

**ВЯРАТА,
НУЖНА НА
ВСЕКИ**

от

Мевляна Халид Багдади

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДИСЛОВИЕ	3
ПРЕДГОВОР	7
ВЯРА и ИСЛЯМ	12
УСЛОВИЯ НА ИСЛЯМА	15
УСЛОВИЯ НА ВЯРАТА	20
ПИСМО НА ШЕРЕФУДДІН МУНІРІ (<i>рахиме-хуллāху теāлā</i>)	67
АЛЛāХУ ТЕāЛā СЪЩЕСТВУВА И Е ЕДИН. ВСИЧКИ СЪЩЕСТВА, ОСВЕН НЕГО, ПЪРВОНАЧАЛНО НЕ СА СЪЩЕСТВУВАЛИ И СЛЕД ВРЕМЕ ПАК ЩЕ ИЗЧЕЗНАТ	74

“Субхāналлāхи ве би-хамдихи субхāналлāхил-азъйм”. Греховете на този, който чете посочения келиме-и тензйх сто пъти сутрин и вечер, ще бъдат опростени и той ще бъде опазен от повторното им вършене. Тази ду’ā е написана в 307-о и 308-о писмо на **“Мектубāt”**. Тя става причина за заличаване на всякакви проблеми.

ВЯРАТА, НУЖНА НА ВСЕКИ

[Вяра и ислям]

ПРЕДИСЛОВИЕ

Аллāху теāлā проявява милост към всички хора по света. Създава и изпраща всяко нещо, от което имат нужда те. Показва им пътя, водещ към вечното щастие. Някои хора се отклоняват от правия път и попадат в неверие и заблуда, вследствие на вредни влияния от страна на нефса¹, лоши приятели, вредни книги и чужди медии. Но Аллāху теāлā показва напътствието на онези от тях, които се разкайват и искат прошка, като по този начин ги спасява от вечна гибел. Той не дарява обаче с тази благодат жестоките и прекриващите границите, а ги оставя в неверието, което сами желаят и харесват. В Āхирета (Отвъдния живот) Създателят ще опрости когото пожелае от онези мюсюлмани, които са заслужили да отидат в Джахеннама (Ада), и ще ги въведе в Дженнета (Рая). Само Той създаде всички живи същества и ги поддържа в съществуването им, само Той ги защитава от страха и ужаса. Осланяйки се на уважението име на Аллах, т.е. очаквайки помощ от Него, ние започваме да пишем тази книга.

Хвала (хамд) на Аллāху теāлā. Салāt и селām да бъдат за Неговия любим Пейгамбер Мухаммед (*алеихисселām*). Добри ду'и (молитви) да бъдат за всеки от чистия Ехли Бейт (близките роднини) и за всеки от справедливия и верен Есхāб (сподвижници) на този велик Пейгамбер.

Хамд означава да се вярва и казва, че всяка благословия е създадена и изпратена от Аллāху теāлā, а шукр (благодарност) означава използване на всички благословии по начин, показан от исляма.

Написани са хиляди ценни книги, разясняващи вярванията, законите и забраните на ислямската религия. Голяма част от тях са преведени на чужди езици и разпространени по всички страни по света. От друга страна, злонамерени и ограничени хора, както и невежите религиозни водачи и зъндъците², подмамани от английските шпиони, винаги са се опитвали да нападат, петнят и променят полезните и сияйни закони на исляма, като по този начин да подмамят мюсюлманите.

Все още с благодарност виждаме, че почти навсякъде по света ислямските учени се опитват да разпространят и защитят ислямската вяра. Учениците по правия път, които са записали исляма в книгите си, чувайки религия-

---

¹ Зла сила, която е характерна за хората и джиновете, и е източникът на желанията, несъответстващи на исляма – нарича се още нефс-и еммāре.

² Ислямските врагове, представящи се за мюсюлмани.

та от Есхāб-и кирāм, се наричат **учени на Ехли суннет**. Забелязват се обаче и хора, нечели или неразбрали книгите на суннитските учени, да тълкуват погрешно знаменията на Корāн-и керйм и хадйс-и шерйфите (словата) на Пейгамбера ни (*алейхисселām*) и по този начин да изнасят неподходящи речи и да пишат вредни статии. Въпреки това, тези техни речи и статии не вършат нищо друго освен да показват невежеството на тези хора и да се стопяват пред силната вяра на мюсюлманите.

Човек, който казва, че е мюсюлманин или кланя намāз в джемаат (т.е. групово), се разбира, че е вярващ. По-късно, ако в негово слово, писание или поведение, се забележи нещо, несъответстващо на вярата, съобщена от суннитските учени, то тогава той се предупреждава, че това е куфр (неверие) или заблуда. Казва му се да престане и да направи тевбе (покаяние). Ако не се откаже и отговори, опирайки се на късия си ум и грешни разсъждения, то тогава се разбира, че човекът е отклонен или муртед (вероотстъпник), или продал се на англичаните. Дори ако той продължава да кланя намāз, ходи на хадж и прави всички ибāдети (поклонения) и добри дела, няма да може да избегне вечното бедствие (отиване в Джехеннема). Този човек не може да е мюсюлманин, докато не се откаже и покае от това, което го изкарва от исляма. Всеки вярващ трябва добре да познава нещата, довеждащи до неверие, и да страни от тях, за да не стане вероотстъпник, както и да познава добре неверниците, зъндъците и английските шпиони, за да се предпази от тяхното зло.

Расўлюллах (Пратеникът на Аллах) (*саллялāху алейхи ве селлем*) е казал, че грешни, неверни знания ще бъдат извлечени от Корāн-и керйм и хадйс-и шерйфите, и по този начин ще се появят седемдесет и две еретични (отклонени) групи (течения). Този хадйс-и шерйф е взет от **“Бухāрй”** и **“Муслим”** и обяснен в книгите **“Берйка”** и **“Хадйка”**. Ние не трябва да се подвеждаме от книгите и лекциите на хора от тези течения, представящи се за “големи ислямски учени” или “професори по религия”, а да бъдем нащрек, за да не попаднем в капаните на тези крадци на религия и вяра. Освен тези невежи мюсюлмани, комунистите и масоните, от една страна, и християнските мисионери, вахабиите, продали се на англичаните, и евреите ционисти, от друга страна, с все по-нови методи се опитват да подмамят мюсюлманските деца. Стараят се да унищожат исляма и вярата с измислени писания, филми, театрални представления и радио и телевизионни предавания. За целта харчат милиарди. Ислямските учени (*рахиме-хумуллāху теāлй*) предварително са дали необходимите отговори на всички тях и са съобщили пътя на Аллāху теāлй, пътя на спокойствието и спасението.

Избрахме книгата **“И’тикāднāме”** на един от истинските и големи ислямски учени – Мевлйнā Хāлид Багдāдй Осмāнй (*куддисе суррўх*). Тази книга и преди е била превеждана на турски език от покойния хаджи Фейзуллах от Кемāх и издадена в Египет през 1312 година по Хиджра под името **“Ферāид-ул-февāид”**. Опростихме информацията в тази книга и ѝ да-

дохме името **“Вярата, нужна на всеки”** като за пръв път книгата бе издадена през 1966 г. Обясненията, дадени от нас, са поставени в средни скоби [], за да се отделят от самата книга. Безкрайна благодарност и хвала на Аллāху теāлйā, че ни позволи да издадем тази книга. Оригиналът на книгата **“И’тикāднāме”** е на персийски език и се намира в библиотеката на Истанбулския университет в частта Ибнул Емйн Махмūd Кемāl бей – Ф.2639. Преводът на турски е издаден от **Хакйкат Китāбеви** (Издателство “Хакйкат Китāбеви”) под името **“Ймāн ве Ислям”** (Вяра и ислям).

Достойният Алйуддйн Хаскефй (*рахиме-хуллāху теāлйā*), подготвил книгата **“Дурр-ул-мухтāр”**, в края на частта за брака на неверник, казва: “Ако мюсюлманско момиче с никйх (склучен брачен договор) не знае за исляма, когато достигне пълнолетие, бракът се разтрогва. [Т.е. тя става муртед, напуска исляма.] Качествата на Аллāху теāлйā трябва да ѝ се съобщят, а тя да повтори и да каже: “Повярвах в тях.” Ибни Āбидйн, обяснявайки това, казва: “Когато момичето е малко, принадлежи към вярата на майка си и баща си и по този начин остава мюсюлманка, но когато достигне пълнолетие, то вече не принадлежи към религията на родителите си. Когато достигне пубертета, без да познава исляма, става муртед. Докато не повярва в шестте условия на исляма и не приеме, че следването им е наложително, дори да произнася **келиме-и тевхйд**, т.е. **Лй илйхе илляллāх, Мухаммедур Расўлюллах** не става мюсюлманка.” Тя трябва да научи и повярва в шестте условия, изброени в **Āменту биллйхи...**, и да каже, че е приела заповедите и забраните на Аллāху теāлйā.” От думите на Ибни Āбидйн се разбира, че неверникът става мюсюлманин, когато произнесе Келиме-и тевхйд и повярва накратко в неговия смисъл. Но както всеки мюсюлманин, така и той, намирайки възможност, трябва да наизусти Āменту, да научи добре неговото значение и ислямските знания, необходими нему. Āменту е казването на **Āменту биллйхи ве Мелйикетихи ве Кутубихи ве Русулихи вел Йевмил-āхири ве бил Кадери хайрихи ве шеррихи миналлāхи теāлйā вел-ба’су ба’дел мевти хаккун, ешхеду ен лй илйхе илляллāх ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве расўлюху** [Повярвах в Аллāху теāлйā, в мелйикетата (ангелите) Му, в свещените Му книги, в Неговите пейгамбери (пророци), в Отвѣдния свят и в съдбата, че доброто и злото са от Аллāху теāлйā, и че ще бъдем съживени след смъртта. Вярвам и потвърждавам, че няма друг илях (бог, създател), освен Аллāху теāлйā, и че Мухаммед [(*алей-хисселйām*)] е Негов раб и пейгамбер.] Също така ако мюсюлманско дете не научи тези шест условия и не каже, че е повярвало в тях, то става муртед (вероотстъпник), когато достигне пълнолетие. След като повярва, то тогава за него става фарз (задължително) да попита и научи **ислямските знания**, т.е. фарзовете, харāмите (забранените неща), знанията за абдест, гусюл, намāз и покриване на срамните места. За човека, когото питат, също става фарз да отговори или да посочи истинска ислямска книга. Ако не може да намери човек, когото да попита, или ислямска книга, откъдето да прочете,

то тогава става фарз да търси. Ако не търси, става кяфир (неверник, враг на Аллāху теāлā). За него незнанието е извинение, докато намери източник на информация. Онези, които навреме не изпълняват фарзовете (задължителните неща) и не отбягват харāмите (забранените неща), ще бъдат изтезавани в Джахеннема.

Тази книга, **“Вяра и ислям”**, съдържа обширни знания за шестте основи на вярата. Всеки мюсюлманин трябва внимателно да я прочете и да положи усилия, за да накара, да я прочетат неговите деца и познати.

В книгата значенията на айетите (знаменията) са дадени като меāl, което означава “значението, съобщено от учените по тефсйр (тълкувателите на Корāн-и керйм)”, защото значенията на айетите са разбрани само от Расūлюллах (*саллялāху алейхи ве селлем*), който ги е съобщил на Есхāба (сподвижниците) си. Учените по тефсйр са отделили тези хадйс-и шерйфи, които са били измислени от мунафиците (лицемерите) и зъндъците, т.е. безмезхебниците, продали се на англичаните, а за онези хадйс-и шерйфи, които не са успели да открият, те сами са дали значения на айетите, следвайки законите и принципите на науката тефсйр. Значенията, разбрани от невежите религиозни водачи, знаещи арабски, но нямащи никакви знания по тълкуване, не се наричат **тефсйри на Корāн-и керйм**. Затова в хадйс-и шерйф е казано: **„Онзи, който тълкува Корāн-и керйм според своите виждания (разбирания), става кяфир (неверник)“**.

Аллāху теāлā да не ни отдели от пътя, показан от учените на Ехли суннет и да ни опази от вярване в подлите лъжи на невежите, безмезхебниците и лицемерите, ползващи името “голям ислямски учен”!

Книгите, издадени от Хакйкат Китāбеви и преведени на всички езици, се разпространяват по целия свят, посредством Интернет.

Мйлядй
2001

Хиджрй Шемсй
1380

Хиджрй Камерй
1422

НАСТАВЛЕНИЕ: Мисионерите се опитват да разпространяват християнството; евреите – Талмўда, истанбулското книгоиздателство Хакйкат Китāбеви – исляма, а масоните – да унищожат всички религии. Човек, който е разумен, образован и справедлив, ще разбере и осъзнае истината и ще спомогне за разпространението ѝ, като по този начин ще стане причина за постигането на земно и Ахиретско щастие от страна на всички хора.

Днес мюсюлманите по света са разделени на три групи. Първата група са истинските мюсюлмани, които следват пътя на Есхāб-и кирāм [вярващите, видели Мухаммед (*aleyхисселйм*)]. Наречени са **ехли суннет**, или **суннити**, или **фирка-и наджиййе**, т.е. групата, която ще се спаси от Джахеннема. Втората група се състои от враговете на Есхāб-и кирāм. Наричат се **шиити**, или **фирка-и дāлле**, т.е. отклонено течение. Третата група пък се състои от враговете на шиитите и суннитите. Назовани са **вахабии** или

неджди, защото за пръв път се появили в Неджд (област в Централна Арабия с център град Рияд). Понякога се наричат и **фирка-и мел'уне**, защото обвиняват мюсюлманите в неверие и ги наричат кяфири. Пейгамберът ни (*алейхисселѧм*) е прокълнал такива хора. Юдеите и англичаните са тези, които са разделили мюсюлманите на три групи.

Всеки вярващ винаги трябва да повтаря **Ля иляхе илляллѧх** [Няма друг бог освен Аллах], за да изчисти нефса си от невежеството, което първоначално е създадено в него, както и от греховете. А за да изчисти сърцето си, т.е. за да се спаси от неверието и греховете, предизвикани от нефса, шейтѧна, лошите приятели и вредните книги, трябва да казва **Естагфируллах** [О, Аллах! Прости ми!]. Молитвите (ду'ите) на следващите исляма и на разкайващите се за греховете си, се приемат. За човек, който не кланя намѧз, гледа незабулени жени и яде харѧм, става ясно, че не следва исляма. Молитвите на такива не се приемат.

ПРЕДГОВОР

За да украси книгата си и за берекет, Мевлянѧ Хѧлид Багдѧдѧ (*каддесаллѧху теѧлѧ сиррахул' азѧз*) я започва със 17-о писмо от третия том на **“Мектѧбѧт”**, написана от **имѧм Раббѧнѧ Ахмед Фѧрѧкѧ Серхендѧ** (*рахметуллѧхи алейх*)³. **Имѧм Раббѧнѧ** (*куддисе сиррѧх*) в това писмо казва:

Започвам писмото си с Бесмеле (с името на Аллѧху теѧлѧ). Хвала и благодарност за Аллѧху теѧлѧ, Който ни изпраща всяка благодат, и като най-голяма благодат ни даде честта да бъдем мюсюлмани и ни направи ценни, сторвайки ни от уммета (общността) на Мухаммед (*алейхисселѧм*)[*мир нему*]!

Трябва добре да се помисли и разбере, че само Аллѧху теѧлѧ, е Онзи, Който изпраща всяка благодат. Само Той е Създателят на всичко. Все Той поддържа съществуването на всяко същество. Превъзходните и добри качества у рабите са Негови блага и добрини. Животът, разумът, знанията, силата, зрението, слухът и говорът ни са все от Него. Все Той е Изпращащият различните видове блага и добрини, които не могат да се изброят. Все Той е Този, Който спасява хората от трудности и страдания, приема ду'ите, премахва тревогите и бедите. Само Той създава препитанието и го изпраща до нас. Толкова е щедър във вършенето на добро, че не прекъсва препитанието на вършещите грехове. Толкова много прикрива греховете, че не излага пред всички престъпващите, които не се вслушват в заповедите и не отбягват забраните Му, и не разкъсва завесите на честта. Толкова много прощава и такава милост проявява, че не прибързва в наказването на заслужилите наказание и мъчение. Разпръсква благословиите и добрините

---

³ Имѧм Раббѧнѧ починал през 1034 г. (м. 1624).

Си – и върху Своите приятели, и върху Своите врагове. Не щади нищо за никого. И като най-висша, най-ценна благодат, Той посочва правилния път, пътя на щастието и спасението. Насърчава ни към неотклоняване от правия път и влизане в Дженнета. Заповядва ни да следваме Любимия Му Пейгамбер (*салляллāху теāля̄ алейхи ве селлем*), за да можем да се сдобием с безкрайните благословии в Дженнета, неизчерпаемите наслади и Неговото задоволство, Неговата любов. Ето, благословиите на Аллāху теāля̄ са толкова очевидни, колкото е и слънцето. Добрините, които идват от другите, всъщност пак идват от Него. Той отново е Този, Който сторва другите посредници, дава им желанието и силата да вършат добро. Поради тази причина, Той е винаги Този, Който изпраща всички благословии, идващи отвсякъде и от всички хора. Да се очаква добро и благоденствие от друг е като да се иска залог от депозитаря или милостиня от бедняка. Истинността и уместността на думите ни се знаят и от невежите така, както и от учените, и от дебелоглавите (тъпите) така, както и от интелигентните и разумните хора, защото всичко казано е видно. Дори не е необходимо да се помисли.

Ето защо за всеки е човешки дълг да благодари на Аллāху теāля̄, Който изпраща всички тези благословии. Това е задължение, което се заповядва от разума. Но не е лека работа да се отдаде благодарността, която следва да се окаже на Аллāху теāля̄ от страна на хората, които са създадени от нищото; от хората, които са слаби, нуждаещи се, притежаващи недостатъци и несъвършенства. Що се отнася до Аллāху теāля̄, Той винаги е съществувал и ще съществува. Пречист е от недостатъци и несъвършенства. Той е Притежателят на всички превъзходства. Хората нямат никаква прилика и сходство с Него. Могат ли рабите, които са толкова нищожни, да окажат благодарност, подобаваща на такова велико същество като Аллāху теāля̄, която да е достойна за Неговата слава? Защото има много неща, които хората смятат за красиви и ценни, но Аллāху теāля̄ ги знае като зло и не ги харесва. Нещата, които смятаме за уважение и благодарност, могат да бъдат нехаресвани и долни. Поради тази причина, хората, със своите несъвършени умове и ограничен кръгзор, не биха успели да намерят нещата, чрез които могат да изразят благодарност и уважение. Ако начините за благодарност и уважение не се известят от Него, действията, които се считат за възхваляване, могат да бъдат оскърбяване.

Ето защо благодарността и човешките задължения към Аллāху теāля̄, в които трябва да се повярва и които трябва да се изпълнят със сърце, език или тяло, са определени от Него и съобщени от възлюбения Му Пейгамбер (*салляллāху теāля̄ алейхи ве селлем*). Задълженията на рабите, показани и заповядани от Аллāху теāля̄, се наричат **ислям**. Благодарността към Аллāху теāля̄ се изразява чрез следването на пътя, посочен от Неговия Пейгамбер. Аллāху теāля̄ не приема и не харесва всяка благодарност, всяко поклонение (ибāдет), което е несъвместимо с този път, защото има много

неща, които хората смятат за красиви, но ислямът не ги харесва и съобщава, че са грозни.

Следователно, за да благодарят на Аллāху теāлā, хората, притежаващи разум, трябва да следват Мухаммед (*алейхисселāм*). Неговият път се нарича **ислям**. Човек, следващ Мухаммед (*алейхисселāм*), се нарича **мюсюлманин**. Оказването на благодарност към Аллāху теāлā, т.е. следването на Мухаммед (*алейхисселāм*), се нарича **правене на ибāдет** (поклонение). Ислямските знания се делят на две групи: религиозни и научни. Реформаторите в исляма наричат религиозните знания **схоластични**, а научните – **рационални**. Религиозните знания също се делят на две групи:

1-Знанията, които трябва да се приемат от сърце, т.е. да се повярва в тях. Тези знания се наричат **усūл-и дин** или знания за **вярата**. Накратко **вярата** е да се повярва в шестте неща [условия], съобщени от Мухаммед (*алейхисселāм*); да се приеме исляма и да се отбягват нещата, които водят до неверие, т.е. изкарват човек от религията. За всеки мюсюлманин е дълг да научи нещата, които го правят вероотстъпник, и да ги отбягва. Вярващият човек се нарича **мюсюлманин**.

2-Знанията за ибāдетите (поклоненията), които трябва да се изпълняват или отбягват със сърце или тяло. Заповедите се наричат **фарз**, а забраните **харām**. Тези знания са наречени **фурū-и дин** или **ахкām-и ислямийе**, или **ислям**.

[Първото необходимо нещо за всеки човек е да произнесе **келиме-и тевхīд** и да повярва в неговия смисъл. Келиме-и тевхīд е казването на **Лā илāхе иллялāх Мухаммедун Расūлюллах**. Значението му е: Аллах съществува и е един. Мухаммед (*алейхисселāм*) е Негов Пейгамбер. Повярвалият в това се нарича **му’мин** или **мюсюлманин**. Вярата, за да остане постоянна, е необходимо да се отбягват нещата, довеждащи до неверие, както и да се отбягват признаците, символизиращи неверие.

Корāн-и керīm е словото на Аллах. Той е изпратил Корāн-и керīm на Мухаммед (*алейхисселāм*) посредством мелāике (ангел) на име Джебрāйл (*алейхисселāм*) [Гавраил]. Думите в Корāн-и керīm са на арабски, но Аллāху теāлā е Този, Който ги е подредил една до друга. Арабските думи в Корāн-и керīm са низпослани от Аллāху теāлā под формата на подредени āйети (знамения). В смисъла, носен от тези букви и думи, се съдържа словото на Създателя. Тези букви и думи се наричат **Корāн**. Значенията, разкриващи словото на Аллах, също са Корāн. Корāнът, който е словото на Аллāху теāлā, не е създаден и е изначално и вечно качество, също както и другите качества на Всевишния. Джебрāйл (*алейхисселāм*) всяка година по един път идвал и прочитал Корāна, низпослан дотогава, както бил редът на āйетите в Левх-ил махфūз, а Пейгамберът ни (*алейхисселāм*) повтарял. Годината, в която Пророкът (*алейхисселāм*) напуснал този свят, мелāикето дошло два пъти и прочело заедно цялата Книга. Мухаммед (*алейхисселāм*) и голяма част от Есхāба му знаели Корāн-и керīm наизуст.

След като Пейгамберът (*саллялāху алейхи ве селлем*) починал, негов халиф станал Хазрети Ебӯ Бекр. Той събрал всички записки, както и сахāбиите, знаещи Книгата наизуст, и накарал една комисия да запише целия Корāн-и керйм. Така се появила книгата, наречена **Мусхаф**. Всички сахāбии постигнали съгласие, че всички букви в този мусхаф са на точното си място.

Словата на Мухаммед (*алейхисселām*) се наричат **хадйс-и шерйфи**. Тези от тях, чиито смисъл принадлежи на Аллāху теāлй, а думите и изразът са на Пророка (*алейхисселām*), се наричат **хадйс-и кудей**. Книгите с хадйс-и шерйфи са многобройни. Сред тях са известни **“Бухārй”** и **“Муслим”**.

Знанията, касаещи вярата, се наричат **ймāн**. Заповедите, които трябва да се изпълнят, се наричат **фарз**, а тези, които трябва да се отбягват, се наричат **харām**. Фарзовете и харāмите се наричат **ахкйм-и ислямийе**. Човек, неповярвал дори в само едно от ислямските знания, се нарича **кйфир** (неверник).

Второто необходимо нещо за всеки човек е изчистването на сърцето. Когато се каже “сърце”, се разбират две неща. Мускулът в гърдите ни се нарича “сърце” от страна на всички хора. Това е материалното сърце, което имат и животните. Второто сърце е невидимото, намиращо се в материалното. В религиозните книги под “сърце” се има предвид второто. Мястото на ислямските знания е това сърце. Човек вярва и отрича с него. Повярвалото сърце е чисто, а сърцето, изпълнено с неверие, е мръсно, мъртво. Изчистването на сърцето е наше първо задължение. Вършенето на ибāдети и особено кланянето на намāз, както и покаяването, изчистват сърцето, а вършенето на харāми (забранени от исляма неща) го увреждат. Пейгамберът ни (*алейхиссалāту весселām*) казва: **“Правете много истигфār! Аллāху теāлй опазва от болести и всякакви тревоги онзи, който чете ду’āта за истигфār, и му дава препитанието, откъдето не очаква.”** Истигфār е казането на **“Естагфируллах”** [О, Аллах! Прости ми!]. За да се приемат молитвите, човекът трябва да е мюсюлманин; да се разкайва за греховете си; да знае значението на изречените думи и да вярва в тях. Ду’āта, отправена с почерняло сърце, не се приема. След трикратно изричане на ду’āта и продължаване на петкратния намāз, сърцето се изчиства и започва да говори, т.е. да иска заедно с езика. Ду’āта, която се отправя само с език, без да се иска и със сърцето, не носи полза.

Знанията, съобщени от ислямската религия, са знанията, записани в книгите на учените от **ехли суннет**. Човек става **кйфир** (неверник), когато не повярва в знанията за вярата и исляма, записани в книгите на суннитските учени, ако значенията на нассовете, т.е. на āйетите (знаменията) и хадйс-и шерйфите, са ясни. Ако крие своето неверие, то тогава се нарича **мунафик** (лицемер). Ако не само крие своето неверие, но и се опитва да подмами мюсюлманите, представяйки се за вярващ, тогава този човек се нарича **зъндък**. Ако повярва грешно, тълкувайки неправилно нассовете с неясни значения, той не става неверник, но поради това, че се отделя от

правия път на Ехли суннет, ще влезе в Джахеннема. Но няма да остане вечно в мъчение, защото вярва в ясните нассове, и накрая ще бъде въведен в Дженнета. Такива хора се наричат **ехли бид'ат** или **отклонени** (еретични) **течения** [реформатори]. Има седемдесет и две отклонени течения. Нито един от ибадетите (служенията) на подобни хора, както и на кяфирите и вероотстъпниците, заедно с добрините, които те са извършили към останалите хора, не се приемат от Създателя и в отвъдния живот няма да носят никаква полза за тях. Мюсюлманите с правилно вероубеждение се наричат **ехли суннет вел-джемаат** или **суннити**. По отношение на ибадетите, те са се разделили в четири мезхеба. Онези, които следват един от тези мезхеби, знаят, че следващите някой от другите три мезхеба, са също от Ехли суннет и всички взаимно се обичат. Човек, който не следва нито един от тези мезхеби, не може да е Ехли суннет. Това, че човек, който не е ехли суннет, е или кяфир, или ехли бид'ат, е написано, заедно с доказателства, в писмата на имам Раббāнī, и особено в 286-о писмо от първия том на **“Мектубāt”**, и още в разяснението на Тахтāвī на **“Дурр-ул мухтār”** (в раздел (Зебāйих)), и в **“Ел-бесāир ли-мункīр-ит-тевессул-и би-ехл-ил-мекāбир”**. Тези две книги са на арабски, като втората е написана и издадена в Индия, а през 1395 [м. 1975] и в Истанбул от книгоиздателство Хакїкат Китāбеви.

Ако хора, вършещи ибадетите си според един от четирите мезхеба, сторят грях или допуснат грешка в служенията си, но накрая направят теббе (разкаяние), то тогава греховете им ще се опростят. Но ако не се разкаят, Аллāху теāлā ще ги опрости и ще ги въведе в Дженнета, ако пожелае, но може и да ги изтезава толкова, колкото е грехът им, но накрая Той пак ще ги спаси от мъчението. **Кяфири** или **вероотстъпници** се наричат тези, които не вярват дори в само един от ясните факти, съобщени от исляма, т.е. в знанията, чути дори и от невежите.

Неверниците се делят на две групи – неверници с писание и неверници без писание. Мюсюлманско дете, което впоследствие напусне религията, се нарича **муртед** [вероотстъпник]. Ибни Абидīн (*рахимехуллāху теāлā*), говорейки за хората, с които бракът е харām поради ширк (политеизъм, съдружаване), казва: “Муртедите, мулхидите (неверници, които се мислят за мюсюлмани), зъндъците, огнепоклонниците, идолопоклонниците, древните гръцки философи, лицемерите, хората от отклонените седемдесет и две течения, чиито вероубеждения са ги сторили кяфири, [брахманите, будистите], бāтинїтите, ибāхїтите и дурзїте са все неверници без писание.” Комунистите и масоните също спадат към тази категория. Християните и евреите, които вярват в низпосланите от Аллāху теāлā, но впоследствие променени книги – Тората (**Теврāта**) и Инджїла (**Евангелието**), се наричат неверници с писание. Ако един от тях повярва, че създание притежава едно от качествата, характерни за Аллāху теāлā, става **мушрик** [съдружаващ]. Тези качества са **сифāt-и зāтийїе** и **сифāt-и субўтийїе**.

Ако неверник, с писание или без писание, приеме исляма, той ще се спаси от Ада. Ще стане безгрешен, невинен мюсюлмани [т.е. всички грехове на новоприелите исляма се опрощават.] Но той трябва да стане **суннит**, което означава, че трябва да прочете книгата на един от суннитските учени (*рахимехуллāху теāля*) и да адаптира своите вяра, дела и думи към придобитата информация. В този свят, за да се разбере дали човекът е мюсюлманин или не, се гледат неговите думи и действия, които са ясни и сторени без зарӯрет (принуда, липса на друг изход). В последния дъх на човек се разбира дали се е преселил в отвъдния свят с ймāн (вяра). Ако мюсюлманин, извършил големи грехове, се разкае с чисто сърце за тях, той без съмнение ще бъде опростен и ще остане без грехове. Същността на разкаянието е обяснено с детайли в илмихāлите⁴, например в “Ймāн ве Ислям” [Вяра и ислям] и “Се’āдет-и ебедиййе” [Вечното щастие], подготвени на турски и арабски.]

- 2 -

ВЯРА и ИСЛЯМ

В тази книга, “И’тикāднāме”, ще бъде обяснен хадīs-и шерйфът на Пейгамбера ни (*салляллāху теāля алейхи ве селлем*), разясняващ **вярата и исляма**. Надявам се с берекета на този хадīs-и шерйф вярата на мюсюлманите да укрепне и по този начин те да постигнат спасение и щастие. И се надявам още той да стане причина за спасението на този Хāлид (*куддисе сиррӯх*), чиито грехове са толкова многобройни.

Аллāху теāля не се нуждае от нищо. Неговите добрини, благословии и съжалението Му към рабите са толкова много. Очаквам от Аллāху теāля, в Когото имāм красива вяра, да опрости неподходящите думи и да приеме ибāдетите – пълни с недостатъци, на този беден Хāлид, чийто капитал е толкова малък, а сърцето му – толкова черно! Нека Той ни опази от злините на подмамващия и лъжлив сатана [и от грешните думи и писания на ислямските врагове] и да ни зарадва по този начин! Само Аллāху теāля е Най-милосърдният сред милосърдните и Най-щедрият сред щедрите.

Ислямските учени казват, че всеки мъж и всяка жена, достигнали до умствена и полова зрялост, [трябва да знаят и познават Аллāху теāля т.е.] да познават правилно и да вярват в сифāt-и зāтиййе и сифāt-и субӯтиййе на Създателя. Това е първото задължително нещо за всеки. Незнанието не е оправдание, а е грях. Хāлид Багдāдй, синът на Ахмед, написа тази книга не за да демонстрира превъзходство и знания над другите или за да стане из-

---

⁴ Илмихāл е книга, която предава знания за вярата, ибāдетите и нравствеността, необходими за всеки мюсюлманин.

вестен, а за да остави спомен и услуга зад себе си. Аллāху теāлā да помогне на този безсилен Хāлид и на всички мюсюлмани със Своята мощ и с благословената душа на Пратеника Си! Āмйн!

Личностните качества на Аллāху теāлā, т.е. **сифāt-и зāтиййе**, са шест. Те са: **Вуджūd**, **Кидем** (Къдем), **Бекā**, **Вахдāниййет**, **Мухāлефет-ун лил-хавāдис** и **Кийām бинефсихй**. Вуджūd – съществуване от само себе си. Кидем – изначално съществуване. Бекā – безкрайно съществуване. Вахдāниййет – липса на съдружник и подобен във всяко едно отношение. Мухāлефет-ун лил-хавāдис – различие от всяко създание във всяко едно отношение. Кийām бинефсихй – съществуване от само себе си. Той не се нуждае от нищо, за да съществува вечно. Нито едно създание не притежава нито едно от тези шест качества, нито пък има връзка с тях. Някои учени казват, че Мухāлефет-ун лил-хавāдис и Вахдāниййет са едно и също качество и така заявяват, че личностните качества на Аллāху теāлā са пет.

Всичко друго освен Него се нарича **мā-сивā** или **āлем** [създание]. Сега се нарича **природа**. Първоначално създанията не са съществували. Те били създадени от Аллāху теāлā. Всички създания (āлеми) са възможни и преходни, т.е. могат да възникнат от небитието и да изчезнат, след като са били създадени, и всяко творение се е появило, след като първоначално не е съществувало. Хадйс-и шерйфът (**Аллāху теāлā е съществувал, когато нищо друго не е съществувало**) показва това.

Второто доказателство, показващо, че цялата вселена и всички създания са се появили от небитието, е фактът, че те постоянно се рушат и променят, а съществото, което е изначално, никога не претърпява промяна. Същността [зāt] на Аллāху теāлā и Неговите качества са изначални и не се променят. [Въпреки това, във вселената състоянието на веществата се променя, вследствие на физичните реакции, а при химичните реакции се променя същността, структурата на веществата. Виждаме как телата изчезват, трансформирайки се в други. Днес в атомните промени и ядрените реакции, открити наскоро, се видя, че дори елементите изчезват и се превръщат в енергия.] Промените в създанията не може да са дошли от вечността. Те трябва да имат начало и да се пораждат от елементи и вещества, създадени от небитието.

Друго доказателство, потвърждаващо факта, че вселената е мумкин, т.е. може да дойде от небитието в битието, е това, че всичко се появява от небитието. [“Вуджūd” означава “съществуване, битие”. Има три вида съществуване. Първият вид е **Вāджиб-ул-вуджūd**, т.е. същество, чието съществуване е необходимо. То винаги съществува, никога не изчезва. Изначално и безкрайно е. Само Аллāху теāлā е вāджиб-ул-вуджūd. Вторият вид е **Мумтени’-ул-вуджūd**, т.е. същество, което не може да съществува и никога не трябва да съществува. Пример за мумтени’-ул-вуджūd е съдружникът на Аллāху теāлā, т.е. Той не може да има съдружник. Друг бог освен Него не може да съществува. Третият вид е **Мумкин-ул-вуджūd**, т.е. може да съ-

ществува, но може и да изчезва. Всички светове, всички създания спадат към тази категория. Обратното на **вуджӯд** [съществуване] е **адем** [несъществуване]. Всички творения, създания са били в адем, били са в несъществуване, преди да дойдат в съществуване.]

Само **вәджиб-ул-вуджӯдът** и **мумкин-ул-вуджӯдът** съществуват. Ако само мумкинът съществуваше и **вәджиб-ул-вуджӯдът** не съществуваше, то тогава нищо не можеше да съществува. [Защото появата от небитието е промяна, събитие. Според нашите знания по физика, за да настъпи промяна в едно вещество [тяло], то на това вещество трябва да въздейства сила и източникът на тази сила трябва да съществува преди това вещество.] Поради тази причина, мумкинът не може да се появи от само себе си и да продължи своето съществуване. Ако някаква сила не му бе повлияла, то той винаги щеше да остане в небитието и нямаше да се появи. Тъй като мумкинът (създанието) не може да създаде сам себе си, разбира се, че няма да може да създаде другите мумкини. Създателят на мумкините трябва да бъде **вәджиб-ул-вуджӯд**. Съществуването на творенията показва, че създателят, който ги е създал от нищото, съществува. Вижда се, че единственият създател на всички мумкини е само **вәджиб-ул-вуджӯдът**, който винаги е съществувал. **Вәджиб-ул-вуджӯд** означава същество, чието съществуване не е от друг, а е от само себе си, т.е. винаги е съществувало от само себе си и не е създадено от друг. Ако не беше такава, то тогава следваше да е създадено от друг, а това е в противоречие с логиката. Персийската дума “**Худә**” означава изначално съществуване от само себе си.

Ние виждаме, че световите са в изумителен порядък и всяка година науката открива все нови закони. Създателят на този порядък трябва да е (**Хай**) жив, (**Алим**) знаещ, (**Кәдир**) могъщ, (**Мурїд**) желаещ, (**Семї**) чуваш, (**Басїр**) виждащ, (**Мутекеллим**) говорещ и (**Хәлък**) създаващ, защото смъртта, невежеството, безсилието, правенето на нещо насила, глухотата, слепотата и немотата, са недостатъци и неща, пораждащи срам. Възможно ли е такива несъвършени качества да се намират у Твореца, създал вселената в такъв порядък и пазещ всичко от изчезване?

[Във всяко творение, от атома до звездите, е създадено изчисление и закон. Порядъкът в законите, откривани от физиката, химията, астрономията и биологията, довеждат човек до изумление. Дори Дарвин е останал принуден да каже: “Когато мисля за порядъка и тънкостите в структурата на окото, сякаш ще се побъркам от учуда.” Въздухът е съставен от 78 % азот, 21% кислород и 1% други газове. Той не е съединение, а е смес. Ако кислородът беше повече от 21%, щеше да изгори белите ни дробове, а ако беше под 21%, нямаше да може да изгори хранителните вещества в кръвта и тогава хората и животните нямаше да могат да живеят. Тези 21% не се променят дори и по време на дъжд – нещо, което е голяма благодат. Това не ни ли показва Неговото съществуване, Неговата сила и Неговата милост? В сравнение с това чудо, устройството на окото е едно нищо. Въз-

можно ли е Той, Който е създал всички закони, деликатни изчисления и формули, разкривани ни от науката, да притежава несъвършени качества?]

Освен това, гореспоменатите качества на съвършенство ги виждаме и у създанията. Той ги е създал у Своите творения. Ако тези качества не бяха притежавани от Него, как щеше да ги създаде у творенията Си? Ако Той не ги притежаваше, то тогава създанията щяха да са по-съвършени от Него.

Отново казваме, че Създателят на световите трябва да притежава всички съвършени качества и да не притежава нито едно несъвършено качество, защото несъвършеният, дефектният не може да е създател.

Ако оставим настрана тези доказателства, до които достигахме чрез разсъждения, ще видим, че айетите (знаменията в Корāн-и керīm) и хадīs-и шерīфите (словата на Пейгамбера ни (*алейхисселām*)) ясно сочат, че Аллāху теāлā притежава качества на съвършенство и поради това не е джāиз (допустимо) да се съмняваме в това. Съмнението предизвиква куфр [т.е. съмняващият се става кяфир.] Споменатите по-горе осем качества на съвършенство са назовани като **сифāt-и субūtийе**. Аллāху теāлā притежава всички съвършени качества. Няма нито едно несъвършенство, безпорядък и изменение в Неговите същност, качества и дела. **Сифāt-и зāтийе** и **сифāt-и субūtийе** са качества, характерни за Създателя. Онзи, който повярва, че създание притежава едно от тях, става мушрик.

- 3 -

УСЛОВИЯ НА ИСЛЯМА

С помощта на Аллāху теāлā, Който във всеки един момент поддържа съществуването на всички светове и дава всички добрини и благословии, сега ние започваме да обясняваме благословените слова на Пейгамбера ни (*салляллāху алейхи ве селлем*).

Нашият имām-герой, един от най-великите от Есхāб-и кирām, любимият ни Омер (*радияллāху анх*), известен със своята правдивост, разказва:

“Беше такъв ден, в който аз и някои от Есхāба бяхме при Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и му служехме.” Онзи ден и онзи час са били толкова скъпи, толкова благословени и неповторими! Било им е отредено да се намират при него, да слушат неговите думи и да гледат благословеното му лице, даряващо задоволство и радост на душите и сърцата. За да разкрие ценността и неповторимостта на онзи ден, Хазрети Омер казва: “Беше такъв ден...”. Може ли да има по-скъп момент от виждането на Джебрāйл (*алейхисселām*) в човешки вид и от чуването на неговия глас? Може ли да има по-скъп момент от научаването на знанията, така необходими за рабите, по толкова хубав и ясен начин, от благословената уста на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*)?

“Тогава при нас дойде един човек. Сякаш изгря луната! Дрехите му бяха много бели, а косата – тъмно черна. По него не се виждаха признаци от пътуване, като пръст, прах или пот. Никой от Есхāба не го познаваше. Той седна пред Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и опря коленете си до благословените му колене.” Това е бил Джибрїл (*алейхисселām*), влязъл в човешка форма. В този тип седене пред Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) има голяма поука. То показва, че в стремежа да се научи ислямът, не трябва да има срам, а учителят не трябва да бъде горделив и арогантен. Джебрāйл (*алейхисселām*) е показал на Есхāб-и кирām, че не трябва да има срам и притеснение в отношенията с учителите.

“Онзи човек постави ръцете си върху благословените колене на Расūл-и екрем (*алейхиссалāту весселām*) и каза: **“Я, Расūляллах! Разкажи ми за исляма!”**”

Речниковото значение на думата **ислям** е подчинение, склоняване на глава. Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) обяснил, че думата “ислям” е името на петте основни стълба в исляма, които са:

1- Расūл-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) казал, че първото условие, от петте основи на исляма, е **произнасянето на Келиме-и шехāдет**. Келиме-и шехāдет е казването на (**Ешхеду ен лā илāхе илляллāх ве ешхеду енне Мухаммеден абдуху ве расūлюх**). Всеки, който е разумен и е достигнал пълнолетие според исляма⁵ и може да говори, трябва да изрече и от сърце да приеме, без капка съмнение, че **на земята и небето, няма друг освен Него, който да заслужава поклонение. Истинският бог е само Аллāху теālā**. Той е вāджибу’л-вуджūd. Притежава всички съвършени качества и е пречист от всякакви несъвършенства. Неговото име е **Аллах**. И също така да каже и повярва, че благословеният човек, който е имал розова кожа – бяло-червена, с прекрасно лице и с черни вежди и очи; който е имал открито, благословено чело; с добър нрав; човекът, от когото не е падала сянка на земята; човекът, който е бил сладкодумен и наречен арабин, защото се е родил в Мекка, Арабия; човекът от рода на Хāшим, наречен **Мухаммед, синът на Абдуллах, е раб и пейгамбер на Аллāху теālā**. Майка на Пророка (*алейхисселām*) е била Хазрети Āмине, дъщерята на Вехеб. Той се родил в Мекка – [понеделник призори, на 20 април 571г.] Когато станал на четиридесет години, в годината наречена **Би’сет**, бил известен, че е Пейгамбер. След това призовавал хората към исляма в продължение на тринадесет години в Мекка. Тогава той се преселил в Медїна по заповед на Аллāху теālā. Там разпространил исляма навсякъде. Десет години покъсно той починал в Медїна, в понеделник, 12 рабї’ул-еввел (06.632 г.) [Според историците, Пейгамберът ни (*алейхиссалāту весселām*) влязъл в пещерата в планината Севр привечер в четвъртък, 27 сафер, 622 г., по време на преселението си от Мекка в лъчезарната Медїна. Той напуснал пе-

---

⁵ За момичетата това е 9-годишна, а за момчетата - 12-годишна възраст.

щерата в понеделник през нощта и влязъл в село Куба, намиращо се до Медйна, в понеделник, 8 раб'ул-еввел (20.09.622 г). Този щастлив ден положил началото на мюсюлманския календар – **Хиджрй шемсй**. При шиитите летоброенето започва шест месеца по-рано, т.е. започва на 20 март, когато неверниците медж'усии (огнепоклонници) празнуват Невруз. В четвъртък, когато денят и нощта били равни, също останал в Куба, а в петък напуснал селото и влязъл в Медйна. Началото на месец мухаррем същата година (петък, 16 юни) се приема за начало на календара **Хиджрй камерй**.]

2 - Второто от петте условия на исляма е **кланянето на** [петкратен] **намаз**, [съобразявайки се с условията му и] **когато му дойде времето**. Фарз (задължително) е за всеки мюсюлманин да кланя намаз пет пъти на ден, както е фарз да знае, че го кланя на време. Извършването му преди да е настъпило времето, следвайки грешните такв'ими (мюсюлмански календари), изготвени от невежите и безмезхебниците, е голям грях и намазът не става сах'их [т.е. не става действителен]. Тези календари също предизвикват кланянето на суннета на обедния и фарза на вечерния намаз във времето, което е определено като мекр'ух. [Настъпването на времето за намаз се разбира, когато муеззинът прочете езана. Звучите, издавани от кяфирите (неверниците), бидатчиите (новаторите, отклонените мюсюлмани) и високоговорителите, както и от другите уреди, не се наричат **езан-и Мухаммедй**.] Намазът трябва да се кланя съгласно неговите фарзове, ваджиби и суннети. Концентрацията по време на намаз е необходима. Намазът се споменава в Коран-и кер'им като **салят**. Речниковото значение на тази дума е „отправяне на ду'а от човек, правене на истигф'ар от мел'яике и проявяване на милост от Алл'аху те'алй“, но в исляма **салят** означава сбор от определени движения и четения, извършвани съобразно книгите илмих'али. Кланянето на намаз започва с **ифтит'ах текб'ир**. Това е казането на **Алл'аху екбер**. Мъжете първоначално вдигат ръцете си до нивото на ушите, след което започвайки да ги смъкват казват „Алл'аху екбер“. Ръцете накрая се слагат под пъпа. Жените вдигат ръцете си до нивото на раменете, а после ги смъкват до над гърдите си. Намазът завършва с последното сядане, в края на което се дава селям – главата се обръща първо към дясното, а после – към лявото рамо.

3 - Третото от петте условия на исляма е **даването на зек'ят от имуществото**. Речниковото значение на „zek'ят“ е „очистване, възхваляване и привеждане в хубаво състояние“. В исляма зек'ят е даване на определена част от имуществото, което е достигнало до **нисаб** (определена граница), на мюсюлмани, които са посочени в Коран-и кер'им. Зек'ятът се дава на седем групи хора. Когато се дава зек'ят, се постъпва без даващият да натяква това. И в четирите мезхеба има четири вида зек'ят – за злато и сребро; за търговски стоки и за четирикраки животни, пасли през по-голямата част от годината на пасище и чието месо е халял да се яде. Освен това се дава зе-

кя̀т и за земеделската продукция. Този зекя̀т се нарича **ушр** и се дава веднага щом се прибере продукцията. Другите три вида зекя̀т се дават, след като е изминала една година от достигането до границата ниса̀б.

4 - Четвъртото от петте условия на исляма е **говеенето през всеки ден от месец рамаза̀н**. На арабски се нарича **савм**. Речниковото значение на тази дума е „опазване на нещо от друго нещо“. В исляма говеене означава въздържане от три неща във всеки един ден от месец рамаза̀н. Това са ядене, пиене и полови контакти. [Въздържането става само денем – от имса̀к до залез слънце.] Този месец започва след като бъде видян полумесеца̀т, а не чрез предварителни изчисления.

5 - Петото условие на исляма е **отиването на хадж веднъж в живота от онзи, на когото му стигат силите**. Пътят трябва да е сигурен, а човекът да е в крепко здраве. Ако мюсюлманин притежава повече средства от онези, които са достатъчни за издръжката на семейството му, докато той отсъства, и ако тези средства, останали в повече, са достатъчни за отиване до Мекка и връщане назад, за него става фарз (задължително) веднъж в живота да обикаля около Кяа̀бе-и му'аззама (наречено тава̀ф) и да престои на Арафа̀т.

След като чул тези отговори от Расу̀люллах (*саллялла̀ху алейхи ве селлем*) човекът казал: **“Правилно каза, я, Расу̀ляллах!”** Хазрети Омер (*радиялла̀ху анх*) предава, че саха̀биите, намиращи се там, били учудени от поведението на този човек, защото той хем питал, хем потвърждавал правотата на отговора. Да се пита нещо означава, че се иска да се научи нещо, което не се знае, но да се отговори: “Правилно каза!” показва, че питащият знае отговора.

Най-високопоставената от петте основи, изброени по-горе, е изричането на **келиме-и шеха̀дет** и вярването в неговото значение. След това, най-високопоставено е изпълняването (кланянето) на нама̀з. После е говеенето, после е ходенето на хадж и най-накрая е даването на зекя̀т. Има единодушие по отношение на това, че произнасянето на Келиме-и шеха̀дет е на първо място. За последователността на останалите четири голяма част от ислямските улеми (учени) казват това, което ние съобщихме по-горе. Първо Келиме-и шеха̀дет става фарз – още в началото на исляма. Петкратният нама̀з става фарз (задължителен) в нощта на Ми'ра̀дж (Възнесението) през дванадесета година от бисет, година и няколко месеца преди Хиджра (Преселението). Говеенето през рамаза̀н става фарз по време на месец ша'ба̀н, втора година по Хиджра. Зекя̀тът става фарз през същата година, но по време на месец рамаза̀н, а хаджа̀т – през девета година по Хиджра.

Ако човек отрече, т.е. ако не повярва, не приеме, или ако се надсмее и не прояви уважение към едно от тези условия на исляма, става кя̀фир (неверник) – Аллах да пази! По същия начин, този, който не приеме едно от нещата, за които по ясен начин и с единодушие се знае, че са хара̀м (забранени) или халя̀л (позволени), или ако каже хара̀м за халя̀ла, или халя̀л – за

харāма, също става кяфир. Ако човек отрече или не харесва едно от нещата, които са ясни в исляма, т.е. ако отрече и не повярва в знанията, които са известни дори на невежите, живеещи в ислямските страни, става кяфир.

[Например яденето на свинско, пиенето на алкохол, играенето на хазартни игри; жена или момиче да се показва пред другите, без да е покрила главата, косата, ръцете и краката си; мъж да се показва пред другите, без да е покрил частта от тялото между пъпа и коленете, са все харāми. Т.е. Аллāху теāлй е забранил тези неща. Четирите правилни мезхеба, които обясняват заповедите и забраните на Аллāху теāлй, обясняват по различен начин частите от мъжкото тяло, които е забранено да се показват пред другите или някой да поглежда към тях. Фарз за всеки мюсюлманин е да покрива тези части от тялото си, които са обяснени от мезхеба, към който принадлежи. Също така харām е за другите да поглеждат към онези, които не са покрили тези части от телата си. В книгата “**Кимйā-и се’адет**” пише: “Както е харām за жените и момичетата да излизат на улицата с непокрити коси, глави, ръце и крака, така е харām и да излизат с тесни, тънки, украсени и напарфюмирани дрехи. Техните майки, бащи, съпрузи и братя, които им дават позволение, одобряват или харесват това, ще поделят техните грехове и мъчения.” Т.е. ще горят заедно в Джехеннема (Ада). Ако се разкаят, те ще бъдат опростени и няма да бъдат наказани. Аллāху теāлй обича разкайващите се. През трета година по Хиджра за момичетата, достигнали пълнолетие, и за жените било забранено да се показват пред чужди мъже. Човек не трябва да се подмамва от фалшивите твърдения на английските шпиони и на невежите, попаднали в техните капани, които, изтъквайки незабулването преди низпославането на айета, повеляващ това, казват, че в исляма е нямало забулване, и че учените по ислямско право са измислили това по-късно.

Човек, който твърди, че е мюсюлманин, трябва да знае дали делата му съответстват на исляма. Ако не знае, тогава трябва да научи, като попита суннитски учен или като прочете от техните книги. Ако делото не съответства на исляма, човек не може да се спаси от греха или неверието. Той трябва всеки ден да прави истинско тевбе (разкаяние). Когато се направи тевбе, грехът или неверието, причинени от съответното дело, със сигурност ще бъдат опростени. Ако не стори това, тогава ще търпи мъчение, т.е. наказание и в земния живот, и в Ада. Тези мъчения са посочени в различните части на книгата ни. Мюсюлманин, извършил голям грях, ще гори колкото е грехът му, но накрая ще бъде изведен от Джехеннема. Невярващите в Аллāху теāлй, неверниците, стараещи се да унищожат исляма и зъндъците (ислямските врагове, представящи се като мюсюлмани) ще горят вечно в Джехеннема.

Частите от тялото на мъжете и жените, които те трябва да покриват по време на намāза, както и извън него, се наричат **аврет**. Да се показват тези части, както и да се гледат хора, които не са ги покрили, е харām. Ако чо-

век каже, че в исляма няма аврет части, той става кяфир. Някои части от тялото са аврет с единодушие, т.е. са аврет и в четирите мезхеба. Ако човек каже, че е халял (позволено) да се гледат аврет частите на другите и те да се показват пред други хора или ако човек не отдава значение на това, т.е. не се страхува от наказание, той също става кяфир. Така е и с непокриването на аврет частите от страна на жените, както и четенето на мевлид и пеенето на песни от тях в присъствието на мъже. Частта от мъжкото тяло между коленете и срамната гънка не е аврет в ханбелитския мезхеб.

Човек, казващ: “Аз съм мюсюлманин”, трябва да научи условията на вярата и исляма, както и фарзовете, и харамите, съобщени с иджмā (единодушие) и в четирите мезхеба, и да отдава значение на наученото. Незнанието не е оправдание, а е равносилно на отричане. Всички части на женското тяло, без ръцете и лицето, са аврет в четирите мезхеба. Откриването на части от тялото, за които няма единодушие, че са аврет, без да се отдава значение на това, не е неверие, т.е. човек не става кяфир, но според следвания от него мезхеб върши голям грях. Така е с откриването на частта между коляното и срамната зона от мъжкото тяло. Фарз е да се научи това, което не се знае, след което веднага да се направи тевбе и да се покрият аврет зоните.

Грехове са също злословенето, оклеветяването, кражбата, измамата, предателството, оскърбяването, пораждането на фитне (раздор, анархия), използването на чуждо имущество без позволение, недаването на трудово възнаграждение на работниците, бунтуването срещу заповедите на държавата и неплащането на данъците. Тези неща са харāми и срещу неверниците в немюсюлманските страни. Знанията, които не са толкова известни и наложителни, ако не се знаят от страна на невежите, за тях това не е неверие, но е фиск (фъск, грях).]

- 4 -

УСЛОВИЯ НА ВЯРАТА

“Този човек пак попита: **“О, Расуляллах! (салляллāху теāля алейхи ве селлем)! Събщи ми и какво е ймāн (вяра).”** След като бил попитал какво е ислям и получил отговор, Джебрāйл (алейхисселām) попитал Расул-и екрем (салляллāху алейхи ве селлем) за същността на ймāна (вярата). Речниковото значение на думата “ймāн” е да се знае един човек като правдив и да му се вярва. В исляма пък “ймāн” е да се вярва на факта, че Расул-и екрем (салляллāху алейхи ве селлем) е Пратеникът на Аллāху теāля; че той е Небй, вестоносец, избран от Него, и да се казва всичко това с пълна убеденост; и да се вярва накратко в онова, което е съобщил накратко и в детайли на онова, което е съобщил в детайли; и винаги да се произнася Келиме-и

шехāдет. Силната вяра е такава, че, както знаем със сигурност, че огънят изгаря, змията убива със своята отрова и бягаме от тях, така трябва да се вярва в Аллāху теāля и в Неговите качества с цяло сърце, да се стремим към Неговите задоволство и лик, и да се пазим от Неговите гняв и мъчения, и да се настани здраво тази вяра в сърцето като надпис върху мрамор.

Ймāнът и ислямът, съобщени от Мухаммед (*алейхисселām*), са едни и същи неща. Вярата в смисъла на Келиме-и шехāдет присъства и в двата случая. Въпреки че разликата между тях е както в речниковото им значение, така и в категориите “цяло” и “по-специално”, то в исляма разлика между тях няма.

Ймāнът едно нещо ли е или е сбор от отделни части? Ако е сбор, то тогава от колко части е съставен? Делата, служенията, части ли са от ймāна или не? Когато се каже: “Имам вяра (ймāн)!” правилно ли е да се каже “Иншāаллах”? Има ли малък и голям ймāн? Ймāнът създание ли е? Да се вярва зависи ли от човека или мюсюлманите са повярвали насила? Ако има принуда във вярата, то тогава защо за всеки е повелено да вярва? Ще отнеме много време да се даде отговор на всеки въпрос. Ето защо няма да отговарям на тях един по един. Но трябва да се знае толкова, че според мезхѐбите Еш’арй и Му’тезиле, не е джāиз (допустимо) за Аллāху теāля да ни заповяда да извършим нещо, което не е възможно. А според Му’тезиле не е джāиз за Аллāху теāля да заповядва нещо, което е възможно, но не е по силите на човека. Според Еш’арй е джāиз, но Той не го е заповядал. Да се заповяда човек да лети във въздуха е от този род неща. Нито във вярата и ибāдетите, нито в делата Аллāху теāля не е искал от рабите си непосилни за тях неща. Поради тази причина, човек, който полудее, стане гāфил, заспи или умре, докато е мюсюлманин, такъв човек е вярващ, въпреки че не е в състояние да го потвърди.

Ние не бива да се чудим за речниковото значение на “ймāн” в този хадйс-и шерйф, защото няма дори невеж арабин, който да не знае, че означава “вяра” и “потвърждение”. Щом те знаят, какво остава за Есхāб-и кирām (*радиаллāху теāля анхум еджмайн*)? Но Джебрāйл (*алейхисселām*) е искал да ги научи на значението на ймāна [като термин], като попитал Расūлюллах (*саллялāху алейхи ве селлем*) какво се нарича ймāн в исляма. И така Пейгамберът ни (*алейхисселām*) казал, че ймāн е вярването в шест определени неща:

1 - Първото от шестте е да се повярва, че **Аллāху теāля е вāджиб-ул-вуджūd и че Той е истинският бог, и че е създателят на всички същества**. Трябва да се повярва, без капка съмнение, че само Той е създал от нищото всичко и в този, и в отвъдния свят, когато е нямало време, материя или образец. [Само Той е създател на всички вещества, атоми, молекули, елементи, съединения, органични вещества, клетки, на живота, смъртта, всяка реакция, всяко събитие, всяка енергия и всички видове енергии,

движенията, душите, мелякетата, всяко живо и неживо същество от нищото и ги поддържа всяка секунда в съществуването им.]

Както е създал всички творения във Вселената [в един момент, докато нито едно от тях не е съществувало], така и [във всеки един момент ги създава един от друг, но когато дойде Кийметът, т.е. края на света, Той за един миг] ще ги унищожи. Той е творецът, създателят, собственикът и абсолютният господар на всичко. Трябва да се повярва, че никой не доминира и не властва над Него, нито пък има по-високопоставен от Него. Всички превъзходства и всички качества на съвършенство принадлежат Нему. Не притежава недостатък и никакво качество на несъвършенство. Той е в състояние да направи това, което пожелае. Това, което върши, не го прави, за да е полезно за Него или за другите. Не прави нищо за отплата. Заедно с това във всяко Негово дело има мъдрости, ползи и добрини.

Аллāху теāля не е длъжен да дава доброто и полезното на рабите Си, нито пък да дава севāби (награди) на едните и наказания на другите. Дори да въведе в Дженнета всички грешни и разпътни раби, то това би подходило на Неговото великодушие, а ако хвърли в Джехеннема всички покорни и служещи раби, това няма да е несправедливо, но Той е пожелал и е съобщил, че мюсюлманите и служещите ще въведе в Дженнета и ще ги дари с безкрайни дарове и добрини, а неверниците ще хвърли в Джехеннема и ще ги остави вечно в мъчение. Той не се отмята от Своята дума. Ако всички същества повярват и Му се подчинят, Той няма да има полза от това. Ако целият свят се изпълни само с неверници, бунтовници и угнетители, то те с нищо няма да Му навредят. Ако човек пожелае да извърши нещо, Той създава това само ако и Той пожелае същото. Той създава всичко и всички дела на Своите раби. Ако Той не пожелае и не създаде, нищо не може да се движи. Ако Той не пожелае, никой не може да стане кяфир или бунтовник. Аллāху теāля пожелава, т.е. създава греховете и неверието, но не ги харесва. Никой не може да се меси в Неговите дела. Никой няма силата или правото да пита за причината защо Той е направил нещо по определен начин или да коментира как е трябвало да го стори. Ако Аллāху теāля пожелае, ще прости на всеки, извършил голям грях и умрял без разкаяние, освен ако не е извършил нещо, водещо до неверие или съдружаване. Но ако пожелае, ще даде наказание дори и за малките прегрешения. Казва ни, че на умрелите като неверници и вероотстъпници няма да прости никога и вечно ще ги изтезва.

Мюсюлманин, който е умрял, имайки отклонения от суннитското вероубеждение, и който не се е покаял, ще отиде в Джехеннема, но няма да остане вечно там. Такива мюсюлмани се наричат новатори или **ехли бид'ат**.

Да се види Аллāху теāля с очите в земния живот е джāиз (възможно), но никой не Го е видял. Аллāху теāля ще бъде видян в Дженнета от мюсюлманите. В Деня на Киймет (Съдния ден), на сборището Махшер, Той ще бъде видян от неверниците и греховните мюсюлмани с Неговите ярост и

слава, а от праведните мюсюлмани със Своята доброта и красота. Аллāху теāля ще бъде видян в Дженнета от мюсюлманите. Мелāикетата и жените също ще Го видят. Неверниците ще останат лишени от това. Преданието, сочещо, че джиновете ще останат лишени от това, е силно. Според (иджти-хāдите на) мнозинството учени: “Мюсюлманите с високи степени ще Го виждат всяка сутрин и всяка нощ, а вярващите с по-ниски степени – само в петъците, а жените – няколко пъти в годината, подобно на байрамите в земния живот.”

[Хазрети Шейх Абдулхак Дехлевї⁶ в персийската книга “Текмїл-ул-їмāн” казва: “В хадїс-и шерїф се казва: “**Виe ще видите вашия Господар в Деня на Кїймет така, както виждате луната на четиринадесет дни** (т.е. при пълнолуние).” Както Аллāху теāля е познат в земния живот, без да може да се разбере, така и в Āхирета (отвѣдния живот) Той ще бъде видян, без да знаем по какъв начин точно. Големи учени като Ебўл Хасен Еш’арї, имāм Суйўтї и имāм Бейхакї казват, че и мелāикетата ще видят Аллāху теāля в Дженнета. Имāм а’зам Ебў Ханїфе и още други учени казват, че джиновете няма да спечелят севāб и няма да влязат в Дженнета, но мюсюлманите сред тях ще се спасят от Джехеннема. Жените ще виждат Създателя няколко пъти в годината, подобно на байрамите в земния живот. Най-високопоставените вярващи ще Го виждат сутрин и вечер, докато другите ще Го виждат в петъците. Според този човек [т.е. автора на книгата], който цели само задоволството на Аллāху теāля, тази блага вест обхваща също и жените мюсюлманки, мелāикетата и джиновете. Подходящо е високопоставени жени евлии като Фāтимат-уз-зехрā, Хадїджет-ул-кубрā, Āише-и сиддїка и другите жени на Пейгамбера ни (*алейхисселāм*), както и Мерїем и Āсийе (*радияллāху теāля анхунне еджмаїн*), да се разгледат отделно от другите жени. Имāм Суйўтї също обръща внимание на това.]

Трябва да се повярва, че Аллāху теāля ще бъде видян, но да не се мисли как ще се случи това, защото Неговите дела не могат да бъдат разбрани с разума. Те не са като земните дела. [Не могат да се измерят със знанията по химия и физика.] Понятия като “посока” или ”намиране един срещу друг” нямат нищо общо с Него. Той не е материя, нито пък тяло. [Не е елемент, съединение или смес.] Няма връзка с цифрите, не може да бъде измерен или изчислен. Не претърпява промяна и не е обект на време. Не се намира никъде. Няма начало и край. За него няма горе, долу, пред, зад, ляво, дясно. Следователно нищо Негово не може да бъде разбрано с човешките разум, знание и мисъл. Човек не може да разбере и начина по който ще бъде видян Той. Въпреки че думи като ръка, крак, посока, място и подобни, които не са подходящи за Аллāху теāля, се срещат в āйетите и хадїс-и шерїфите, те не се използват в смисъла, който се знае и използва днес [т.е. те не се разбират буквално]. Такива āйети и хадїс-и шерїфи се

---

⁶ Абдулхак Дехлевї починал през 1642 г. в Делхи.

наричат **мутешāбихāt**. Трябва да вярваме в тях, но не трябва да се опитваме да ги разберем. На тях обаче могат да им се дадат значения, подходящи за Аллāху теāлй. Това се нарича **те’вйл**.

Мухаммед (*алеихисселām*) е видял Аллāху теāлй по време на Ми’рāдж (Нощното възнесение). Но това виждане не е било както виждането с очите в земния живот. Зъндък (ислямски враг, представящ се за вярващ) е онзи, който каже, че е видял Създателя в този свят. Виждането от страна на евлиите (любимите раби) (*каддесаллāху теāлй есрāрехум еджма’йн*) не са като земното и āхиретското виждане. С други думи, това не е **ру’йет** (виждане), а е **шухūd**. [Т.е. виждат примера чрез окоето на сърцето.] Някои евлии казват, че са Го виждали, защото, когато са били в състояние на секр (безсъзнание), бъркали шухūда и ру’йета. Или тези техни думи трябва да се обяснят, за да се разберат.

Въпрос: По-горе се казва, че е джāиз на този свят да се види Аллāху теāлй с очи. Тогава защо човек, който казва, че нещо възможно се е случило, да става зъндък? Ако човек, казващ това, става кяфир, то тогава изобщо може ли да се каже “джāиз”?

Отговор: Речниковото значение на думата “джāиз” е “възможно е и да стане, и да не стане”. Според мезхеба Еш’арй⁷, ру’йетът да е джāиз означава, че Аллāху теāлй е способен да създаде у човека различна сила, с която да вижда в този свят по начин, различен от виждането чрез физичните закони. Например Той е в състояние и е джāиз да накара слепец в Китай да вижда муха в Андалусия (днешна Испания), или да накара мъж на Земята да вижда предмети на Луната или звездите. Такава мощ е присъща само на Аллāху теāлй. На второ място, да се каже: “Видях Го на земята” е несъвместимо с āйетите и единодушието на учените. Ето защо този, който твърди подобни неща, става **мюлхид** или **зъндък**. На трето място, да се каже: “Възможно е да се види Аллāху теāлй на този свят” не означава: “Възможно е да се види на този свят в рамките на физичните закони.” Въпреки това, човек, твърдящ, че е видял Аллāху теāлй, иска да каже, че Го е видял така, както е видял другите неща. Ето, това е виждане, което не е джāиз. Лице, което каже подобни неща, означаващи неверие, т.е. правещи човека кяфир, се нарича мюлхид или зъндък. След тези отговори [Хазрети Мевлянā Хāлид] казва (Внимавайте!) Така той посочва, че вторият отговор е по-достоверен. [**Мюлхидът** и **зъндъкът** казват, че са мюсюлмани. Мюлхидът е искрен в думите си, смята се за мюсюлманин и мисли, че е по правия път. За разлика от това, зъндъкът е ислямски враг. Преструва се, че е мюсюлманин, за да унищожи исляма отвътре и да заблуди вярващите.]

Теченето на времето, смяната на дните и нощите не могат да бъдат свързани с Него. Той не е обект на време. В нито едно отношение Той не претърпява промяна и затова не може да се каже: “Бил е такъв в минало-

---

⁷ Ебулхасен Али бин Исмайл Еш’арй починал през 330 [941] година в Багдат.

то!” или “Ще бъде такъв в бъдещето!” Той не прониква в нищо. Не се съединява с нищо. [Затова принадлежащите към шиитското течение **нусайрии** стават кяфири, защото твърдят, че Аллāху теāлā е проникнал в Хазрети Али.] Той няма противоположен, съдружник, подобен, помощник или пазител. Няма съпруга, майка, баща, син или дъщеря. Той винаги е заедно с всички, заобикаля ги и ги вижда. По-близо е до човека дори от вената на шията му. Но Неговите близост, присъствие, заедност и заобикаляне не са по начин разбираем от нас. Неговата близост не може да се разбере със знанието на улемите, интелекта на учените, и кешфа, и шухūда на евлиите (*каддесаллāху теāлā есрāрехум еджма’йн*). Човешкият ум не може да разбере същността на тези неща. Аллāху теāлā е неповторим в своите личност и качества, които не претърпяват никаква промяна.

Имената на Аллāху теāлā са **тевкйфй**, което означава, че за Него е подходящо да се използват само имената, съобщени от исляма. Други не са позволени. [Например, Аллāху теāлā може да се нарече “Алим” (Всезнаещ), но не може да се нарече “факйх”, което също означава учен [но учен по ислямско право]. Ислямът не е нарекъл Аллāху теāлā „Факйх“. По същия начин, не е джāиз, т.е. не е позволено, да се казва “бог” вместо “Аллах”, защото бог означава нещо, на което хората се кланят. Например казва се: “Волът е бог на индусите.” (Може да се каже обаче: “Аллах е един. Няма друг бог освен Него.”) Думи като Dieu, Gott и God могат да се използват вместо думата “бог”, но не и вместо името “Аллах”.]

Имената на Аллāху теāлā са безкрайно много. Известни са хиляда и едно имена, т.е. Аллāху теāлā е съобщил на хората само толкова. В религията (шерйата) на Мухаммед (*алейхисселām*) са известни деветдесет и девет от тях. Наричат се **есмāу’л-хуснā**.

Личностните качества на Аллāху теāлā, т.е. **сифāt-и зāтиййе** са шест. [По-горе вече ги изброихме.] **Сифāt-и субўтиййе** в мезхеба **мāтуридй** са осем, а според **Еш’арй** са седем. Тези качества са изначални и вечни, също както Неговата личност (зāt), т.е. съществували са вечно. Свещени са. Не са като качества на създанията. Не могат да бъдат разбрани чрез разума и сравнявани със земните неща. Аллāху теāлā е дарил човека с примери от тези качества. Виждайки тези примери, качества на Създателя могат да се разберат в много малка степен. Тъй като човек не може да разбере Аллāху теāлā с мислене, така и не е допустимо да се мисли за Него и да се опитва да се разбере. Осемте качества на Аллāху теāлā не са нито едно и също нещо с Негова личност, нито пък са различни от Него. Тези качества са:

Хаят (живот), **Илм** (знание), **Сем’** (слух), **Басар** (виждане), **Кудрет** (мощ), **Келям** (слово), **Ирāде** (желание) и **Теквйн** (създаване). В Еш’арйтския мезхеб теквйн и кудрет се разглеждат като едно качество.

Всяко едно от осемте качества на Създателя е в непроменливо състояние. В нито едно от тях не настъпва промяна, но всяко от тях има множес-

тво влияния върху творенията. Това обаче не вреди на качествата да са в едно и също състояние. Подобно на това, Аллāху теāлй е създал множество същества и във всеки един момент ги пази от изчезване. Но въпреки това, Той пак е един и в Него не настъпва промяна. Всяко творение има нужда от Него във всеки един момент и във всяко едно отношение, но Той не се нуждае от никого.

2 – Втората от шестте основи на ймāна е да се **повярва в Неговите мелйикета**. Мелек (ангел) означава вестносец или сила. Те са материални същества, невидими телесни създания по-леки от газовете. Създадени са от сияние. Живи са и притежават ум. Злините, присъщи за хората, ги няма у тях. Могат да приемат всякакви форми. Както газовете се превръщат в течни и твърди вещества, и когато са твърди приемат вид, така и мелйикетата могат да придобиват красиви форми. Те не са душите, отделящи се от телата на великите хора. Християните ги мислят за такива. Не са и нематериални същества, каквито са силата и енергията, както вярвали част от древните философи. Множественото число на думата е „мелйике“. Те са създадени първи сред живите същества и затова вярата в тях е поставена на второ място след вярата в Аллāху теāлй, а вярата в книгите е преди вярата в пейгамберите. Условиата на вярата са изредени в тази последователност в Корāн-и керйм.

Вярата в тях трябва да е следната: мелйикетата са раби на Аллāху теāлй, а не Негови съдружници и дъщери. Неверниците и съдружаващите ги смятат за такива. Аллāху теāлй е доволен от всички тях. Изпълняват повелите Му, не вършат грехове, не въстават против заповедите Му. Нямаат пол, т.е. не са нито жени, нито мъже. Не се женят и нямаат деца. Притежават живот, т.е. живи са. Въпреки че в преданието, съобщено от Абдуллах ибни Мес’уд (*радияллāху анх*) се казва, че част от мелйикетата имат деца и че Иблйс (Сатаната) и джиновете са от тях, то отговор на това в детайли може да се открие в книгите. Когато Аллāху теāлй им е съобщил, че ще създаде хората, мелйикетата Го попитали: **“Нима ще създадеш там някой, който ще сее по нея развала и ще лее кърви?”** Тези въпроси (наречени зелле) не вредят на тяхната невинност и безгрешност.

Те са най-многобройни сред творенията и броят им е известен само на Аллāху теāлй. На небесата няма празно място, където мелйикета да не правят ибāдет. Небесата са пълни с ангели на рукӯ и суджуд (седжде). Навсякъде мелйикетата имат задължения: в небесата, земята, тревите, звездите, живите и неживите същества, дъждовните капки, дървесните листа, във всяка молекула, всеки атом, всяка реакция и във всяко едно движение. Навсякъде изпълняват Неговите повели. Те са посредници между Аллāху теāлй и Неговите създания. Някои от тях са ръководители на други. Някои от тях пък носят вести на пейгамберите сред хората. Част от тях вдъхват добри чувства в сърцата на хората. Тези чувства се наричат **илхām** (вдъхновение). Част от тях нямаат никакво знание за хората и останалите творе-

ния. Имат си определени места и не се отделят оттам. Някои от тях имат две, други – четири, а трети – повече крила. [Както крилата на всички птици и на самолетите са част от тях и както те не си приличат, така и крилата на меляикетата са характерни за тях. Когато чуем името на нещо, което не сме виждали и не познаваме, ние си мислим, че то е като познатите ни неща и естествено грешим. Меляикетата имат крила, но не можем да разберем какви са. Изображенията на жени с крила, които могат да бъдат видени в църквите или в някои списания и филми, са измислени. Мюсюлманите не могат да правят такива изображения. Ние не трябва да смятаме тези нереалистични образи за истина и да се подмамваме от ислямските врагове.] Дженнетските меляикета са в Дженнета. Най-главният от тях е **Ридвāн**. Меляикетата в Джехеннема се наричат **зeбāнī** и те изпълняват повелите в Ада. Адският огън не им вреди така, както океанът не вреди на рибите. Деведесет от тях са главни, а **Мāлик** е техният главатар.

Има четири меляикета, които записват всички лоши и добри дела на хората. Те се наричат **Кирāмен кя̀тибīн** (Меляикета писари), или **Хафаза**. Две от тях пишат денем, а други две – нощем, т.е. те се редуват. Някои учени казват, че меляикетата Хафаза са различни от Кирāмен кя̀тибīн. Дясното меляике е ръководител на лявото. Лявото записва злините, а дясното – добрините. В гроба ще има меляикета, изтезващи неверниците и грешните мюсюлмани. Има и меляикета, задаващи въпроси в гроба. Наричат се **Мункер** и **Некйр**. Разпитващите мюсюлманите обаче се наричат **Мубешшир** и **Бешйр**.

Меляикетата се различават по своето превъзходство. Най-главните са четирима. Първият от тях е **Джебрайл** (*алейхисселя̀м*). Задължението му е да предава заповедите и забраните на Аллāху теāля̀ на пейгамберите. Вторият е **Исрафйл** (*алейхисселя̀м*), който ще протръби с **Рога** два пъти. След първото протръбяване всичко живо, с изключение на Аллāху теāля̀, ще умре, а след второто всички ще бъдат съживени. Третият е **Микййл** (*алейхисселя̀м*). Задачата му е да движи всяка материя. Също така той отговаря за оскъдицата и плодородието [и за икономическото равновесие, както и за донасянето на спокойствие]. Четвъртият е **Азрайл** (*алейхисселя̀м*). Той взема душите на хората. В йерархията след тези четири главни меляикета има други четири групи. В първата са меляикетата, наречени **Хамеле-и Арш**. Те са четири, но в Деня на Къямета ще станат осем. Меляикетата, приближени на Аллāху теāля̀, се наричат **Мукаррабйн**. Меляикетата, назначени за извършване на изтезания, се наричат **Керубийн**, а ангелите на милостта – **Рухāнийн**. Меляикетата, изброени дотук, са най-високопоставените. Те са притежатели на по-високи степени от всички хора, с изключение на пейгамберите. Евлиите (приближените раби на Аллāху теāля̀) и праведните сред хората пък са по-високопоставени от обикновените ангели. Обикновените меляикета пък са по-високопоставени от грешниците сред мюсюлманите, а неверниците са по-долни от всички създания.

След първото протръбяване с рога, всички мелйикета, с изключение на Хамеле-и Арш и най-големите четири мелйикета, ще изчезнат. След тях ще изчезнат и Хамеле-и Арш, а накрая – и четиримата главни. След второто протръбяване, първо всички мелйикета ще се върнат към живот. Това означава, че както мелйикетата са създадени преди всички създания, така и ще изчезнат след тях.

3 – Третото от шестте условия на ймāна е **вярата в книгите, низпослани от Аллāху теāля**. Те били низпослани на някои от пейгамберите или чрез мелйике, или бидейки написани върху скрижал, или като Аллāху теāля сторвал така, че пейгамберите да ги чуят. Всички тези книги са Слово на Аллāху теāля. Те са изначални и безкрайни, не са създадени и не са думи на някой пратеник или мелйике. Словото на Аллāху теāля не е като нашето слово, което пишем, помним и говорим. То не се намира в писмена форма, в речта и паметта. Не е от букви и звуци. Човек не може да разбере Аллāху теāля и Неговите качества, но онова слово хората го четат, помнят и пишат. То става хāдис (създание), когато се намира у нас, но когато се помисли, че е словото на Създателя, тогава става кадй̄м (изначално).

Всички книги, низпослани от Него, са истинни и верни. Не може да има лъжа или грешка в тях. Джāиз е Той да прости дори ако е казал, че ще накаже, но това зависи от волята Му и от причини, които човек не би могъл да узнае, или това означава, че Той ще опрости наказанието на мюсюлмани, които заслужават такова. Словото, разкриващо наказанието и мъчението, не е съобщаване на нещо, че да бъде лъжа, ако се опрости. Не е джāиз да не даде благословиите, които е обещал, но е джāиз да опрости наказанията. И човешкият ум, и айетите, показват това.

Необходимо е да се тълкуват айетите и хадй̄с-и шерй̄фите така, както се разбират, т.е. буквално, ако в това няма никакъв риск или пречка. Не е джāиз да се дават други значения, приличащи на буквалното им значение. [Корāн-и керй̄м и хадй̄с-и шерй̄фите са на курайшитски диалект. На думите трябва да им се дават значенията, използвани преди повече от 1400 години в Хиджāз (Западна Арабия). Не е допустимо да се правят преводи, като се използват значенията, които са се променили през вековете.] Айетите, наречени **мутешāбихāt**, имат неразбираеми, скрити значения. Само Аллāху теāля ги знае, както и много малко избрани раби, дарени с **илм-и ледуннй̄** (духовно знание), и то толкова, колкото им е дал Той. Никой друг не може да ги разбере. Поради тази причина, ние трябва да вярваме, че мутешāбих айетите са слово на Аллāху теāля, но не трябва да се ровим в техния смисъл. Учените от мезхеба Еш'арй̄ казват, че такива знамения е допустимо да се подложат на **те'вй̄л** накратко или в подробности. Те'вй̄л означава да се избере значението, което не е известно, измежду различните значения на думата. Например меāлят на един айет от сūra Исрā е: **“Ръката на Аллах е върху ръцете им”** е словото на Аллāху теāля. Трябва да се каже: “Вярвам в това, което Той иска да каже. Но не мога да го разбера. Само Той знае

истинското значение.” Това е най-добрият начин. Или трябва да кажем: “Знанието на Аллāху теāля не е като нашето. Неговата воля не прилича на нашата. Думата “ръка” отнесена към Аллāху теāля не се разбира буквално, като ръцете на рабите Му.”

Или значенията на някои āйети в книгите, изпратени от Аллāху теāля, или техният начин на четене, или и двете неща, са сторени **несх**, т.е. променени от Негова страна. Корāн-и керй̄м заменя законите на всички предишни книги. В него никога до края на света няма да има грешка и забравяне – нито липса, нито излишък. Всички минали и бъдещи знания са поместени в Корāн-и керй̄м и затова той е над всички – по-ценен и високопоставен от другите небесни книги. Най-голямото чудо на Расūлюллах (Пратеника на Аллах) (*салляллāху алейхи ве селлем*) е Корāн-и керй̄м. Ако всички хора и джинове се съберат на едно място и ако се помъчат да измислят подобна на най-кратката сūra в Корāн-и керй̄м, няма да успеят. Поетите на Арабия, владеещи красноречието, се събрали и вложили твърде много усилия, за да измислят подобно на най-краткото знамение, но не успели. Не могли да се съревновават с Корāн-и керй̄м. Останали смаяни. Аллāху теāля сторил ислямските врагове поразени пред Корāн-и керй̄м. Красноречието на Книгата е извън човешките способности. Хората са неспособни да измислят нещо подобно. Āйетите в Корāн-и керй̄м не приличат на човешката поезия, проза или римувани стихове, но заедно с това, те са изказани с буквите, използвани и от арабите, владеещи красноречието.

Известени са ни сто и четири небесни книги. Десет сухуфа (малки книги) са низпослани на Āдем [Адам] (*алейхисселй̄м*), петдесет – на Шйт (*алейхисселй̄м*), тридесет – на Идрй̄с [Енох] (*алейхисселй̄м*), а десет – на Ибрāхй̄м [Авраам] (*алейхисселй̄м*). Теврāt (Тората) била дадена на Мūsā [Мойсей] (*алейхисселй̄м*), Зебур (Псалмите) – на Дāvуд [Давид] (*алейхисселй̄м*), Инджй̄л (Евангелието) – на Йсā [Исус] (*алейхисселй̄м*), а Корāн-и керй̄м – на Мухаммед (*алейхисселй̄м*).

Когато човек поиска да даде заповед, да забрани или попита нещо, първо той обмисля и подготвя това наум. Тези значения в ума му се наричат **келй̄м-и нефсй̄** и не може да се каже, че са на арабски, персийски или турски. Тяхното изразяване на различни езици не променя значенията им. Думите, изразяващи тези значения, се наричат **келй̄м-и ляфзй̄**. Келй̄м-и ляфзй̄ може да се изкаже на различни езици. Така се разбира, че келй̄м-и нефсй̄, също като другите качества – знание, воля, зрение..., е неизменно и самостоятелно качество в притежателя на словото. Келй̄м-и ляфзй̄ пък е съвкупността от букви, които разкриват келй̄м-и нефсй̄ и достигат до човешкото ухо и излизат от устата на друг. По този начин, словото на Аллāху теāля е изначално и безкрайно, не е създание, не се прекъсва никога и се намира заедно с Неговата същност. То е качество самостоятелно и различно от Сифāt-и зāтиййе и другите качества в Сифāt-и субūtиййе, като знание и воля.

Качеството Келям (слово) е в едно състояние и не се променя. Не е от букви и звуци. Не може да се диференцира или класифицира като команда, забрана, оповестяване или като арабски, персийски, иврит, турски или древносирийски. Не се дели на части. Не приема такива форми. Не може да се напише. Не се нуждае от средства като интелект, ухо и език. Може да се каже на какъвто и да е език. По този начин, ако се каже на арабски, се нарича Корāн-и керй̄м. Ако се каже на иврит става Теврāt, а на древносирийски – Евангелие. [В книгата “Шерх-ул-мекāсид”⁸ пише, че ако се каже на гръцки става Евангелие, а на древносирийски – Зебūr.]

Словото на Аллāху теāлй̄ съобщава различни неща. Ако съобщава събитие, то се нарича **разказ**, а ако не съобщава – нарича се **иншā**, ако съобщава неща, които трябва да се извършат, става **заповед**, ако съобщава забрани – нарича се **нехй̄** (забрана). Но въпреки това, в словото на Аллāху теāлй̄ не настъпва промяна, не се увеличава. Всички низпослани книги и сухуфи са от качеството “Келям” на Аллāху теāлй̄, т.е. от келй̄м-и нефсй̄. Когато е на арабски се нарича Корāн-и керй̄м. Откровението, низпослано под формата на подредени букви и което може да се напише, изрече, чуе и запомни, се нарича **келй̄м-и ляфзй̄** и **Корāн-и керй̄м**. Понеже келй̄м-и ляфзй̄ показва келй̄м-и нефсй̄, джāиз е да се нарича слово и качество на Аллāху теāлй̄. Както цялото се нарича Корāн-и керй̄м, така и частите се наричат Корāн-и керй̄м.

Учените по правия път единодушно заявяват, че келй̄м-и нефсй̄ не е създание и че е вечно. Няма единодушие по отношение на това дали келй̄м-и ляфзй̄ е кадй̄м или хāдис. Част от учените, казващи, че е хāдис, допълват: “Не трябва да се казва хāдис за келй̄м-и ляфзй̄, защото погрешно може да се разбере, че келй̄м-и нефсй̄ е хāдис.” Това е най-добрият път. Човешкият ум, когато чуе нещо, посочващо друго нещо, то веднага се сеца за посочваното. Учените по правия път, т.е. ехли суннитските учени, които са казали, че Корāн-и керй̄м е хāдис, са искали да кажат, че звуците и думите, излизали от нашата уста са създания. Те с единодушие казват, че и келй̄м-и нефсй̄, и келй̄м-и ляфзй̄ са слово на Аллāху теāлй̄. Въпреки че някои от тях избират пътя на метафората в този случай, те искат да кажат, че келй̄м-и нефсй̄ е словото на Аллāху теāлй̄, т.е. е Неговото качество ”Келям”, а изразът: “Келй̄м-и ляфзй̄ е словото на Аллах” означава: “Аллāху теāлй̄ е създателят на келй̄м-и ляфзй̄.”

Въпрос: От информацията, изложена по-горе, се разбира, че изначалното слово на Аллāху теāлй̄ не може да се чуе. Човек, който каже: “Чух словото на Аллāху теāлй̄” иска да каже: “Чух изречените думи и звуци” или “Разбрах четените звуци, или келй̄м-и нефсй̄, който е изначален.” Всички пратеници, а дори и останалите хора, могат да чуват и по двата начина. То-

---

⁸ Книгата “Шерх-ул-мекāсид” е подготвена от Са’ дуддйн Тефтāзāнй̄, починал през 792 (1389) г. в Семерканд.

гава каква е причината Мӯсā (*алейхисселѝм*) да се отличи като (Келїмуллах), т.е. човека, на когото Аллāху теāлѝ е говорил?

Отговор: Мӯсā (*алейхисселѝм*) е чул изначалното слово без букви и звуци за разлика от Неговия обичай. Както Аллāху теāлѝ ще бъде видян в Дженнета по неразбираем и необясним начин, така и той е чул Създателя по необясним начин. Никой друг не го е чувал по този начин. Или Мӯсā (*алейхисселѝм*) е чул словото на Хак теāлѝ чрез звук, но не само с ушите, а чрез всички частици на тялото и от всички посоки. Или го е чул само откъм посоката на дървото, но не под формата на звук, нито пък с вибрации на въздуха, или по друг начин. Поради факта, че той Го е чул по един от тези три начина, е получил името (Келїмуллах). Мухаммед (*алейхиссалѝту весселѝм*) също е чул по този начин Аллāху теāлѝ в нощта Ми'рāдж (Възнесението) и тогава, когато е получавал вахий (откровение) от Джебрāйл (*алейхисселѝм*).

4 – Четвъртото от шестте условия е **вярата в пророците на Аллāху теāлѝ**. Те са изпратени, за да покажат и насочат хората по пътя, харесван от Аллāху теāлѝ. “Русул” е множественото число на “расул”. Речниковото значение на думата е “пратеник” или “вестоносец”. В исляма **расул** означава “благороден, ценен човек, който по природа, характер, знание и разум, превъзхожда всички хора по негово време. Няма нито един пророк с лоша черта в характера, нито пък нехаресвано състояние.” Пейгамберите притежават качеството **исмет** (безгрешност). Не вършат малки и големи грехове преди или след като им се съобщи, че са пейгамбери. [Неверниците, които коварно се опитват да унищожат исляма отвътре, казват, че Мухаммед (*алейхисселѝм*) преди да стане пейгамбер е колел курбани пред идолите и статуите, и за доказателство сочат книгите на безмезхбниците (хората от заблудените течения). Неистинността на тези грозни клевети се разбира от редовете по-горе.] При тях не се появяват недостатъци, като слепота и глухота, от момента, в който им се съобщи, че са пейгамбери, до разпространяването на тази вест навсякъде. Задължително трябва да се вярва, че всеки пратеник притежава следните седем качества: **емāнет** (вярност), **сѝдж** (правдивост), **теблїг** (известяване), **адāлет** (справедливост), **исмет** (безгрешност), **фетāнет** и **емнул-азл**, т.е. никога не се премахват от списъка на пейгамберите. Фетāнет означава много развит ум.

Всеки пейгамбер, донесъл нова религия, се нарича **расул**. Пейгамбер, който не е донесъл нова религия, а призовавал към тази на предишния пратеник, се нарича **небї**. По отношение на призоваването на хората към религията на Аллāху теāлѝ, няма разлика между “расул” и “небї”. Трябва да се вярва във всички пророци, без да се прави разлика между тях, да се знае, че всеки един от тях е говорил истината. Отричане на един от тях е равносилно на отричане на всички.

Човек не може да стане пейгамбер с лични усилия, гладуване, правене на много ибāдет или понасяне на тежки изпитания. Това става единствено

с избирането на Аллāху теāлā. Създателят е изпратил религии посредством тях, за да покаже на хората пътя на щастието, спокойствието и спасението в двата свята. Въпреки множеството им врагове, техните подигравки и мъчения, нищо не успяло да спре нито един от пратениците в съобщаването на заповедите на Аллāху теāлā. За да докаже на хората, че пратениците говорят истината и носят правдата, Аллāху теāлā ги е подкрепил с чудеса. Никой не е успял да се противопостави с нищо на тези необикновени явления. Тези, които приемат съответния пратеник, стават от неговия **уммет** (умма, общност). В Съдния ден на тези пейгамбери ще им се даде възможността да се застъпят за грешниците от своите общности и това тяхно застъпничество ще бъде прието. Освен пейгамберите, право да се застъпят ще получат учените, праведните и евлиите, като техният шефā'ат също ще бъде приет. Пейгамберите (*алейхимус-салевāту вет-теслīmāt*) са живи в гробовете си по незнаен за нас начин. Благословените им тела не се разлагат в земята. В хадīs-и шерїф се казва: **“Пейгамберите кланят намāз в гробовете си и извършват хадж.”**

[Днес в Арабия има хора, наречени **вахабии**, които не вярват в тези хадīs-и шерїфи, а наричат “кяфири” истинските мюсюлмани, вярващи в тях. Макар че тълкуват грешно āйетите и хадīs-и шерїфите с неясно значение, те самите не стават неверници, но стават **ехли бид'ат** (отклонени). Причиняват много голяма вреда на мюсюлманите. Вахабизмът е основан от глупак на име Мухаммед бин Абдулвеххаб от Неджд. Английският шпионин Хамфър го подвел с отклонените идеи на Ибни Теймийе⁹. После, посредством египтянин на име Мухаммед Абдух¹⁰, вахабизмът се разпространява сред турците и в целия свят. Учените на **ехли суннет** в стотици книги казват, че те не са пети мезхеб, а са отклонено течение, попаднало в заблуда. Аллāху теāлā да опази младите религиозни водачи от отклоняване към вахабизма, сформиран от англичаните, и да им позволи да са по пътя на учените от **ехли суннет**, похвалени в хадīs-и шерїфи.]

Когато благословените очи на пейгамберите (*алейхимусселāм*) спят, очите на сърцата им остават будни. В изпълняване на възложените им задачи те са равни един на друг. Горепосочените качества ги има във всеки един от тях. Никога един пейгамбер не може да бъде премахнат от списъка с пратеници, но евлиите могат да загубят степените си. Пророк може да бъде само мъж. Джин, мелāйке или жена не могат да станат пейгамбери на хората. Мелāйкетата или джиновете не могат да достигнат до техните степени. Пейгамберите, от своя страна, имат йерархия помежду си. Различия има в броя на повярвалите в тях, големината на страните, в които са изпратени, притежаваните от тях знания, мащаба на разпространение на знанията им, броя и продължителността на чудесата, личния авторитет и др. Във

⁹ Ахмед ибни Теймийе, починал през 728 (1328) г. в Шам.

¹⁰ Мухаммед Абдух, починал през 1323 (1905) г. в Египет.

всички тези аспекти последният пророк **Мухаммед** (*алейхисселѧм*) е над останалите. Пратениците, които са расул са по-високопоставени от онези, които са небї, а тези, които са улю'л-азм са над пейгамберите расул.

Броят на пророците (*алейхимуссалевѧту веттеслимѧт*) на Аллѧху теѧлѧ не е известен с точност. Известно е, че са повече от сто двадесет и четири хиляди. Триста и тринадесет или триста и петнадесет от тях са расул. Шестима измежду тях са притежатели на най-високите степени. Наричат се улю'л-азм. Това са **Адем, НѸх, Ибрѧхїм, МѸсѧ, Йсѧ** и **Мухаммед Мустафа** (*алейхимуссалѧту весселѧм*).

Имената на тридесет и трима от тях са известни. Това са: **Адем, Идрїс, Шїт** или **Шїс, НѸх, ХѸд, Сѧлих, Ибрѧхїм, ЛѸт, Исма'їл, Исхак, Йа'кѸб, ЙѸсуф, ЕїйѸб, Шу'айб, МѸсѧ, Хѧрун, ХѸдър, ЙѸша' бин НѸн, Илийс, Еїйеса', Зулкифл, Шем'ун, Ишмоил, ЙѸнус бин Метѧ, Дѧвуд, Сюлеймѧн, Локмѧн, Зекерїйѧ, Яхийѧ, Узейр, Йсѧ бин Мерїем, Зулкарнейн** и **Мухаммед** (*алейхи ве алейхимуссалевѧту весселѧм*).

Имената само на двадесет и осем от тях са известни в Корѧн-и керїм. Шїт, ХѸдър, ЙѸша', Шем'ун и Ишмоил не са съобщени. От тези двадесет и осем не е сигурно дали Зулкарнейн, Локмѧн и Узейр са пейгамбери или не. Написано е в тридесет и шесто писмо от втори том на книгата **“МектѸбѧт-и Ма'сѸмїйїе”**, че преданията, посочващи ХѸдър като пейгамбер, са силни. В сто осемдесет и второ писмо пише: “Това, че ХѸдър (*алейхисселѧм*) се появява в човешка форма и върши някои дела, не доказва, че той е жив. Аллѧху теѧлѧ е дал позволение на душата му, както е дал позволение на душите на пейгамберите и евлиите да се появяват в човешки вид. Виждането на това не доказва, че те са живи.” Второто име на Зулкифл (*алейхисселѧм*) е ХаркѸл. Някои казват, че той е Илийс, Идрїс или Зекерїйѧ (*алейхисселѧм*).

Ибрѧхїм (*алейхисселѧм*) е Халїлюллах, защото в сърцето му е нямало нищо друго освен любовта към Аллѧху теѧлѧ. МѸсѧ (*алейхисселѧм*) е Келїмуллах, защото Аллѧху теѧлѧ е говорил с него. Йсѧ (*алейхисселѧм*) е Келїметуллах, защото той е нямал баща, а се е родил със словото **“БѸди!”** на Аллѧху теѧлѧ. Освен това е изнасял проповеди, изпълнени с мъдрост.

Най-ценният, най-високопоставен и най-честит измежду синовете на Адем и причината за създаването на всички творения е Хабїбуллах Мухаммед (*алейхисселѧм*). Всичко е създадено в негово име. Нещата, доказващи, че той е Хабїбуллах [т.е. Любимият на Аллѧху теѧлѧ], и показващи неговата висота и ценност, са многобройни. За него е неподходящо да се ползват думи от рода на “беше победен”, “сразен” или подобни. В Съдния ден той прѸв ще стане от гроба си, прѸв ще отиде на мястото на Махшера, прѸв ще влезе в Дженнета. Въпреки че чудесата му не свършват с броене и човек е безсилен да стори това, ще напишем за чудото “Ми'рѧдж”, за да украсим книгата си:

Докато Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) бил в леглото си в Мекка, той бил събуден и заведен в Месджид-и Аксā в Йерусалим. Оттам бил въздигнат в небесата и след седмото небе бил заведен на желаните от Аллāху теāлй места. Трябва да се вярва по този начин в Ми'рāдж. [Отклоненото шиитско течение, наречено **исмā'йлии**, както и ислямските врагове, опитващи се да се покажат като ислямски учени, се стараят да подмят младежите, като казват: “Ми'рāджът е бил състояние. Осъществил се само с душа, а не и тялом.” Такива вредни книги не трябва да се купуват и не трябва да се вярва на такива неща. Ми'рāджът е обяснен в детайли в множество книги, например в “**Шифā-и шерйф**”¹¹.] Той отишъл с Джебрāйл (*алейхисселām*) от Мекка до **Сидра-гул-мунтеха**, което е дърво, намиращо се на шестото и седмото небе. Никакво знание и изкачване не можело да премине по-нататък. В Сидра Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) видял Джебрāйл (*алейхисселām*) в истинския му вид заедно с шестстотинте му криле. Джебрāйл (*алейхисселām*) останал там. От Мекка до Йерусалим, или до седмото небе, Расӯлюллах (*алейхиссалāту весселām*) бил пренесен с **Бурак**. Това е дженнетско животно, което имало бял цвят и било по-голямо от магаре, но по-малко от муле. Не било от земните животни и нямало пол. Движило се с голяма скорост. Стъпвало на най-далечното място, което можело да се види с очи. В **Месджид-и аксā** Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) станал имām на пейгамберите и ги водил в нощния или сутрешния намāз. Душите на пратениците били там в своя човешки образ. От **Йерусалим** до седмото небе той бил пренесен за един миг по незнайна стълба, наречена **Ми'рāдж**. По пътя мелйикетата (ангелите) били наредени отляво и отдясно и хвалели Расӯлюллах. На всяко небе Джебрāйл (*алейхисселām*) благовестявал за идването на Мухаммед (*алейхиссалāту весселām*). На всяко небе Расӯлюллах виждал по един пейгамбер и се поздравявал с него. В Сидра видял множество изумителни неща, видял благословиите в Дженнета и изтезанията в Джехеннема, но той не погледнал към нищо, защото изпитвал желание и копнеж да види Аллāху теāлй. Отвѣд Сидра пътувал сам, сред сияния. Чул звуците на писалките на мелйикетата. Преминал през седемдесет хиляди завеси. Растоянието между две завеси било колкото път, който се изминава за петстотин години. След това на дюшек, наречен **Рефреф**, който бил по-ярък от слънцето, преминал през Кюрсй. Достигнал до Арша на Аллāху теāлй. Излязъл извън Арша, времето, пространството и материалния свят. Достигнал до степен, откъдето можел да чуе словото на Аллāху теāлй.

Той видял Аллāху теāлй по начин, който не може да бъде разбран и обяснен. Видял Го така, както Създателят ще бъде видян в Дженнета, извън време и пространство. Говорил с Него без букви и звуци. Прославил и

---

¹¹ Книгата “Шифā-и шерйф” е подготвена от Кāди Ийāд Мāликй, починал през 544 (1150) година в Маракеш.

възхвалил Аллāху теāля. Сдобил се с безброй подаръци и почести. Петдесет пъти намāз на ден станали фарз за него и за общността му, но постепенно били намалени до пет пъти на ден чрез посредничеството на Мусā (*алеихисселя̄м*). Преди това намāз се кланял само сутрин и следобед, или през нощта. След такава дълго пътешествие, получавайки подаръци и благословии, и виждайки какви ли не изумителни неща, той бил върнат в леглото си. Мястото му още не било изстинало. Това, което ние написахме е научено от āйетите и хадīs-и шерїфите. Въпреки че не е вāджиб да се вярва във всичко изброено, все пак учените на Ехли суннет съобщават това и човек, който не им вярва, напуска правия път и попада в заблуда, а невярващият в āйетите и хадīs-и шерїфите става кяфир (неверник).

Нека изброим някои от безбройните доказателства, доказващи, че Мухаммед (*алеихисселя̄м*) е **Сейид-ул-енбийā**, т.е. най-високопоставеният сред пейгамберите (*алеихимуссалевāту веттеслїмāт*):

В Съдния ден всички пейгамбери ще бъдат под сянката на неговото знаме. Аллāху теāля е повелил на всеки пейгамбер: “Ако доживеете до времето, когато избраникът Ми сред създанията и Мой любим – Мухаммед (*алеихисселя̄м*) – стане пейгамбер, то вярвайте му и помагайте!” Всички пратеници са завещавали това на общностите си.

Мухаммед (*алеихисселя̄м*) е **Хāтему’л-енбийā**, т.е. след него няма да дойде друг пейгамбер. Благословената му душа била създадена преди всички пратеници. Рангът на “Пейгамбер” бил даден първо на него. Нубувветът (пророчеството) приключил с неговото раждане. Към края на света, по време на Хазрети Мехдї, Йсā (*алеихисселя̄м*) ще слезе от небето в Шам, ще бъде от общността на Мухаммед (*алеихисселя̄м*) и ще разпространява неговата религия.

[Отклонените хора, наречени **кāдийнии** или **ахмедии**, организирани от англичаните в Индия през 1296 (1880) година, изговарят лъжи и клевети и за Йсā (*алеихисселя̄м*). Въпреки да твърдят, че са мюсюлмани, те се опитват да унищожат исляма отвътре. Издадена е фетвā, че те не са мюсюлмани.

Друга еретична група, съставена от зндъци и появила се в Индия, е **джемā’атут-теблїгийє**. Тази секта през 1345 (1926) година е основана от невеж на име Илияс, който казвал: “Мюсюлманите потънаха в заблуда. Насън получих заповед да ги спася.” Техният учител говорел това, което четял от книгите на еретиците Незїр Хусеин, Решїд Ахмед Кенкухї и Халїл Ахмед Сехāранпурї. Тези отклонени хора, с цел да заблудят мюсюлманите, винаги говорят за важността на намāза и джемаата. Факт обаче е, че нито намāзите, нито другите ибāдети (служения) на ехли бид’ат, т.е. хората, наследващи мезхеба **ехли суннет**, не се приемат. Първото нещо, което тези хора трябва да направят, е да прочетат книгите на суннитските учени, да се спасят от грешните вярвания и да станат истински мюсюлмани. Хора, които тълкуват грешно āйетите със скрити значения в Корāн-и

керѝм, се наричат **ехли бид’ат** или **отклонени**. А тези ислямски врагове, които дават значения на айетите, подходящи за техните коварни и грешни мисли, се наричат **зъндъци**. Тези хора се опитват да променят Корāн-и керѝм и исляма. Най-големият враг, който организира появата на тези еретици и ги поддържа, са англичаните. Те харчат милиарди, за да разпространят из целия свят тези отклонени групи. Простите и невежи членове на **теблѝг джемā’ат**, попаднали в капани на англичанина неверник, с цел да измамат мюсюлманите, наричат себе си **ехли суннет**, кланят намāз и изричат лъжи. Абдуллах ибни Мес’уд казва: “Ще има хора, които ще кланят намāз, но няма да имат религия.” Тези хора ще горят вечно на дъното на Джехеннема. Част от тях носят огромни чалми като щъркелови гнезда, свити на върха на минаретата, пускат дълги бради и носят джуббета, четат айетите и им дават грешни значения. Мамят мюсюлманите. Въпреки това, в хадѝс-и шерѝф се казва: “**Инналлāхе ля йензуру иля суверикум ве сийбикум ве лякин йензуру иля кулйубикум ве ниййāтикум.**” (Аллāху теāля не гледа вашия външен вид и вашите дрехи, а гледа вашите сърца и възнамерения.) Стих:

**Кадд-и бюленд дāред, дестār пāре пāре,
Чун āшийāн-ъ леклек, бер келле-и минāре.**

Тъй като тези хора не са в състояние да отговорят на книгите на Издателство Хакѝкат Китāбеви, разкриващи техните лъжи, казват: “Тези книги са грешни, отклоняват хората. Не ги четете.” Най-видният белег на зъндъците, които са ислямски врагове, е стремежът им да възпират хората от четенето на писанията на суннитските учени и истинските книги.]

Мухаммед (*aleyхисселѝм*) е най-високопоставеният сред пратениците и е милостта на Аллāху теāля към световите. Осемнадесет хиляди свята се възползват от неговото море от милост. С единомушието на учените той е Пейгамберът на всички хора и джинове. Много учени казват, че той е Пейгамберът и на мелйикетата, растенията, животните и на всяко вещество. Докато другите пратеници били изпращани на определени държави или народи, Расул-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) е Пейгамберът на всички светове, на всички живи и неживи творения. Аллāху теāля се обръща към всички пейгамбери по име, а към Мухаммед (*aleyхисселѝм*) Той се обръща като: “О, Мой пейгамбер!” Всяко чудо, дадено на другите пейгамбери, е дадено и на него. Аллāху теāля е дарил на своя възлюбен Пейгамбер повече неща и повече чудеса, отколкото е дарил на всеки друг пратеник. Той бил сътворен с безброй достойнства и почести: Луната се разделила на две части, когато той направил знак с благословената си ръка; камъните, които взел в дланта си, започнали да изричат името на Аллāху теāля; дърветата го поздравявали, казвайки: “Я, Расуляллах!”; сухият палмов ствол на име **Ханнāне** започнал да плаче на глас, когато Расулюллах

(*салляллāху алейхи ве селлем*) се отделил от него; чиста вода потекла през благословените му пръсти; в отвъдното са му дадени високите степени **Макām Махмūd, Шефā’ат-и кубрā, басейнът Кевсер, Весйле и Фадйле**; имал честта да види Аллāху теāлй преди да влезе в Дженнета; имал най-прекрасните морални черти като прекрасна вяра, знание, кротост, търпение, благодарност, зюхд (откъснатост от земния живот), целомъдрие, справедливост, героизъм, свян, смелост, скромност, мъдрост, благоприличие, добродушие и милост. Никой освен Аллāху теāлй не знае броя на чудесата, които му били дадени. Неговата религия отменя всички предишни. Неговата религия е най-добрата и най-високопоставената сред всички останали. Неговата общност е по-високопоставена от другите. Евлиите в неговата общност са с по-голяма чест от евлиите в другите общности.

Сред евлиите в общността с най-голямо право да бъде халиф на Пейгамбера ни (*алейхисселām*) е **Ебӯ Бекр-и Съддйк** (*радияллāху анх*). Той е водачът на имāмите и евлиите, и след пейгамберите той е най-високопоставеният и най-добродетелният човек за всички времена. Той пръв заслужил статута и достойнството да бъде халиф. С подкрепата и благословията на Аллāху теāлй, той не почитал идолите и преди идването на исляма. Бил опазен от недостатъци като неверие и еретизъм. [Сега вече от това може да се разбере колко долни и невежи са твърдящите и пишещите, че Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) се е кланял на идоли преди да му било съобщено, че е пейгамбер.]

След него най-високопоставеният сред хората е Фārӯк-и а’зам – вторият халиф **Омер бин Хатгāб** (*радияллāху анх*), когото Аллāху теāлй избрал за приятел на своя възлюбен Пейгамбер.

След него най-високопоставеният сред хората е третият халиф на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) – Зиннӯрейн **Осмāн бин Аффāн** (*радияллāху анх*), съкровището от добрини, източникът на вяра и духовно познание.

След него най-достойният сред хората е четвъртият халиф на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), лъвът на Аллāху теāлй – **Али бин Ебӯ Тāлиб**, притежателят на удивителни превъзходства.

Хазрети Хасан станал халиф след него. Тридесетте години на халифата, съобщени в хадйс-и шерйф, приключили с него. След него най-високопоставеният сред хората е **Хусейн бин Али** (*радияллāху теāлй анхум*), светлината на очите на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*).

Тези превъзходства се основават на повече спечелени севāби; изоставяне на страната и близките в името на исляма; приемане на религията преди другите; следване на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) в най-голяма степен; стриктно следване на суннета му; усилие за разпространяване на религията и предотвратяване на неверието, анархията и безредието.

Хазрети Али (*радияллāху анх*) приел исляма преди всички, с изключение на Хазрети Ебӯ Бекр (*радияллāху анх*). Но все пак той тогава бил дете, нямал имущество, живеел в къщата на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и му служел. Ето защо неговото приемане на исляма не довело до приемане на религията от страна на неверниците и не било причина те да си вземат поука или да бъдат победени. От друга страна, приемането на исляма от страна на другите трима халифи укрепило исляма. Понеже имām Али и неговите деца (*радияллāху анхум*) били от най-близките роднини на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и от неговата благословена кръв, те могат да се нарекат по-високопоставени от Съддйк-и екбер (Хазрети Ебӯ Бекр) и Фārӯк-и а'зам (Хазрети Омер), но това превъзходство не е във всяко едно отношение и не им дава предимството във всяко отношение пред тези велики хора. Това е подобно на случая с Хъдър (*алейхисселām*), който научил на няколко неща Мӯсā (*алейхисселām*). [Ако кръвната връзка беше единственият критерий за превъзходство, Хазрети Аббās щял да е по-високопоставен от Хазрети Али. Освен това, Ебӯ Тāлиб и Ебӯ Лехеб, които били много близки роднини на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), нямали честта и превъзходството дори на вярващия с най-ниската степен.] **Хазрети Фāтима** е по-високопоставена от **Хазрети Хадйдже** и **Хазрети Āише** (*радияллāху анхунне*), защото тя била по-близка до Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) по отношение на кръвна връзка. Но превъзходство в един аспект не показва превъзходство във всички аспекти. Учените казват различни неща [имат различни иджитхāди] по въпроса коя е по-високопоставена. Както се разбира от хадйс-и шерйф, тези три жени, заедно с **Хазрети Мерйем** и съпругата на Фараона – **Хазрети Āсийе** (*радияллāху теāлй анхунне еджма'йн*), са най-високопоставените сред жените на земята. В хадйс-и шерйф се казва: **“Фāтима е най-високопоставената сред дженнетските жени. Хасан и Хусейн са най-високопоставените сред дженнетските младежи.”** Това показва превъзходство в един аспект.

Следващите най-високопоставени сред Есхāб-и кирām са **ашере-и мюбешшире** – десетимата сахāбии благовестени с Дженнет. След тях най-високопоставените мюсюлмани са 313-те вярващи, участвали в битката при Бедр. Следващите са 700-те смели вярващи, участвали в битката при Ухуд. След тях се нареждат 1400-те сахāбии, дали клетва на Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) под дървото. Това се нарича **Бй'ат-ур-ридвāн**.

Есхāб-и кирām пожертвали живота и имуществото си в името на Расӯл-и екрем (*салляллāху алейхи ве селлем*) и му помагали. Вādжиб (задължение) е за нас да споменаваме имената на всеки от тях с почит и любов. Изобщо не е допустимо да изговаряме думи, непристойни за тяхното величие. Заблуда и отклоняване от правия път е неуважителното споменаване на техните имена.

Човек, който обича Расӯлюллах, трябва да обича и всички негови сахāбии (другари), защото в хадīs-и шерїф е казано: **“Този, който обича моя Есхāб, ги обича, защото обича мен. Този, който не обича тях, не обича и мен. Този, който нарани тях, е наранил мен. А наранилият мен, е наранил Аллāху теāлй. А наранилият Аллāху теāлй, разбира се, че ще види изтезание.”** В друг хадīs-и шерїф се казва: **“Когато Аллāху теāлй поиска да стори добро на някого от моята общност, Той поставя в сърцето му любов към моя Есхāб и той ги обича, както обича себе си.”**

Поради тази причина, не трябва да се предполага, че войните между Есхāб-и кирām са водени с лош умисъл или с цел да станат халїфи, или за да задоволят желанията на нефса. Да се мисли така и поради тази причина да се клеветят тези велики хора е лицемерие, и това води човек до бедствие, защото пороци, като ревност, желание за заемане на високи постове и пристрастеност към земното, са били премахнати от сърцата им, бидейки до Расӯлюллах и чувайки благословените му думи. Те се пречистили напълно от лоши черти, като алчност и омраза. Човек, който остава в продължение на няколко дни в присъствието на евлия от общността на този велик Пейгамбер (*салляллāху алейхи ве селлем*), се възползва от красивия морал и превъзходствата на този евлия, изчиства се и се спасява от пристрастеността към земното. Като се има предвид този факт, как би могло да се предположи, че другарите на Расӯлюллах, обичащи Пейгамбера ни повече от всичко, пожертвали живота и имота си в негово име и напуснали родните си места, и влюбени в думите на Хабїбуллах, които били храна за душите, да не са се пречистили от лошите нрави и желанията на нефса? Как би могло да се помисли, че те са се били за мършата на този временен свят? Тези велики хора разбира се, че били по-чисти от всички. Достойно ли е да оприличаваме различията и войните между тях на тези между злонамерени хора като нас? Достойно ли е за тях да казваме, че са се били за земни блага и за задоволяване на порочните желания на нефса? Не е допустимо да се мислят такива грозни неща за Есхāб-и кирām. Човек, който говори такива неща, изобщо ли не мисли, че враждата към Есхāба е вражда към Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), който ги е научил и възпитал. Опетняването на тях е опетняване на Расӯлюллах. Поради тази причина, големите ислямски учени казват: “Не е повярвал в Расӯлюллах онзи, който не уважава и не е разбрал величието на Есхāб-и кирām.” Войните “Джемел” (Камила) и “Съффїн” не могат да се приемат като основание за клеветенето им. Поради някои религиозни причини, нито един от тези, които били срещу Хазрети Али в тази битка, не били лоши, а в действителност всички те получили севāби. В хадīs-и шерїф се казва: **“Един севāб (награда) ще поличу муджтехидът, който е сбъркал, и две, или десет онзи, който е намерил истината. Единият севāб е за правенето на иджитихād, а вторият е за намирането на истината.”** Борбите между тези ве-

лики личности на исляма не били породени от инат и вражда. Причината била разликата между техните иджитихади. Причината била фактът, че всеки от Есхāб-и кирām е бил муджтехид (т.е. велик ислямски учен). [Например, казано е в хадīs-и шерїф, намиращ се на 298-а страница в “Хадїка”, че Амр бин Āс (*радиял-лāху теāлйā анх*) е бил муджтехид.]

Фарз (абсолютно задължително) за всеки муджтехид е да действа в съответствие със заключението, до което е достигнал чрез своя иджитихād, дори ако иджитихādът му не съвпада с този на по-голям муджтехид. Не е джāиз да следва друг иджитихād. Ебū Йūsуф и Мухаммед Шейбāнї, учениците на имām а’зам Ебū Ханїфе¹², и Ебū Севр и Исмā’їл Музенї, учениците на имām Мухаммед Шāфи’ї¹³, за много неща не последвали иджитихāдите на учителите си и за някои неща, за които техните учители казали, че са харām (забранени), те казали, че са хāлял (разрешени), а за други неща, за които техните учители казали, че са хāлял, те казали, че са харām. За тези техни ученици не може да се каже, че са станали лоши или извършили грях. Абсолютно никой не е казал нищо подобно, защото и те били муджтехиди като учителите си.

Да, вярно е че Хазрети Али (*радиял-лāху анх*) бил по-високопоставен и по-учен от Хазрети Му’āвийе и Амр бин Āс (*радиял-лāху анхумā*). Имал е много качества, с които се отличавал от тях, и неговият иджитихād е бил посилен и точен от техния. Поради факта обаче, че всеки от Есхāб-и кирām е бил муджтехид, за тези двамата не е било джāиз да следват иджитихāда на този велик имām (религиозен водач).

Въпрос: В битките “Джемел” и “Съффїн” много от Мухāджирите (меканските преселници) и Енсāрите (мединските мюсюлмани, помагачите) сред Есхāб-и кирām последвали Хазрети Али. Подчинили му се. Въпреки че всички били муджтехиди, те считали за вāджиб да следват имām Али. Това показва, че и за муджтехидите е било вāджиб да следват имām Али. [Правилно ли ще е] ако се каже, че е трябвало да го последват, дори иджитихāдите им да не съвпадали?

Отговор: Тези, които последвали Хазрети Али и се били редом с него, са минали на негова страна не за да следват неговия иджитихād, а защото и техните иджитихāди съвпадали с иджитихāда на Имāма, и това сторило за тях вāджиб да последват Али (*радиял-лāху анх*). По същия начин, иджитихāдите на много видни сподвижници (сахāбии) на Пратеника (*алеїхисселām*) не съвпадали с този на Хазрети Али и за тях било вāджиб да воюват с великия имām. Тогава Есхāб-и кирām отсъдили по три различни начина. Една част разбрали, че Хазрети Али е прав и за тях било вāджиб да го последват, а друга част сметнали за правилни иджитихāдите на воюващите с Имāма и за

---

¹² Ебū Ханїфе Ну’мāн бин Сāбит, починал през 150 (767) година в Багдад.

¹³ Мухаммед бин Идрїс Шāфи’ї, починал през 204 (820) година в Египет.

тях станало ваджиб да последват воюващите с Али (*радияллāху анх*). Трета част от Есхāба пък казали: “Не трябва да се следва нито една от двете страни. Не трябва да се воюва” и техният иджитихād сторил за тях да е ваджиб да не се намесват във войните. Всички тези три страни със сигурност били прави и получили севāби.

Въпрос: Отговорът, изложен по-горе, показва, че воюващите срещу Хазрети Али (*радияллāху теāля анх*) също са били прави. От друга страна обаче, учените на Ехли суннет казват, че Хазрети Али е бил прав, а опонентите са сгрешили, но са били опростени, защото са имали оправдание, или са получили севāб? Какво може да се каже за това?

Отговор: Великите личности в исляма, като имām Шāфи’й и Омер бин Абдул’азйз, казват, че не е джāиз да се каже: “Той постъпи грешно” за нито един от Есхāб-и кирām. Поради тази причина, те допълват: “Неправилно е да се каже “Сгрешиха” за големите.” Не е джāиз за нискостоящите да казват за високопоставените: “Той постъпи добре”, “Сбърка”, “Харесахме това” или “Не одобряваме това”. Както Аллāху теāля не изцапа ръцете ни с кръвта на тези велики хора, така и ние да опазим езиците си от думи като: “Прав е бил” или “Сгрешил е.” Въпреки че големите ислямски учени, които са проучили доказателствата и обстоятелствата, казват: “Имām Али е бил прав, а отсрещните са сгрешили” – те всъщност с това искат да кажат: “Ако Хазрети Али е имал възможността да говори с отсрещните, той е щял да може да ги убеди да отсъдят като него.” Ето защо, въпреки че Хазрети Зубейр бин Аввām е бил срещу Хазрети Али във войната “Джемел”, той проучил в по-големи тънкости нещата и променил иджитихāда си, отказвайки се от войната. Ето, така трябва да се разбират думите на суннитските учени. Не е джāиз да се казва: “Хазрети Али и тези, които били на негова страна, били по правия път, а онези от Есхāб-и кирām, които били на страната на майка ни Āише-и Съддйка, били по грешния път.”

Тези войни между Есхāб-и кирām били породени от различията в иджитихādите. Иджитихādът е един от клоновете на Ахкјām-и шер’ийе (заповедите и забраните на исляма). Те не са имали изобщо никакви различия относно нещата за основите на исляма. Днес някои хора проявяват неуважение и говорят лошо за велики имена в религията, като Му’āвийе и Амр ибни Āс (*радияллāху анхумā*). Не разбират, че клеветенето и подценяването на Есхāба е равносилно на клеветене и подценяване на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*). В “Шифā-и шерйф” пише: “Имām Мāлик бин Енес казва: “Човек, който опетнява и унижава Му’āвийе и Амр ибни Āс (*радияллāху анхумā*)¹⁴ заслужава същите думи, които изговаря против тях. Необходимо е тежко да се накажат онези, които говорят или пишат против тях и не им оказват уважение.” Аллāху теāля да изпълни сърцата ни с лю-

---

¹⁴ Му’āвийе бин Ебū Суфйан, починал през 60 (680) г. в Шам. Амр ибни Āс починал през 43 (663) г. в Египет.

бов към Есхāба на Своя Любим! Праведните и страхуващите се от Аллāху теāлā обичат тези велики хора, а лицемерите и грешниците не ги обичат.

[Тези, които осъзнават стойността и величието на Есхāба на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и обичат, и уважават всеки от тях, и вървят по техния път, се наричат **ехли суннет**. Онези, които твърдят, че обичат някои от тях и не харесват другите, и клеветят за повечето, и по този начин не следват пътя на абсолютно нито един от Есхāба, се наричат **рāфизии** или **шиити**. Рāфиизите са много в Иран, Индия и Ирак. В Турция няма от тях. Част от тях, за да заблудят чистосърдечните **алеви** в Турция, нарекли себе си **алеви**, което означава: “Мюсюлманин, обичащ Хазрети Али (*радияллāху анх*).” Да обичаш някого означава да следваш неговия път и да обичаш онези, които той обича. Ако тези хора бяха по пътя на Хазрети Али (*радияллāху анх*), те щяха да следват стъпките му. Имāмът обичаше всеки от Есхāб-и кирāм. Той беше съветникът, приятелят на втория халїф – Омер (*радияллāху анх*). Той омъжи дъщеря си Умму Гулсум, родена от Фāтима (*радияллāху анха*), за Хазрети Омер. По време на хутбе Хазрети Али казал следните неща за Хазрети Му’āвийе: “Нашите братя се отделиха от нас. Те не са кяфири (неверници) и фāсици (грешници). Техният иджитхād беше такъв.” Когато Хазрети Талха (*радияллāху анх*), който воюваше срещу него, падна шехїд (мъченик), той почисти пръстта от лицето му и стана имāм по време на погребалния му намāз. Аллāху теāлā в Корāн-и керїм съобщава, че (**вярващите са братя**). Последният āйет на сūra Фетх (Победата) ни съобщава, че (**Есхāб-и кирам се обичат един друг**.) Да не се обича дори един от тях или най-лошото – да се прояви вражда към тях, е равносилно на това да не се вярва в Корāн-и керїм. Учените на Ехли суннет много добре разбрали превъзходството на Есхāб-и кирāм (*радияллāху теāлā анхум еджма’їн*) и ни заповядали да обичаме всички от тях. По този начин спасили мюсюлманите от бедствието.

Тези, които не харесват Ехл-и бейт, т.е. Али (*радияллāху анх*) и неговите синове, и водят вражда към тези големци на Ехли суннет, се наричат **хāриджии**. Днес те се наричат **їезидии**. Имат много грешни вярвания и религия.

Отклонената секта, която претендира, че обича всеки от Есхāб-и кирāм, но не е по техния път, се нарича **вахабизъм**. Своите грешни мисли те наричат: “Пътя на Есхāб-и кирāм”. Вахабизмът е съставен от отклонените идеи на безмезхебника Ибни Теймийе, поместени в неговите книги, и лъжите на английския шпионин Хамфър. Тези хора не харесват учените на Ехли Суннет, тасаввуфските учени и шиитите и клеветят всички тях. Смятат се за единствените мюсюлмани. Наричат мушрици (езичници) онези, които не са като тях и смятат за халял (позволено) да им отнемат живота и имуществото. Следователно те стават **ибāхии**. Те извличат грешни значения от насовете, т.е. от Корāн-и керїм и хадїс-и шерїфите, и мислят, че ислямът се състои от тези значения. Те отричат Едилле-и шер’ийе (дока-

зателствата, източниците в религията) и повечето хадїс-и шерїфи. Учени-те на четирите мезхеба са написали много книги, доказващи категорично, че отделящите се от Ехли суннет са еретици и че много вредят на исляма. За по-подробна информация прочетете турските книги **“Киямет ве Ахирет”** и **“Се’адет-и ебедийе”**, както и арабските **“Минха-тул-вехбийе”**, **“Ет-Тевессул-у бин-Небї ве бис-Салихїн”**, **“Себїл-ун-неджāt”**, и персийската книга **“Сейф-ул-ебрār”**. Тези ценни книги, както и още много написани, с цел да се опровергае ехли бид’ат, са публикувани от истанбулското книгоиздателство **“Хакїкат Китабеви”**. Както в третия том на **“Ибни Абидїн”**¹⁵, където се говори за грешниците, така и в турската книга **“Нимет-и ислям”**, в глава “Брак”, ясно е записано, че вахабиите са ибāхии. Ейїуб Сабрї паша¹⁶, един от адмиралите на Султāн Абдулхамїд хāн, в своите книги **“Мир’āt-ул-харамейн”** и **“Тārїх-и веххāбийїан”**, както и Ахмед Джевдет паша, в седми том на книгата си по история, дават подробна информация за вахабиите. Също и Йїсуф Небхāнї в арабската си книга **“Шевāхид-ул-хак”**, издадена в Египет, опровергава напълно вахабиите и Ибни Теймийе. Петдесет страници от тази книга бяха сложени в книгата ни **“Ислямските учени и вахабиите”**, която е отпечатана на арабски през 1972 г.

Ейїуб Сабрї паша (*рахиме-хуллāху теāлїя*) казва: “Вахабизмът се появил след кървава и пълна с изтезания революция през 1205 (1791) година в Арабския полуостров.” Мухаммед Абдух от Египет бил от хората, които се опитали да разпространят вахабизма и безмезхебието по целия свят посредством книгите си. Той бил представен на младежите като “велик ислямски учен”, “съвременен мислител” и “ценен реформатор”. Въпреки това, Абдух открито пишел за възхищението си към Джемāледдїн Ефгāнї¹⁷, който бил масон и шеф на масонската ложа в Кайро. Враговете на исляма, чакащи в засада, за да премахнат Ехли суннет и унищожат исляма, се представили като ислямски религиозни водачи и започнали да подклаждат това фитне (заблуда) като възхвалявали религията ни. Абдух бил въздигнат в небесата. Великите учени на Ехли суннет, имāмите на мезхебите, били обявени за невежи. Техните имена започнали да не се споменават. Но въпреки това, чистите и благородни наследници на нашите предци, които пожертвали живота си в името на любовта на Расїлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) и за исляма, синовете на достойните мъченици, не се поддали на пропагандите и рекламите, за които били изхарчени милиони лири. Те дори не чули и неопознали тези измислени “герои” на исляма. Аллāху теāлїя защитил децата на мъчениците от тези долни атаки. Днес преведените кни-

¹⁵ Мухаммед Емїн ибни Абидїн починал през 1252 [1836] г. в Шам.

¹⁶ Ейїуб Сабрї паша починал през 1308 [1890] г.

¹⁷ Джемāледдїн Ефгāнї починал през 1314 (1897) г.

ги на безмезхебници, като Мевдӯдӣ¹⁸, Сеййид Кутб¹⁹, Хамидуллах и теблӣг джемā'ат биват представяни на младежите. Тези книги, съдържащи отклонени идеи, противоречащи на знанията на учените от Ехли суннет, се рекламират и хвалят невероятно много. Водата спи, но не и врагът. Аллāху теāлй да събуди мюсюлманите от съня на гафлета (забравата, незнанието, неханието) в името на любимия Му Пейгамбер Мухаммед (*алеихисселām*). Да ги предпази от вярване в лъжите и клеветите на враговете! Амйн. Да не се заблуждаваме като единствено се молим! Да се молим, без да работим и без да припомним до причините, е равносилно на искане на чудо от Аллāху теāлй. Първо трябва да се прибегне до причината, т.е. да се работи, а после да се прави ду'ā (молитва). Първата причина за спасяване от неверието е ученето на исляма и ученето на другите на него. И без това е фарз (задължително) за всеки мъж и жена да научи вярата на Ехли суннет, заповедите и забраните. Това е тяхно първо задължение. Днес изучаването на изброените неща е много лесно, защото писането и разпространяването на правилните ислямски книги е свободно. За всеки мюсюлманин е дълг да помага на държавата, която му дава тази свобода.

Тези, които не научават вярата и илмихāла на Ехли суннет или не учат децата си, са изложени на голямата опасност от отделяне от исляма и попадане в бездната на неверието. Молитвите на такива хора не се приемат, че да могат те да се защитят от неверието. Расӯлюллах (*салляллāху алеихи ве селлем*) казва: **“Има ислям там, където има знание. Няма ислям там, където няма знание.”** Както е необходимо да се яде и пие, за да не се умре, така и трябва да се учи религията ни, за да не се подведем от неверниците и да не излезем от религията, т.е. да не станем неверници и ние. Нашите предци често се събирали и четяли илмихāли, изучавали религията си. Само по този начин останали мюсюлмани и изпитали насладата от исляма. Така успели да ни предадат правилно тази светлина на щастието. Така че, за да останем мюсюлмани и за да предпазим децата си от попадане в капаните на вътрешните и външните врагове, първото и най-необходимо решение е да се четат и научат преди всичко илмихāлите, изготвени от суннитските учени. Родителите, които искат децата им да бъдат мюсюлмани, трябва да научат децата си да четат Корāн-и керйм. Нека да четем, учим и научим децата си и хората, които ни слушат, докато имаме възможност! Това ще бъде трудно или дори невъзможно за децата, когато започнат училище. Съжаленията са безполезни след като дойде бедствието. Не трябва да вярваме на враговете на исляма, на техните заблуждаващи и фалшиви книги, вестници, списания, телевизионни и радио програми, и филми. Ибни Абидйн (*рахиме-хуллāху теāлй*) пише в третия том на книгата си [Редд-ул мухтār], че коварните неверници, които не вярват в нито една

¹⁸ Мевдӯдӣ е основателят на (Джемā'ат-ул-ислямийе) в Индия, починал през 1399 (1979) г.

¹⁹ Сеййид Кутб е обесен през 1386 (1966) г. в Египет.

религия, но се представят за мюсюлмани и разпространяват нещата, причиняващи неверие, като казват: “Това е ислямът”, се наричат **зъндъци**. Те се опитват да изкарат мюсюлманите от религията им.

Въпрос: “Един човек, който е чел преведената книга на безмезхебниците, казва: “Ние трябва да четем тефсйра (тълкуванието) на Корāн-и керй̄м. Да се възложи работата по разбиране на нашата религия и на Корāн-и керй̄м само на учените в религията е опасна и ужасна мисъл. В Книгата не се казва: “О, учени”, а се казва: “О, вярващи”, “О, хора”. Поради тази причина всеки мюсюлманин трябва сам да разбере Корāн-и керй̄м и не трябва да очаква тази работа от другите.”

Този човек иска всички да четат тефсйр и хадй̄с. Не препоръчва да се четат книгите по келям (вероучение), фикх²⁰ и илмихāl на ислямските учени, на великите имена на Ехли суннет. Публикуването на книгата на Решй̄д Ризā²¹, наречена “**Единство в исляма и фикхски мезхеби**” (публикация №. 15; 1394/1974) съвсем обърка читателите. В много части на книгата, например в шести диалог, пише:

“Те [т.е. мукаллитите – хората следващи един от четирите мезхеба] въздигнаха муджтехид имāмите (мезхеб имāмите) до нивото на пейгамберите (салевāтуллāхи теāля̄ алейхим еджма’й̄н). Те дори предпочетоха думата на муджтехид, която не съответства на хадй̄с (слово) на Пейгамбера (салляллāху теāля̄ алейхи ве селлем), и оставиха хадй̄са. Казаха, че хадй̄сът може да е бил отменен (несх) или може би вероятно имāмът е намерил друг.

Тези хора, следващи мезхеби, действата съгласно словата на тези хора, т.е. имāмите, за които е джāиз (възможно) да грешат в своята преценка и които биха могли да не знаят въпроса, а оставиха хадй̄сите (словата) на Пейгамбера, който е предпазен от грешка. Чрез това свое действие тези мукаллити напускат дори и таклй̄да (следването на мезхеб). Те по този начин дори се отделят от Корāна. Казват, че никой друг, освен имāмите муджтехиди не може да разбере Корāна. Подобни думи на факихите (учените по ислямско право) и на другите мукаллити (мюсюлманите от четирите мезхеба) показват, че са навлезли от евреите и християните. Въпреки това, да се разбере Корāна и хадй̄сите е по-лесно, отколкото да се разберат книгите на учените по ислямско право. Тези, които усвоят значенията на арабските думи и граматиката, няма да имат никакви затруднения при разбиране на Корāна и хадй̄сите. Кой може да отрече факта, че Аллāху теāля̄ е в състояние да обясни ясно Своята религия? Кой би могъл да се противопостави на факта, че Расуллюлах е способен от всеки друг да разбере това, което Аллах иска да каже, и да го обясни на другите? Да се каже, че обясненията на Пейгамбера не са дос-

---

²⁰ Наука, която съобщава нещата, които трябва да се вършат и отбягват.

²¹ Решй̄д Ризā е ученикът на Мухаммед Абдух, починал през 1354 (1935) г.

татъчни за общността, е равносилно на това да се твърди, че той не е изпълнил задачата си за оповестяване на религията. Ако по-голямата част от хората не бяха в състояние да разберат Корън-и керъм и Суннета (Сунната, хадїсите), Аллах нямаше да ги стори отговорни за заповедите в тях. Човек трябва с доказателствата да знае нещата, в които вярва. Аллах не одобрява таклида (следването на мезхеб) и е обяснил, че те няма да бъдат оправдани ако следват бащите и дедите си. Айетите показват, че таклидът изобщо не е одобряван от Него. По-лесно е да се разбере частта от религията, засягаща делата, заедно с техните доказателства, отколкото частта, свързана с вероубеждението. Ако Аллах е заповядал трудното, то тогава как да не ги стори отговорни за лесното? Ако извличането на закони, свързани с някои редки събития е трудно, то ще се счита за оправдание за незнанието и ненаправата на тези неща. Факихите си измислили от себе си някои теми и поставили правила за тях. Започнали да ги доказват с неща като ре'й, кияс-и джелї и кияс-и хафї. Тези неща били прехвърлени и в областта на ибāдетите (служенията), за които не може да се придобие знание чрез разсъждение. Така разширили религията и я направили неколккратно по-голяма. Затруднили мюсюлманите. Аз не отричам кияса, а казвам, че в областта на ибāдетите няма кияс. Вярата и ибāдетите били в завършен вид по време на Хазрети Пейгамбера. Никой не може да добави нищо към тях. Муджетехид (мезхеб) имāмите забранили на хората таклида (следването на мезхеб) и казали, че това е харām (забранено).”

Тези писания, които изложихме по-горе, са взети от книгата **“Единство в исляма и фикхски мезхеби”** на безмезхебника Решїд Ризā. Както тук, така и във всички свои книги, безмезхебниците забраняват на мюсюлманите да следват четиримата велики имāми. Заповядват на всеки да чете тефсїр и хадїс. Какво ще кажете за това?

Отговор: Ако писанията на безмезхебниците се прочетат внимателно, лесно ще се забележи, че те се опитват да заблудят мюсюлманите със своите еретични мисли и идеи, подклаждащи сепаратизъм (разделение), посредством поредица от гнили разсъждения и неверни, но доукрасени твърдения. Невежите, мислейки, че написаното се базира на знание в рамките на логиката и разума, могат да повярват в тях и да ги следват, но разумните и виждащите нещата в тънкости никога няма да паднат в техните капани.

За да предупредят младите за опасността от безмезхебието, което довежда мюсюлманите до вечна гибел, ислямските учени (*рахиме-хумуллāху теāлїя*) са написали хиляди ценни книги, в течение на четиринадесет века. Сметнахме за уместно да преведем част от книгата **“Худжет-уллāхи алел-āлемїн”** на Йўсуф Небхāнї²², като отговор на въпроса по-горе. Започваме да превеждаме от 771-а страница на книгата:

---

²² Йўсуф Небхāнї починал в Бейрут през 1350 (1932) г.

Да се извлече закон от Корāн-и керїм не е работа за всеки, защото дори муджтехид имāмите не са били в състояние да извлекат всички закони от Книгата. Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) обяснил законите в Корāн-и керїм със своите хадїс-и шерїфи. Както Корāн-и керїм е обяснен само от Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), така и само Есхāб-и кирāм и муджтехид имāмите са разбрали и обяснили хадїс-и шерїфите.

За да разберат това, Аллāху теāля е дарил муджтехид имāмите с научните и религиозните знания, с невероятно съзнание и памет, и с още много други достойнства. Пред всички тези добродетели изпъкват страхът им от Аллāху теāля, наречен “таквā”. След това идва божествената светлина в сърцата им. С помощта на всички тези достойнства муджтехид имāмите разбрали какво Аллāху теāля и Расūлюллах искат да кажат със своите слова, а за това, което не разбрали, го съобщили с **кияс**²³. Всеки от четиримата имāми е казал, че не говори от себе си, и е повелил на учениците си: “Ако намерите сахїх хадїс, оставете моите думи и следвайте хадїса на Расūлюллах!” Мезхеб имāмите са казали това на своите ученици, които са били муджтехиди (велики учени) като самите тях. Тези учени са знаели доказателствата на четирите мезхеба и са могли да избират между тях. Учените муджтехиди проучвали подробностите, предавачите, времето на изричане на словата от Пейгамбера ни (*алейхисселām*) и още твърде много условия, свързани с хадїса, на който се базира иджитихāда на имāма, и на новонаучения сахїх хадїс, и така разбирали кой да предпочетат. Или мезхеб имāмът е разрешил проблем чрез кийс, защото до него не е достигнал хадїса, който е щял да стане доказателство за съответния проблем, но учениците му научили този хадїс и отсъдили по друг начин. И все пак, докато учениците отсъждали, те не излизали извън правилата, поставени от мезхеб имāма. Мюфтиите мюджтехиди, дошли в по-късен етап, са давали фетви по същия начин. Както се разбира от всичко написано, тези мюсюлмани, които следват имāмите на четирите мезхеба и имāмите, израснали в мезхебите на главните имāми, всъщност следват правилата на Аллāху теāля и на Неговия Пратеник. Тези муджтехиди са разбрали правилата в Корāн-и керїм и хадїсите, които никой друг не може да разбере, и са обяснили разбраното, а мюсюлманите са следвали (сторили таклид), това което те са разбрали и съобщили от Книгата и Суннета, защото в 43-и айет на сūra Нахл се казва, меāl: **“Ако не знаете, питайте знаещите!”**

Този айет показва, че не всеки може да разбере Книгата и Суннета правилно и заповядва на такива, не да се опитват лично да разбират Корāн-и керїм и хадїс-и шерїфите, а да научат, като питат разбралите. Ако всички разбираха правилно значенията на айетите в Корāн-и керїм и на хадїс-и шерїфите, то тогава нямаше да се появят седемдесет и две отклонени, ере-

---

²³ Извличане на закони за неща, които не са ясно съобщени в Корāн-и керїм и хадїс-и шерїфите, чрез тяхното оприличаване на ясно съобщените.

тични течения. Всички тези, които сформираха тези групи били големи учени, но никой от тях не разбрал правилно значенията на айетите и хадїс-и шерїфите. Разбрали ги погрешно и се отклонили от правия път, повлияйки след себе си в гибел милиони мюсюлмани. Някои от тях достигнали толкова далеч, в грешното разбиране на айетите и хадїс-и шерїфите, че нарекли “неверници” и “езичници” мюсюлманите по правия път. Във вахабийската книга, озаглавена “**Кешф-уш-шухубāt**”, която е преведена на турски и незаконно внесена в Турция, пише, че е мубāх (разрешено) да се убиват и разграбват имуществата на мюсюлманите със суннитско вероубеждение.

Само в общността на Своя любим Пейгамбер (*салляллāху теāля алейхи ве селлем*) Аллāху теāля е благоволил на мезхеб имāмите да отсъждат, да сформират мезхебите си и да събират всички мюсюлмани в тези мезхеби. Аллāху теāля, от една страна, е създал имāмите в областта на и’тикāд (вероубеждение) и ги сторил да са пречка за еретиците, зъндъците, мюлхидите и шейтāните (сатаните) сред хората да изопачат знанията за вярата, а от друга страна чрез мезхеб имāмите е защитил религията Си от промяна. Поради факта, че това благо не било дадено на християните и юдеите, техните религии били променени и превърнати в играчки.

Ислямските учени с единомушие казват, че не е останал нито един голям учен, който да може да прави иджтихāд, след четиристотната година след смъртта на Расūлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*). Един човек, който каже, че и в днешно време трябва да се прави иджтихāд, трябва да е луд или невеж в областта на религията. Когато великият учен Джелиледдйн Суйūtī²⁴ (*рахиме-хуллāху теāля*) казал, че е достигнал до такава степен, че може да прави иджтихāд, другите учени по негово време го попитали по един въпрос, на който били дадени два различни отговора, и поискали от него да каже кой от отговорите е по-достоверен. Имāм Суйūtī не успял да отговори. Казал, че е твърде зает, за да отдели време за това. Въпреки това, имāмът бил помолен да направи иджтихāд на фетвā²⁵, нещо, което е най-ниската степен на иджтихāда. Виждайки, че толкова голям учен като имāм Суйūtī не се престрашил да направи иджтихāд във фетвā, то тогава какви трябва да наречем хората, които подтикват мюсюлманите към правене на мутлак (абсолютен) иджтихāд, освен луди и невежи? Имāм Газāлї²⁶ (*рахиме-хуллāху теāля*) в своята книга “**Ихйā-ул-улийўм**” казва, че по негово време вече нямало муджтехид.

Ако мюсюлманин немуджтехид научи един сахїх хадїс и се чувства неловко, когато прави нещо, което е научил от мезхеб имāма си, противо-

---

²⁴ Суйūtī Абдуррахмāн починал в Египет през 911 (1505) година

²⁵ Отговор, даден от ислямски учен, в който се съобщава дали въпросното нещо съответства на религията (исляма) или не.

²⁶ Имāм Мухаммед Газāлї (*рахиме-хуллāху теāля*) починал през 505 (1111) година в град Тус.

речащо на този хадїс, то тогава той трябва да потърси и намери друг муджтехид, в рамките на четирите мезхеба, който е отсѣдил съгласно този хадїс. Големият ислямски учен имам Невевї²⁷ (*рахимехуллāху теāлā*) обяснява това в детайли в книгата си “**Равдат-ут-тāлибїн**”. Защото не е джāиз за тези, които не са достигнали до нивото на иджитихād, да извличат законите от Корāн-и керїм и Суннета. Сега някои невежи хора твърдят, че са достигнали до степен на абсолютен иджитихād, т.е. че могат сами да извличат закони от Корāн-и керїм и Суннета, и че вече не е необходимо да следват един от четирите мезхеба, като по този начин оставят мезхебите си, които са следвали години наред. Опитват се да опровергаят мезхебите с грешните си разсъждения. Правят глупави и невежи изказвания от рода на: “Ние не следваме думите на хора, които са учени като нас.” Заблудени от Сатаната и предизвикани от нефса си, твърдят, че са по-високопоставени от тях. Те не могат да осъзнаят, че с казането на това, не разкриват превъзходството си, а своята глупост и нищожество. Заедно с тези, ние виждаме също и невежи еретици, които казват и пишат, че всеки трябва да чете тефсїр и [сборника с хадїс-и шерїфи] “**Бухārї**”, и сам да извлича законите. О, мой братко мюсюлманин! Страни всячески от дружене с такива глупаци, страни от това да ги мислиш за учени и да четеш измислените им книги! Дръж се здраво за имāма на своя мезхеб! Свободен си да избереш който мезхеб пожелаеш от четирите, но не е допустимо да търсиш лесните неща измежду всички мезхеби. Това се нарича **телфїк**. Телфїк означава вършене на дело, като се събират всички лесни неща от мезхебите. По този начин това дело не става съвместимо с нито един от мезхебите. След като едно дело се извърши, следвайки един мезхеб, то това дело става сахїх (валидно). **Таквā** се нарича, ако и след това се спазват и нещата в другите мезхеби, които ще сторят съответното дело сахїх и според тях. Това носи голям севāб (награда).

Един мюсюлманин, който може добре да чете и разбира хадїс-и шерїфите, първо трябва да научи хадїсите, които са доказателство в неговия мезхеб. След това да прави нещата, похвалени в тези хадїси, и да избягва нещата, забранени в тях, да научи величието и ценността на ислямската религия, да научи имената и съвършенството на качествата на Аллāху теāлā и Расуллюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), да научи живота, достойнствата и чудесата на Расуллюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), състоянията в земния и в отвѣдния живот, в Дженнета и в Джехеннема. Да научи за мелāикетата (ангелите), джиновете, предишните общности, пейгамберите, книгите, Корāн-и керїм, превъзходствата на Расуллюллах и състоянията на роднините и сподвижниците му, признаците за настъпване на Кїямет (края на света) и още много други знания за земния и отвѣдния живот. Ця-

---

²⁷ Яхїя Невевї (*рахимехуллāху теāлā*) починал през 676 (1277) година в Шам.

лата информация, отнасяща се до този свят и следващия, е събрана в хадїсите на Расуллюлах (*салляллāху алейхи ве селлем*).

Когато добре се разбере написаното от нас, ще стане ясно колко е невежонзи, твърдящ, че законите на исляма, които муджтехидите извлекли от хадїсите, са безполезни. Сред многобройните знания, разкривани от хадїс-и шерїфите, хадїсите, даващи знания за ибāдетите и му'āмелят, са твърде малобройни. Според някои учени те са петстотин. [Ако включим и повтарящите се, броят им не надхвърля три хиляди.] Не може да се мисли, че нито един от четиримата имāми не е чул един сахїх хадїс сред толкова малко хадїси. Всеки сахїх хадїс е използван като доказателство поне от един от четиримата. Ако един мюсюлманин забележи, че едно дело в неговия мезхеб не съответства на сахїх хадїс, научен от него, то той трябва да извърши това дело според мезхеб, чийто имām е отсъдил съгласно този хадїс. Обаче може би имāmът на неговия мезхеб също е чул този хадїс, но е чул и друг хадїс, който е разбрал, че е по-сахїх, или пък е чул хадїс, който е казан след друг хадїс и е отменил предходния, или пък поради причини, които само муджтехидите могат да разберат, той не е взел като доказателство този хадїс. Добре е мюсюлманин, който е разбрал, че един хадїс е сахїх, да остави иджтихāда на своя мезхеб, противоречащ на хадїса, но все пак, в този случай, той трябва да следва друг мезхеб, който е извлякъл закон от въпросния хадїс. Защото имāmът на другия мезхеб знае доказателствата на законите, които той не знае, и разбира, че няма причина, поради която да не се извърши дело съгласно този хадїс. Заедно с това, за този човек е допустимо да извърши това дело като следва своя мезхеб, защото без съмнение имāmът на неговия мезхеб е отсъдил, опирайки се на силно доказателство. Ислямът счита като извинение за мукаллида да не знае това доказателство. Защото нито един от имāmите на четирите мезхеба не се е отделял от Книгата и Суннета, когато са правила иджтихād. Техните мезхеби са обяснения на Книгата и Суннета. Те са пояснили на мюсюлманите значенията и правилата в Книгата и Суннета. Обяснили са им по начин, който да е разбираем за тях, и са записали това в книги. Това дело на мезхеб имāmите (*рахиме-хумуллāху теāля*) е такава огромна услуга на исляма, че човешката сила е неспособна да стори това без помощта на Аллāху теāля. Наличието на тези мезхеби е едно от най-съвършените доказателства за това, че Расуллюлах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е истински пейгамбер и че ислямът е истинската религия.

Различията в иджтихādите на мезхеб имāmите са само по въпроси, отнасящи се до Фурӯ-и дин, т.е. в областта на фикха. Те обаче нямат никакви различия по отношение на усӯл-и дин, т.е. в областта на вярата. Те нямат различия един от друг и в тези знания, които се знае, че са от съществено значение в религията [т.е. които са общо знание за всички мюсюлмани], и които са били взети от тези хадїси, които са докладвани чрез теvāтур. Те, т.е. мезхебите, се различавали един от друг само в някои аспекти на позна-

нията относно Фурӯ-и дин. Това е резултат от разликата в тяхното разбиране на достоверността на доказателствата по тези въпроси. И тези малки различия всъщност са милостта на Алләху теәлә към тази общност. Допустимо е за мюсюлманите да следват мезхеба, който желаят и който е най-лесен за тях. Расӯлюллах (*саллялләху алейхи ве селлем*) е благовестил, че това ще се случи, и това вече се е случило, както той е казал.

Не е допустимо да се прави иджитихад в знанията за вярата и фикха, които са ясно посочени в Корән-и керім и хадїс-и шерїфите. Иначе това би довело до отклонение и заблуда. Голям грях е. Има само един правилен път във вярата и това е мезхебът **ехли суннет вел-джема’ат**. Различията, които се казва, че са милост от Алләху теәлә, са различията във фурӯ, т.е. в делата.

В един въпрос, засягащ делата, ако има различия между иджитихадите в мезхебите, то тогава само един от тях е правилен. Тези, които правят таклид, т.е. следват, правилния иджитихад, получават два севāба, а следващите грешния иджитихад един севāб. Фактът, че мезхебите са милост, показва, че е подустимо по един въпрос да се остави иджитихада в следвания мезхеб и да се следва иджитихада на друг мезхеб. Но не е допустимо да се следва друг суннитски мезхеб, освен четирите, нито пък Есхāб-и кирām, защото техните мезхеби не били записани в книги и били забравени с времето. В момента няма възможност да се следва друг мезхеб, освен известните четири. Имām Ебӯ Бекр Рāзї²⁸ (*рахиме-хулләху теәлә*) също казва, че с единомушие между ислямските учени, не е джāиз да се следват мезхебите на Есхāб-и кирām. Препоръчвам за тези, които искат да разберат добре превъзходствата на мезхебите, на муджтехидите, особено на четиримата имāми, факта, че техните мезхеби не са се отделяли от Книгата и Суннета и че правилата, които са предадени чрез иджмā (единомушие) и кийс не са техни думи, а са взети от Книгата и Сунната, да прочетат книгите “**Мїзāн-ул-кубрā**” и “**Мїзāн-ул-хъдрийе**” на имām Абдулвеххāб Ша’рāнї (*рахиме-хулләху теәлә*). Преводът от книгата “**Худжетуллāхи алел’āлемїн**” свършва тук. Всички неща, изложени по-горе, са преведени от арабския оригинал. Както във всяка наша книга, така и тук, добавките ни, взети от други книги, са поставени в средни скоби и отделени от основната информация на книгата. Писанията по-горе са отпечатани на арабски език през 1394 (1974) година в Истанбул.

Не е правилно да се казва: “*В Корән-и керім не се казва “учени в областта на религията”.*” Различни āйети възхваляват учените и знанието. Хазрети Абдулганї Наблусї в книгата си “**Хадїка**” казва:

В седми āйет на сӯра Енбийā (Пратениците) се казва, меāl: “**И питайте притежателите на зикр (знанието) това, което не знаете!**” Тук зикр означава знание. Този āйет заповядва на незнаещите да намерят и питат уче-

---

²⁸ Ебӯ Бекр Ахмед Рāзї починал през 370 (980) г.

ните. Аллāху теāлā в седми āйет на сūra Āл-и Имрāн (родът на Имрāн) казва, меāl: **“Значенията на мутешāбих (неясните) āйети (знамения) се разбират само от дарените със знанието”**, в осемнадесети āйет на същата сūra: **“Притежателите на знанието разбират и съобщават, че Аллāху теāлā съществува и е един”**, в осемдесет и първи āйет на сūra Касас: **“Дарените със знание казаха на тях: “Горко ви! По-добри са севāбите (наградите) на Аллāху теāлā, които ще даде за онези, които вярват и вършат праведни дела, в сравнение със земните блага”**, в петдесет и шести āйет на сūra Рум: **“Дарените със знание и вяра ще кажат: “Това е Денят на Киймет, който отричахте”**, в сто и осми āйет на сūra Исрā: **“Дарените със знанието свеждат чела до зямата, чувайки Корāн-и керīm, и казват: “Пречист е нашият Господар [т.е. в Него няма никакъв недостатък]. Той не се отвърща от дадената дума”**, в петдесет и четвърти āйет на сūra Хадж (поклонението хадж): **“Дарените със знанието разбират, че Корāн-и керīm е словото на Аллах”**, в петдесети āйет на сūra Анкебūt: **“Корāн-и керīm се е поместил в сърцата на дарените със знанието”**, в шести āйет на сūra Себе’: **“Дарените със знанието знаят, че Корāн-и керīm е словото на Аллах и че води към Неговото задоволство”**, в единадесети āйет на сūra Муджāделе: **“На дарените със знанието ще бъдат дадени високи степени в Дженнета (Рая)”**, в двадесет и седми āйет на сūra Фāтир: **“Само дарените със знанието се страхуват от Аллāху теāлā”** и в четиринадесети āйет на сūra Худжурāt: **“Най-достоеен измежду вас при Аллāху теāлā е най-много страхуващият се от Него.”**

В хадīs-и шерīфите, които са на 365-а страница в (Хадīка) се казва: **“Аллāху теāлā и ангелите, и всяко живо същество се молят за онзи, който учи хората на добро”**, **“В деня на Киймет (Съдния ден) ще се застъпят първо пейгамберите, след това учените, и след това шехīдите (мъчениците)”**, **“О, хора! Знайте, че знанието се придобива чрез чуване от учен”** и **“Учете знания! Изучаването на знание е ибāдет (служене на Аллāху теāлā). За преподаващия и учещия знание има наградата на джихāда (борба по пътя на Аллāху теāлā). Ученето на знание е като даване на садака (милостиня). Ученето на знание от учен е като кланяне на техеджуд намāз.”** Тāхир Бухārī²⁹, авторът на книгата с фетви – **“Хулāса”**, казва: **“Четенето на книги по фикх (фъкъф) е по-голям севāб от кланянето на намāз през нощта.”** Защото е фарз (абсолютно задължително) за всеки да научи фарзовете и харāmите от [учените или от] книгите [написани от тях]. Да се четат фикхски книги, с цел да се научи или да се научат другите, е по-голям севāб от кланянето на тесбīх намāз. В хадīs-и шерīфи се казва: **“Ученето на знание е по-голям севāб от [изпълняването на] всички нāфиле ибāдети [т.е. ибāдетите, които не попадат в категориите “фарз” или “вāджиб”.] Защото е полезно както за самия човек, така и за**

²⁹ Тāхир Бухārī починал през 542 (1147) г.

тези, на които ще преподава” и “На човек, който се учи, за да научи другите, се дава севāба на Съддйците.” Ислямските знания могат да се научат само от учител или от книгите. Тези, които казват, че учителите и ислямските книги не са нужни, са лъжци и зъндъци. Мамят мюсюлманите и ги повличат в бедствие. Знанията в ислямските книги са извлечени от Корāн-и керйм и хадйс-и шерйфите. Тук свършва преводът ни от “Хадй-ка”³⁰.

Аллāху теāлй е изпратил Своя Пейгамбер, за да научи хората на Корāн-и керйм. Есхāб-и кирāм научили знанията в Корāн-и керйм от Расūлюллах, ислямските учени научили от Есхāб-и кирāм, а всички останали мюсюлмани научават от ислямските учени и от техните книги. В хадйс-и шерйфи е казано: “Знанието е ськровище. Ключът му е питането и ученето”, “Учете се на знание и учете другите!”, “Всичко си има източник. Източникът на таквā (страха от Аллāху теāлй) е сьрцето на евлиите” и “Ученето на знание е компенсация за греховете.”

Имāм Раббāнй (*рахметуллāхи алейх*) в 193-о писмо от първи том на книгата си “Мектубāt” казва:

Мюкеллеф, т.е. човек който е достигнал до полова и умствена зрялост, първо трябва да оправи своята вяра. Т.е. трябва да научи знанията за вярата, написани в книгите на суннитските учени, и да повярва съгласно тях. Аллāху теāлй да въздаде много награди за труда на тези големи учени! Амйн. Спасението от джехеннемското изтезание в Съдния ден зависи от вярването в нещата, казани от тях. Единствените спасили се от Джехеннема ще са хората, следващи техния път. [Тези хора, следващи ислямските учени, се наричат **суннити**.] Само те следват пътя на Расūлюллах (*саллаллāху алейхи ве селлем*) и Есхāб-и кирāм (*ридвāнуллāхи алейхим еджма’йн*). Правилните и ценни знания, извлечени от Книгата, т.е. от Корāн-и керйм, и Суннета, т.е. от хадйс-и шерйфите, са само знанията, които тези велики хора са разбрали и извлекли от Книгата и Суннета. Защото всеки ехли бид’ат, т.е. реформатор, и всеки безмезхебник, и заблуден, говори че е извлякъл от Книгата и Суннета своите изопачени мисли, опирайки се на късия си ум. Опитват се да засенчат и унижат суннитските учени. Вижда се, че не трябва да се смята, че всички думи и писания, за които се казва, че са извлечени от Книгата и Суннета, са верни, и не трябва да се вярва на техните измамни пропаганди.

За изучаване на правилната вяра на Ехли суннет, персийската книга “Ел-му’темед”, написана от големия ислямски учен Хазрети Турпуштй, която обяснява истинската вяра, предадена от Ехли суннитските учени, е много ценна и ясна. Лесно може да се разбере. [Тази книга е издадена през 1410 (1989) година от книгоиздателство “Хакйкат Китāбеви”. Фадлуллах

---

³⁰ “Хадйка” е подготвена от Абдулганй Наблусй, починал през 1143 (1731) г.].

Хасен Турпуштї е фикхски учен от ханефитския мезхеб. Починал през 661 (1263) г.]

След като се оправи акāида, т.е. вярата, трябва да се научат нещата, които са **халиял, харām, фарз, вādжиб, суннет, мендӯб и мекрӯх** от фикхските книги, написани от суннитските учени, и да се спазват научените неща. Не трябва да се четат книгите, публикувани от невежите, неуспели да разберат превъзходствата на тези учени. Тези мюсюлмани, които имат вярване, което не съответства на вероубеждението на суннитския мезхеб, в отвъдното няма да се спасят от отиване в Джахеннема. Аллах да пази! Мюсюлманин, чиято вяра е правилна, но има пропуски в ибāдетите (делата) си, може да бъде опростен дори ако) [приживе] не е направил тевбе (разкаяние). Дори и да не бъде опростен, той ще бъде спасен от Ада след като бъде измъчен там известно време. Основното нещо е коригирането на вярата. Хāдже Убейдуллах Ахрār³¹ (*каддесаллāху теāля сиррехул'азйз*) казва: “Ако ми бяха дали всички кешфове и керāмети, без да ми дадат суннитската вяра, щях да знам, че съм съсипан. Ако нямах нито един кешф и керāмет и имах много недостатъци, но ми бяха дали суннитска вяра, изобщо нямаше да тъжа.”

Днес мюсюлманите в Индия останаха сами, без защитник. Враговете на исляма атакуват отвсякъде. Една лира, дадена в услуга на исляма днес, носи по-голям севāб от хиляди лири, дадени в друго време. Най-голямата услуга, която може да се направи на исляма, е да се вземат суннитските книги, книгите за вярата и религията, и да се раздадат на младите и живеещите по селата. Човек, който бъде удостоен с възможността да прави тази услуга, много да се радва. Да благодари много на Аллāху теāля. Винаги е голям севāб да се служи на исляма. Но в такъв момент като днешния, когато ислямът е слаб, когато се полагат много усилия за унищожаване на религията чрез лъжи и клевети, в пъти по-голям севāб се дава за разпространяването на суннитската вяра. Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) е казал на сподвижниците си: **“Вие дойдохте в такова време, че ако следвате девет десети от заповедите и забраните на Аллāху теāля, но не следвате една десета, ще загинете. Ще бъдете измъчвани! След вас, ще дойде такова време, че тези, които спазят само една десета от заповедите и забраните, ще бъдат спасени.”** [Този хадїс се намира на 179-а страница в първия том на “Мишкāt-ул-месāбих”, както и в Тирмизй – Китāб-ул-фитен – 79-и ред.] Времето, описано в хадїса, е времето сега. Необходимо е да се прави джихāд срещу неверниците, да се опознаят тези, които атакуват мюсюлманите и да не се обичат. [Джихāдът чрез употребата на сила се осъществява от държавата, от армията. Мюсюлманите осъществяват този джихāд като участват в армията и изпълняват заповедите, дадени от държавата. Това, че джихāд-и кавлї, т.е. джихāдът, осъществен чрез словото и

---

³¹ Убейдуллах Ахрār починал през 895 (1490) г. в Семерканд.

писанията, е по-полезен от джихад-и катлї, т.е. джихада, осъществен чрез сила, го пише и в 65-о писмо.] За разпространение на книгите и думите на суннитските учени, човек не е нужно да има керāмети, или да е учен. Всеки мюсюлманин трябва да полага усилия, за да направи това. Възможността не бива да се изпуска. В Съдния ден всеки мюсюлманин ще бъде питан за това и защо не е служил на исляма. Тези, които не се стремят да разпространят книгите илмихāли и тези, които не помагат на организациите и хората, разпространяващи религиозните знания, ще бъдат измъчвани много. Извинения и оправдания няма да се приемат. Въпреки, че пейгамберите (*алейхимусселām*) били най-високопоставените и ценните сред хората, те никога не бездействали. В разпространението на религията на Аллāху теāлā, на пътя на безкрайното щастие, те полагали усилия денем и нощем. А на тези, които искали чудеса, отговаряли: **“Аллāху теāлā създава чудесата. Моята задача е да съобщя религията на Аллāху теāлā.”** Когато полагали усилия по този път, Аллāху теāлā им помагал, създавал чудеса. Ние също трябва да разпространяваме книгите и думите на учените от Ехли суннет (*рахиме-хумуллāху теāлā*) и да обясняваме на младите и приятелите за низостта и лъжите на неверниците, враговете и на онези, които клеветят и причиняват мъки на мюсюлманите. [Казването на тези неща не е клюкарство, а е емр-и ма’рӯф (т.е. повеляване на заповяданите от религията неща).] Тези, които не работят за тази цел – чрез богатството, властта или професията си, няма да могат да се спасят от мъчението. Докато се работи за тази цел, неприятностите и мъченията трябва да се считат за голяма печалба. Пейгамберите (*алейхимуссалевāt*), докато съобщавали заповедите на Аллāху теāлā, били подлагани на нападения от невежи и нечестиви хора. Изстрадали много. Мухаммед (*алейхисселām*), Любимият на Аллāху теāлā, най-високопоставеният и избраният сред високопоставените, е казал: **“Никой пейгамбер не е страдал, колкото страдах аз.”** Преводът от **“Мектӯбāt”** свършва тук.

[Всеки мюсюлманин трябва да научи вярата на Ехли суннет и да научи на нея хората, на които може да повлияе. Книгите и вестниците, предаващи думите на суннитските учени, трябва да се намерят, купят и пратят на младите и познатите. Трябва да се помъчим да ги прочетат. Също така книгите, разкриващи същността на ислямските врагове, трябва да бъдат разпространени.]

Ехли суннитските учени, които показали правия път на всички мюсюлмани по света и станали причина за правилното научаване на религията на Мухаммед (*алейхисселām*) – без промени и изопачаване – са учените от четирите мезхеба, достигнали степената на иджитихад. Най-високопоставените сред тях са четиримата имāми. Първият от тях е **имām а’зам Ебӯ Ханїфе** (*рахиме-хуллāху теāлā*). Той е от най-големите ислямски учени и е предводителят на Ехли суннет. Животът му е разказан в подробности в

турските книги “**Се’адет-и Ебедийе**” и “**Фәидели Билгилер**”. Родил се през 80-а година в Куфа и станал шехїд през 150 (767) г. в Багдад.

Вторият от тези велики учени е имам Малик бин Енес (*рахиме-хуллāху теāлјя*). Родил се през 90-а година по Хиджра (Преселението) в Медїна и починал през 179 (795) година в същия град. В книгата “**Ибни Абидїн**” пише, че е живял осемдесет и девет години. Дядо му бил Малик бин Ебу Амїр.

Третият е имам Мухаммед бин Идрїс Шāфи’ї (*рахиме-хуллāху теāлјя*), любимецът на ислямските учени. Родил се през 150-а година в Газа, Палестина, и починал през 204 (820) г. в Египет.

Четвъртият е имам Ахмед бин Ханбел (*рахиме-хуллāху теāлјя*), който се родил през 164-а в Багдад и починал пак там през 241 (855) година. Той е основният стълб на ислямската сграда (*рахметуллāхи алейхим еджма’їн*).

Днес този, който не следва един от четиримата имами, е в голяма опасност. Отклонил се е от правия път. Освен тях е имало още много други суннитски учени, които имали правилни мезхеби, но с времето тези мезхеби били забравени. Знанията от тях не били записани в книги. Например седемте големи медински учени, наречени **Фукахā-и себ’а**, и **Омер бин Абдул’азїз**, **Суфян бин Уейейне**³², **Исхак бин Рāхевейн**, **Дāвуд-и Тāй**, **Амїр бин Шерāхил-и Ша’бї**, **Лейс бин Саад**, **А’меш**, **Мухаммед бин Джерїр Таберї**, **Суфян-и Севрї**³³ и **Абдуррахмāн Евзāй** (*рахимехумуллāху теāлјя*) били сред тях.

Всички от Есхāб-и кирām (*радияллāху теāлјя анхум еджма’їн*) били по правия път, те били звездите на напътствието. Всеки от тях бил достатъчен, за да покаже правия път на целия свят. Те били муджтехиди и си имали собствени мезхеби. Голяма част от техните мезхеби си приличали. Но все пак, тъй като техните мезхеби не били събрани и записани в книги, за нас сега е невъзможно да ги следваме. Мезхебите на четиримата имами, т.е. знанията за това в какво трябва да се вярва и върши, били събрани от тях и техните ученици, и след това обяснени и записани в книги. Днес всеки мюсюлманин трябва да принадлежи към един от гореспоменатите мезхеби и да живее, и изпълнява ибāдетите си, спазвайки наученото от мезхеба. [Човек, който не иска да следва един от тези четири мезхеба, не е **ехли суннет**.]

Сред учениците на тези четирима имами двама учени достигнали до много високо равнище при разпространяването на знанията за вярата. По този начин мезхебите по отношение на ймāн (вяра [за разлика от четирите мезхеба, които са мезхеби в делата]) станали два. Правилната вяра, която е в съответствие с Корāн-и керїм и хадїсите, е само вярата, разпространявана от тези два мезхеба. Вярата на Ехли суннет, която е групата по правия

³² Суфян бин Уейейне починал през 198 (813) г. в Мекка.

³³ Суфян-и Севрї починал през 161 (778) г. в Басра.

път, е разпространена по целия свят от тези двама имāми. Единият от тях е **Ебӯл-Хасен Еш'арӣ** (*рахиме-хуллāху теāлйā*), който се родил през 266 година по Хиджра в Басра и починал през 330 (941) г. в Багдад. Вторият е **Ебӯ Менсӯр Мāтурӣдӣ** (*рахиме-хуллāху теāлйā*), който починал през 333 (944) г. в Семерканд. По отношение на ймāн (вяра) всеки мюсюлманин трябва да следва един от двамата велики имāми.

Тарйките (пътищата) на евлиите (любимите раби на Аллāху теāлйā) са истински. Няма отклонение от исляма, дори колкото косъм. [Във всеки век е имало лъжци и заблудени – правещи религията средство за спечелване на земни блага, имущество и власт – които са се представяли за евлии, мюршиди (евлия, който може да стори и другите евлии) и религиозни водачи. Все още има зли хора във всяка професия, във всеки занаят или пост. Виждайки тези, които търсят своите печалби и удоволствия, вредейки на другите хора, би било несправедливо и невежо да се унижат професиите и постове, които тези хора [шарлатани] използват. Това е равносилно на помагане на угнетителите. Поради тази причина, наличието на заблудени религиозни водачи и на невежи и фалшифи тарйкатчии, не ни дава правото да говорим лошо против ислямските учени, тасаввуфските водачи и великите личности в исляма [като цяло], чиито услуги са изпълнили славни страници в историята. Трябва да осъзнаем, че такива клеветници не са прави.] Евлиите могат да показват керāмети (необикновени неща). Всички те са истински и верни. Имāм Йāфи'й³⁴ казва: “Керāметите на Гавс-усекалейн мевлйāнā Абдулкāдир Джейлйāнӣ³⁵ (*каддесаллāху теāлйā сиррахул азйз*) са станали толкова известни и така са се предавали от уста на уста, че не може човек да се съмнява или да не се вярва в тях, тъй като общоизвестността [наречена **тевāтур**] е доказателство.”

Не е допустимо, подражавайки на другите, да се нарече “кяфир (неверник)” човек, който кланя намāз, освен ако неговото неверие не проличи от негови думи или дела, които предизвикват неверие, изречени открито и без крайна необходимост. Не може да се проклина човек, за когото не се знае, че е умрял като неверник. Дори не е джāиз да се кълнат неверниците и затова да не се кълне Йезид е по-добре.]

5 – Петото условие на ймāна е **вярата в Āхиретския ден**. Началото на този ден е смъртта на човека и продължава до края на Киймета. Причината да се нарече “последен ден” е фактът, че след него няма да следва нощ, или пък защото идва след този свят. От “Ден”, съобщен в хадйс-и шерйфите, не се разбират деня и нощта, които знаем ние. “Ден” означава известно време. Времето за настъпването на Киймета не е известно и никой не може да го узнае, но Расӯлюллах (*aleyхисселйāм*) ни е съобщил за неговите признаци и начало, като някои от тях са следните: ще дойде Хазрети Мехдӣ, Йсā

³⁴ Абдуллах Йāфи'й поч. през 768 (1367) година в Мекка.

³⁵ Абдулкāдир Джейлйāнӣ починал през 561 (1161) г. в Багдад.

(*алеихисселѝм*) ще слезе от небето в Шам, ще се появи Деджал, Йе'джудж и Ме'джудж ще предизвикат големи неприятности, слънцето ще изгрее от запад, ще се случат силни земетресения, религиозните знания ще се забравят, вършенето на грехове ще зачести, неверници и нечестивци ще заемат ръководни постове, заповедите на Аллāху теāлѝя няма да се изпълняват, харāмите (забранените неща) ще се вършат навсякъде, от Йемен ще се появи огън, небесата и планините ще се разпаднат, слънцето и луната ще потъмнеят, моретата ще се смесят, ще кипнат и ще изсъхнат.

Мюсюлманин, вършещ грях, се нарича **фāсик** (фāсѝк). За фāсиците и всички неверници има гробно наказание. Разбира се, че е нужно да се вярва и в това. Мъртвецът, след като се положи в гроба, ще бъде съживен по незнаен за нас начин. Или ще бъде в спокойствие, или в изтезание. В хадѝсите по най-ясен начин е казано, че две мелѝикета на име **Мункер** и **Некѝр** ще дойдат в гроба във вид на ужасяващи непознати хора и ще задават въпроси.

Според [иджтихāда на] някои учени въпросите ще бъдат относно част от вероубеждението, а според други – от цялото. [Затова е нужно децата да се учат на отговорите на следните въпросите: “Кой е твоят Господар? От коя религия си? От чия общност си? Коя е книгата ти? Кое е твоето къбле? От кои мезхеби си по отношение на вяра и амел (дела)?” В “**Тезкира-и Куртубѝ**”³⁶ се казва, че мюсюлманин, който не е от Ехли суннет (суннитската общност), няма да успее да отговори правилно.] Гробът на отговарящите правилно ще се разшири и в него ще се отвори прозорец към Дженнета. Сутрин и вечер те ще виждат местата си там, а мелѝикетата ще им вършат добрини, ще ги благовестяват и радват. Но ако не могат да отговорят правилно, те ще бъдат удряни с железни чукове и така ще крещят, че всички създания, с изключение на хората и джиновете, ще ги чуват. Гробът ще се стесни до такава степен за тях, че костите им ще се набият едни в други. В гроба ще се отвори дупка от Джахеннема и умрелите ще виждат местата си там, където ще отидат. До Съдния ден ще изтърпяват ужасни мъчения в гроба.

Трябва да се вярва в съживяването след смъртта. След като костите и плътта станат на пръст и газове, те пак ще бъдат събрани на едно място, душите ще се върнат в телата и всички ще станат от гробовете си. Това време се нарича **Денят на Кѝямет** – Съдния ден.

[Растенията приемат въглеродния диоксид от въздуха, а водата и минералните соли от почвата, и ги съединяват, като по този начин образуват органичните вещества и съставните части на органите ни. Днес е известно на науката, че химична реакция, която протича много дълго време, може да протече веднага – за по-малко от секунда, ако се използват **катализатори**.

³⁶ Книгата “Тезкира-и Куртубѝ” е подготвена от Мухаммед Куртубѝ мāликѝ, който починал през 671 [1272] г. “Мухтасар-и Тезкира-и Куртубѝ” е издадена отново през 1421 [2000] от “Хакѝкат Китāбеви”.

По същия начин Аллāху теāлā ще обедини водата, въглеродния диоксид и минералните соли в гробовете и ще създаде за един миг органичните вещества и органите. Мухбир-и Сāдик (т.е. Пейгамберът ни (*алейхисселāм*), говорещ само истината) ни извести, че ще бъдем съживени по този начин, а науката ни показва, че това и без това се прави по целия свят.]

Всички живи същества ще бъдат събрани на **Махшера**. Книгите, в които са записани делата, летейки ще отидат при собствениците си. Това ще го стори Аллāху теāлā, Създателят на земята, небесата, частиците, звездите, Притежателят на безкрайна мощ. Всичко това е съобщено от Неговия Пророк (*саллялāху алейхи ве селлем*). Всички негови думи, без съмнение, са истина и всичко, без съмнение, ще се случи.

Книгите на праведните и на добрите раби ще им бъдат дадени отдясно, а на грешниците и лошите – отляво или отзад. Всичко – голямо или малко, добро или лошо, скрито или явно – ще бъде записано в книгите. Нещата, които са били скрити за Мелāйкетата писари **Кирāмен кятибйн**, ще бъдат разкрити на хората чрез съобщаване от страна на съответните органи, извършили това, или със знанието на Аллāху теāлā. За всичко ще има равностметка. Аллāху теāлā ще разкрие онези тайни, които пожелае. Мелāйкетата ще бъдат питани: “Какво вършехте по земите и небесата?”, пейгамберите (*салеvāтуллāхи теāлā ве теслīmāтуху алейхим еджма’йн*): “Как съобщихте заповедите на Аллāху теāлā на рабите Му?”, а всички други хора: “Как следвахте пророците, как изпълнихте заповедите, които ви бяха съобщени? Как съблюдавахте правата помежду си?” На Махшера вярващите, добродетелните и притежателите на красива нравственост ще получат награди, а хората с лоши дела и характер ще получат тежки наказания.

Ако пожелае, Аллāху теāлā ще въздаде наказание дори за малките грехове със Своята справедливост, а ако пожелае, ще опрости и големите грехове на някои мюсюлмани, проявявайки Своята милост към тях. Ако пожелае, ще опрости всеки голям грях, с изключение на неверието и съдружаването, а ако пожелае, ще въздаде наказание и за най-малките прегрешения. Аллāху теāлā е казал, че умрелите като неверници и езичници (съдружаващи, идолопоклонници) няма да бъдат опростени никога. Неверниците с писания или без писания, т.е. невярващите в това, че Мухаммед (*алейхисселāм*) е пейгамбер за всички хора, както и нехаресващите дори една негова заповед или забрана, ако умрат с това убеждение, без съмнение ще влязат в Джехеннема и вечно ще останат там.

В Съдния ден ще се използва непознатата за нас везна, наречена **Мйзāн**, с която ще се претеглят делата. Едното блюдо на тази везна побира земята и небето. Блюдото за добрите дела ще бъде сияйно и ще е откъм Дженнета, от дясната страна на Арша, а блюдото за лошите дела ще е откъм лявата страна на Арша, откъм Джехеннема, в тъмнината. Всички земни дела, думи, мисли и погледи там ще приемат определен вид. Добрините ще бъдат бляскави, а злините – тъмни и отвратителни. Тази везна не наподобява

земните везни – натежалата страна ще се качи нагоре, а олекналата ще слезе надолу. Според част от учените (*рахиме-хуллāху теāлйā*) везните ще са различни, а мнозинството от тях казват, че не са съобщени в религията броят и видовете на везните, така че не трябва да се мисли върху това.

Мостът Сирāt съществува. По заповед на Аллāху теāлйā той ще бъде изграден над Джехеннема. На всеки ще бъде повелено да мине по него. В този ден всички пейгамбери ще кажат: “О, Господарю! Спасение!” Хората за Дженнета лесно ще минат по него и ще отидат в Рая. Някои от тях ще преминат като светкавица, а други – като вятър или като галопиращ кон. Мостът Сирāt е по-тънък от косъм и по-остър от сабя. Така е и със следването на исляма в земния живот. Стриктното придържане към исляма е като преминаването по Сирāt (Сърāt). Водещият борба с нефса си в земния живот ще премине лесно и спокойно по моста. Затова Аллāху теāлйā нарича **сирāt-и мустекīm** пътя, посочен от исляма. Тази прилика в името показва, че стриктното следване на исляма е като преминаването през моста Сирāt. Хората, определени за Джехеннема, няма да успеят да преминат моста и ще паднат в Ада.

Басейнът **Кевсер**, даден специално на пейгамбера ни Мухаммед Мустафā (*салляллāху алейхи ве селлем*), съществува. Големината му е колкото едномесечен път. Водата му е по-бяла от млякото, а миризмата му е по-приятна от мускус. Чашите около него са по-многобройни от звездите. Който пие от него, дори да е в Джехеннема, повече няма да ожадне.

Шефā’атът (застъпничеството) е истина. Застъпничество ще има за големите и малките грехове на мюсюлмани, умрели без да са се покаjali за тях. Застъпничеството ще се осъществи от пейгамберите, евлиите, праведните, мелāйкетата и от онези, на които Аллāху теāлйā ще даде позволение. Застъпничеството ще бъде прието. [Пейгамберът ни (*салляллāху алейхи ве селлем*) казва: “**Ще се застъпя за онези от моята общност, които вършат големи грехове.**”] Застъпничеството на Махшера е пет вида:

Първото: Грешниците ще се изморят от твърде дългото чакане и голямата навалица на махшера в Съдния ден и ще започнат да стенат, за да започне час по-скоро Равносметката. Ще се направи шефā’ат за това.

Второто: Ще има застъпничество за лесно и бързо протичане на Равносметката.

Третото: Ще има шефā’ат за грешните мюсюлмани, така че те да не паднат в Джехеннема, минавайки през Сирāt, и да се спасят от изтезанията в Ада.

Четвъртото: Ще има застъпничество за извеждане от Джехеннема на мюсюлманите с много грехове.

Петото: Въпреки че в Дженнета ще се пребивава вечно, той има осем степени и степенята на всеки ще бъде колкото са вярата и делата му. Ще има застъпничество за увеличаване на степените на мюсюлманите в Дженнета.

Дженнетът (Раят) и Джехеннемът (Адът) в момента съществуват. Раят е над седемте небеса, а Адът е под всичко. Има осем Дженнета и седем Джехеннема. Дженнетът е по-голям от земята, слънцето и небесата, а Джехеннемът е по-голям от слънцето.

6 – Шестото условие на ймāна е **вярата в съдбата** (кадера), **че доброто и лошото е от Аллāху теāлйā**. Всяко добро или зло, всяка полза или вреда, печалба или загуба, сполетели хората, са с позволенията на Аллāху теāлйā. Речниковото значение на (кадер) е “измерване”, “закон”, “заповед” и “величие”. Желанието на Аллāху теāлйā относно съществуването на нещо се нарича кадер (**съдба**). Създаването на творението, чието съществуване е пожелано, се нарича **казā**. Понякога двете понятия се използват едно вместо друго (т.е. използват се като синоними). Аллāху теāлйā в изначалността е пожелал съществуването на всичко от изначалността до безкрая. Това се нарича **казā**. Аллāху теāлйā създава всичко съгласно **казāта**, без то да е “по-малко” или “повече”. Това се нарича кадер. В изначалността Аллāху теāлйā е знаел всичко, което ще се случи. Ето това Негово знание се нарича **казā и кадер**. Древногръцките философи наричали това **инāйет-и езелиййе**. Всички създания се появили от онази **казā**. Също така създаването на нещо според Неговото изначално знание се нарича **казā и кадер**. За да повярваме в съдбата, ние трябва добре да знаем и вярваме, че ако Аллāху теāлйā е пожелал съществуването на нещо в изначалността, то това нещо със сигурност става така, както е пожелал Той, без то да е нито по-малко, нито по-голямо. Не е възможно да се появи нещо, чието несъществуване е пожелал Той, и не е възможно да не се появи нещо, чието съществуване е пожелал Той.

Всички животни, растения, неживи създания, [твърди, течни и газообразни вещества, звезди, молекули, атоми, електрони, електро-магнитни вълни, движението на всяко създание, физичните, химичните и ядрените реакции, отдаването и приемането на енергия, физиологичните промени в живите организми], съществуването или несъществуването на нещо, добрите и порицаваните дела на рабите, наказването им в земния и отвъдния живот, т.е. всичко, още в изначалността, се е знаело от Аллāху теāлйā. От изначалността до безкрая Аллāху теāлйā създава всички творения, техните особености и движения в съответствие с изначалното Си знание. Той създава всички дела на рабите, тяхната вяра и тяхното неверие. Той е единственият създаващ и правещ. Всички следствия и резултати, предизвикани от причините, ги създава Той. Аллāху теāлйā създава всичко с някаква причина.

Например огънят изгаря, но всъщност Аллāху теāлйā създава изгарянето. Огънят няма нищо общо с този процес, но обичаят на Аллāху теāлйā е такъв, че не създава горенето, докато нещо не се докосне от огън. [Огънят не прави нищо, освен да повишава температурата до необходимата, за да се получи запалване. Органичните тела в състава си съдържат въглерод и

азот, но огънят не предизвиква нито съединяването на тези елементи с кислорода, нито отдаването и приемането на електрони. Невиждащите истината си мислят, че това се върши от огъня. Не огънят причинява изгарянето, нито кислородът, нито температурата, нито приемането и отдаването на електрони. Изгаря единствено Аллāху теāлā. Той създава всички тези изброени неща като причини за изгаряне. Неинформираните хора смятат, че огънят изгаря. Завършилият начално училище възразява на думите: “Огънят изгаря” и казва: “Въздухът изгаря”. Завършилият основно образование не приема и това, а казва: “Кислородът във въздуха изгаря.” Завършилият средно пък твърди: “Изгарянето не е от кислорода, а е от всеки елемент, приемащ електрон.” Завършилият висше пък добавя и енергията в това число. Както се вижда, хората, с напредването на знанията, се доближават все повече до истината и осъзнават, че зад нещата, приемани като причини, се появяват още много такива. Пейгамберите могат да видят истината, защото се намират на най-високата точка на знанието и науката. Освен тях истината я виждат и ислямските учени, получили капки от океана на знанието, благодарение на стриктното им следване на пратениците. Всички те съвсем ясно осъзнават, че днес нещата, смятани за изгарящи и правещи, са нищо повече от жалки и нуждаещи се творения и причини, поставени от истинския Извършител и Създател.] Изгарящият е Аллāху теāлā. Той може да стори това и без огън, но обичаят Му е да изгаря посредством огън. Ако не пожелае да създаде изгарянето, не го прави и чрез огъня. Ибрāхїм (*алеихисселāм*) не е изгорял в огъня, защото е обичан много от Аллāху теāлā и заради него Той е нарушил обичая Си. [В интерес на истината, Той е създал и вещества, които предотвратяват изгарянето. Химиците откриват тези вещества.]

Ако Аллāху теāлā беше пожелал, би сътворил всичко без причини. Би изгарял без огън, би създал чувството на ситост без ядене. [Би позволил на хората да летят без самолети, или да чуват от далечно разстояние без радио.] Но Аллāху теāлā е сторил добро на рабите си като е скрил Своето създаване зад причини. Пожелал е да създава определени неща с определени причини. Своите дела ги е скрил зад тях, скрил е мощта Си зад тях. Ако един раб поиска да извърши нещо, то той прибегва до използването на причините, чрез които Аллāху теāлā ще го създаде. [Например, който поиска да запали лампа, прибегва до използването на кибрит; който поиска да произведе зехтин от маслини, прибегва до използването на съответните преси; който има главоболие, пие аспирин; който поиска да отиде в Дженнета и да се сдобие с вечно щастие, следва исляма; който пие отрова, умира; който в изморено състояние пие студена вода, се разболява; който върши грехове и изпада в неверие, отива в Джехеннема. Всеки, който иска да се сдобие с нещо, прибегва до средството, което ще го отведе до желанието резултат. Четящият ислямските книги научава за исляма и го обиква, а живеещият сред неверници остава невеж и сляп за истината. Голяма част от

невежите и неинформираните хора са неверници. Отиваме там, където отива превозното средство, на което сме се качили.]

Ако Аллāху теāлā не беше скрил създаването Си зад определени причини, тогава никой нямаше да се нуждае от другия. Човек щеше да иска всичко от Аллāху теāлā и нямаше да прибъгва до съответната причина. Така между хората нямаше да има нужда от никакви социални взаимоотношения, нямаше да има ученик, учител, майстор, ръководител и т.н. Порядъкът в земния и отвъдния живот щеше да се наруши. Нямаше да има разлика между красиво и грозно, добро и лошо, послушание и бунтарство.

Ако Аллāху теāлā беше пожелал, Той щеше да стори Своя обичай друг и щеше да създава всичко съответно този обичай. Например, ако беше пожелал, би сложил всички неверници и пристрастените към земните удоволствия в Дженнета, а вярващите, служещите и добродетелните – в Дженнема, но āйетите и хадїсите показват, че Той не е пожелал това.

Той е Този, Който създава всички волни и неволни действия на хората. Той е създал **ихтиър** [избор] и **ирāде** [желание, воля] в рабите Си, за да създаде техните волни действия, и е сторил тях причина за създаване на делата. Когато човек поиска да направи нещо, Аллāху теāлā създава неговото дело, ако и Той пожелае същото. Ако човек не пожелае и не поиска, и ако Аллāху теāлā не пожелае, Той не създава това. Аллāху теāлā не създава единствено съобразявайки се с техните желания. Създава само ако Той желае същото. Създаването от Аллāху теāлā на волните действия на рабите е подобно на това – когато огънят докосне нещо Той създава горенето, но ако огънят не докосне Той не създава горенето. Когато нож докосне нещо Той създава рязането, но не ножът е режещият, а Той. Аллāху теāлā е сторил ножа средство за рязане. С други думи, Той създава волните действия на рабите, като сторва причината за това да бъдат техните избор, предпочитанията за вършене на делото и желанията. Въпреки това, явленията в природата не зависят от избора на хората. Те зависят само от избора на Аллāху теāлā. Той ги създава с други причини. Той е Създателят на слънцата, частиците, капките, клетките, микробите, атомите, веществата, свойствата и движенията. Няма друг създател освен Него. И все пак има разлика между движенията на неживата материя и волните движения на хората и животните; когато рабите предпочетат и пожелаят да извършат нещо и Той пожелае същото, то тогава Аллāху теāлā кара раба да действа и създава неговото дело. Движенията на рабите не са в техни ръце. Те дори нямат представа как се движат. [Всяко тяхно действие е резултат от твърде много химични и физични явления.] Няма ихтиър, т.е. избор, в движенията на неживите същества. Аллāху теāлā създава горенето, когато огънят докосне, но това не е по избора и желанието на огъня.

[Аллāху теāлā също желае и създава полезните и добрите желания на рабите, които обича и съжालява. Той не пожелава и не създава техните лоши и вредни желания. Винаги добри и полезни дела се извършват от тези раби.

Тези хора тъжат, виждайки, че голяма част от техните желани дела не се реализират, но ако те помислят и разберат, че тези дела не са били създадени, защото са вредни, изобщо нямаше да тъгуват. Вместо това щяха да се радват и благодарят на Аллāху теāлй. Аллāху теāлй в изначалността е решил и пожелал да създава волните дела на рабите Си, след като техните сърца поискат и пожелаят това. Ако не беше пожелал така във вечността, Той винаги насила щеше да създава волните ни действия, без да сме ги пожелали и ние. Той създава волните ни действия, след като ги пожелаем и ние, защото Аллāху теāлй така е пожелал в изначалността. Следователно Неговата воля е доминиращ фактор.]

Волните действия на рабите се появяват от две неща. Първо, с избиране на сърцето и волята, и силата. Поради тази причина, човешките действия се наричат **кесб** [желание]. Това е човешко качество. Второ, със създаването от страна на Аллāху теāлй. Създателят дава заповеди, забрани, севāби и мъчения, защото в човек има кесб. В деветдесет и шести āйет на сūra Саф-фāt се казва, меāl: “Аллāху теāлй сътвори вас и вашите дела.” Този āйет не само показва съществуването на кесб, т.е. желания от страна на сърцето в делата на рабите, а показва и съществуването на **ирāде-и джуз’ийе**³⁷ и категорично, и ясно доказва, че няма джебр (принуда). Ето защо се казва “човешко дело”. Например казва се: “Али удари, счупи.” Но също така се изтъква, че и всичко е създадено с казā и кадер.

За създаването на делата на рабите, първо техните сърца трябва да изберат и пожелаят това. Човек пожелавал това, което е по силите му. Това искане и желание се нарича **кесб**. Покойният Āмидй заявява, че човешкият кесб става причина при създаването на делата, т.е. кесбът влияе. Но не е грешно да се каже, че кесбът няма влияние върху създаването на волното действие, защото създаденото дело не е различно от желаното от раба. Тогава, разбира се, че човек не може да върши каквото си иска. Неща, които не ги желае, също могат да се появят. Не подхожда на един раб да желае да прави всичко, което иска, и да не се случва нищо, което той не желае. Това е равносилно на твърдене на божественост. Аллāху теāлй е сторил добро и е проявил милост към рабите Си, като им е дал силата и енергията, но толкова, колкото имат нужда от тях, за да могат да следват забраните и повелите Му. Например здрав и богат човек веднъж през живота може да отиде на хадж; да говее един месец като види луната, показваща, че е настъпил месец рамазāн; може да кланя петкратния намāз, който е фарз (задължителен). Този, който има имущество или пари, надвишаващи границата, наречена “нисāб”, след изминаване на една лунна година, може да даде една четиридесета от това, под формата на злато или сребро като зекйт. Както се вижда, човек върши своите волни действия ако поиска, а ако не поиска, не ги върши. Величието на Аллāху теāлй се разбира и от този пример. Неве-

---

³⁷ Използване на силата в правене или неправене на нещо.

жите и глупаците не могат да разберат знанията за казā и кадер и затова не вярват на думите на суннитските учени. Съмняват се в силата на рабите и в тяхната способност да избират. Те мислят, че човекът е неспособен и принуден във волните си действия. Тези невежи хора, виждайки, че рабите не могат да проявят своя избор в някои дела, започват да клеветят Ехли суннет. Тези техни грешни думи обаче показват, че те имат воля и способност да избират.

Да се прави нещо или да не се прави е въпрос на **сила**. Да се избира между вършене и невършене на дадено нещо се нарича **избор**. Да се пожелае вършенето на избраното нещо се нарича **воля**. Да се хареса едно нещо пък се нарича **задоволство**. Съединяването на силата и волята, с цел повлияване на вършенето на нещо, се нарича **създаване**. Ако силата и волята се съединят, без да въздействат, тогава става **кесб**. Не е нужно всеки избиращ да е създател (творец). По същия начин не е нужно да има задоволство за всяко желано нещо. Аллāху теāлā се нарича творец и мухтāр (притежаващ избор), а рабът се нарича кясиб (притежател на кесб) и мухтāр (притежаващ избор).

Аллāху теāлā пожелава и създава служенията и греховете на рабите Си, но Той не е доволен от греха и не го харесва. Всичко се появява с Неговите воля и създаване. В сто и второ знамение на сūra Ен'ām се казва, меāл: **“Няма друг бог освен Него. Само Той е Творецът на всяко нещо.”**

Течението **Му'тезиле**, неவிждайки разликата между воля и задоволство, се объркали и казали: “Човек сам създава каквото пожелае.” Отричат казāта и кадера. Течението **джебрийе** пък съвсем се е отклонило. Те не могли да разберат, че може да има избиране без създаване. Мислейки, че човек не може да избира, те го оприличили на камък или дърво. Те казват (Аллах да пази): “Хората не са притежатели на грехове. Създателят на всички злини е Аллāху теāлā.” Ако нямаше избиране и воля в хората и ако Аллāху теāлā насила караше рабите да вършат злините, както казват от това отклонено течение, то тогава нямаше да има никаква разлика между човек, който е с вързани крака и пуснат по склона на планината и човек, който слиза по склона на планината, оглеждайки се наоколо. Факт е, че първият е принуден да се търкаля, а вторият слиза надолу със своя собствена воля и желание. Късогледи са невиждащите разликата между тези две неща. По този начин те не са повярвали и в āйетите. Тези хора смятат повелите и забраните на Аллāху теāлā за ненужни и неуместни. Да се смята, че човек създава сам това, което пожелае, както казва течението, наречено му'тезиле или кадерийе, е равносилно на отричане на āйета **“Аллāху теāлā създава всичко”**, както и е равносилно на приписване на съдружник на Аллāху теāлā в създаването.

Шиитите, подобно на Му'тезиле, казват, че човек създава каквото поиска и в подкрепа на това казват, че магарето не пресича реката, въпреки че яде бой. Тези хора не мислят ли, че ако един човек пожелае да направи

нещо, но Аллāху теāлā не пожелае, то тогава става желаното от Аллāху теāлā? Така се разбира и грешката в думите на му'тезиле. Човек не може да направи каквото пожелае, той не може да създава. Ако беше така, както казват му'тезиле, т.е. ако ставаше каквото човек пожелае, то тогава Аллāху теāлā щеше да е безсилен. Аллāху теāлā е пречист, далеч от недостатъка да бъде безсилен. Става само това, което Той пожелае. Само Той е Създателят на всичко. Много е грозно за хората да казват или пишат думи от рода на “създаде това”, “създадохме това” или “създадоха това”. Това е неуважение спрямо Аллāху теāлā и причинява неверие, т.е. изкарва човек от религията.

[Волните движения на рабите се осъществяват последством множество физични, химични и физиологични процеси, които не зависят от тяхната воля. Те дори нямат представа за това. Разумен учен, осъзнал тази тънкость, би се срамувал да каже: “Аз направих”, камо ли: “Аз създадох”. Би се срамувал от Аллāху теāлā, но човек с малко знания, разбиране и благоприличие, не се срамува да казва всичко и навсякъде.

Аллāху теāлā проявява милост към всички хора по света. Създава и изпраща всяко нещо, от което имат нужда те. Съобщава им по ясен начин какво трябва да правят, за да живеят в мир и спокойствие на този свят и да постигнат безкрайното блаженство в отвъдния. Той води по правия път онези, които са попаднали в неверие или заблуда, в резултат на вредни влияния от страна на нефса, лошите приятели, вредните книги и радиопредавания. Аллāху теāлā ги подтиква към правия път. Той обаче не дарява с тази благословия угнетяващите и прекриващите границите. Остава ги в харесваното и желаното от тях блато на неверие, в което са попаднали.]

Преводът на книгата “**И’тикāднāме**” свършва тук. Хаджи Фейзуллах, който е направил този превод, бил от Кемах, близо до Ерзинджан. Дълги години бил мюдеррис (професор) в Соке. Починал през 1323 [1905] година. Мевлāнā Хāлид Багдāдī Осмāнī (*куддисе сиррūх*), авторът на тази книга, се родил през 1192 година по Хиджра в град Шехрезūr, разположен на север от Багдад, и починал в Шам през 1242 [1826] година. Наречен е “Осмāнī”, защото бил от рода на Осмāн Зиннūрейн (*радияллāху анх*). Когато той преподавал на брат си Мевлāнā Махмūd Сāхиб втория хадīs от книгата “**Хадīs-и ерба’йн**” на имām Невевī, известен като “**Хадīs-и Джибрīл**”, Мевлāнā Махмūd Сāхиб поискал от по-големия си брат да напише обяснение за този хадīs-и шерīф. Мевлāнā Хāлид (*рахметуллāхи алейх*) приел това желание на брат си, за да зарадва сияйното му сърце, и обяснил на персийски език този хадīs-и шерīф.

ПИСМО НА ШЕРЕФУДДІН МУНІРІ (*рахиме-хуллāху теāлй*)

(човек трябва да прибегва до причините)

Шерефуддін Ахмед бин Яхий Мунїрї (*рахметуллāхи алеїх*) е един от големите учени, израснали в Индия. В 18-о писмо от персийската му книга “**Мектубāt**” се казва:

Голяма част от хората се подвеждат, като действат съгласно своите съмнения и илюзии. Някои от тези неправилно мислещи хора казват: “*Аллāху теāлй няма нужда от нашите ибāдети. Те не му донасят никаква полза. Безразлично е за Неговото величие дали хората правят ибāдети или не се подчиняват. Тези, които изпълняват ибāдети, напразно търпят притеснения.*” Тази мисъл е грешна. Говорят така, защото не познават исляма. Смятат, че ибāдетите носят полза за Аллāху теāлй и затова Той ги е повелил. Това предположение е твърде грешно. Смятат за възможно невъзможното. Ибāдетите, правени от хората, са полезни само за тях. Аллāху теāлй заявява това по ясен начин в 18-и āйет на сūra **Фāтир**. Човекът, мислещ по този грешен начин, прилича на болен, който не спазва диета, въпреки че лекарят му е препоръчал това, и казва: “Няма да навреди на лекаря ако аз не спазвам диетата.” Той е прав да казва, че няма да навреди на лекаря, но така вреди на самия себе си. Лекарят му препоръчва да спазва диетата не защото тя ще бъде полезна за самия лекар, а за да се спаси от болестта пациентът. Ако следва съветите на лекаря, той ще се спаси, ако ли не, ще умре, и това няма да навреди на лекаря.

Част от грешно мислещите хора пък не изпълняват никакви ибāдети, не се пазят от харāmите, т.е. не следват исляма, и казват: “*Аллах е Керїм (Щедър) и Рахїм (Милосърден). Много съжбява рабите Си. Прощката Му е безкрайна. Не изтезва никого.*” Да, първата част от това изказване е правилна, но последните думи са грешни. Тук Шейтāнът (Сатаната) ги мамии и ги подтиква към неподчинение. Разумният човек не се подвежда по Шейтāна. Аллāху теāлй е Щедър и Милосърден, но едновременно с това мъчението Му е много силно и болезнено. Виждаме, че Той кара много хора да живеят в бедност и сред трудности. Той сторва, без колебание, някои раби да живеят в мъки. Въпреки че е много щедър и реззāk (даващ препитанието), Той не дава и един зальк хляб, освен ако не се изтърпят трудностите, свързани със селското стопанство и земеделието. Въпреки че Той е Онзи, Който поддържа хората в съществуването им, не оставя да оцелеят неядящите и непиещите. Не дава изцеление на болните, които не използват лекаря. Той е създал средствата, причините за постигане на всички земни блага, като живота и здравето, но не проявява милост към онези, които не

прибягват до използването на тези причини, и така ги лишава от земните благословии. Лекарствата се делят на два вида – материални и нематериални (духовни). Лекарствата от втория тип, които лекуват всякакви болести, са даването на милостиня и правенето на ду'а (молитва). Следните хадїс-и шерїфи са известни: **“Лекувайте болните си, давайки садака (милостиня)”** и **“Лек за всички мъки е многото четене на истигфър [т.е. многото разкаяние].”** Материалните лекарства са многобройни и се откриват чрез опит. Използването на духовните лекарства помага и за откриването на материалните. Така е и с постигането на благата в отвъдния живот. Аллāху теāлї е сторил неверието отрова, която убива сърцето и душата. Мързелът също разболява душата. Ако не се използват лекарства за излекуване на тези болести, душата се разболява и умира. Единственото лекарство против неверието и невежеството е знанието, опознаването на Аллāху теāлї. А лекарството за мързела е кланянето на намāз и изпълняването на всички ибāдети. В този свят ако човек поеме отрова и каже: “Аллах е милосърден. Ще ме опази от вредата на отровата”, ще се разболе и ще умре. Ако човек с диария яде индийско масло [или ако диабетик яде сладки и тестени изделия], болестта му ще се влоши. Човешкото тяло е нежно и затова се нуждае от много неща [като храна, дрехи и къща]. Много е трудно да се намерят тези неща и да се използват според исляма. За да се улесни тази работа за хората, Аллāху теāлї е създал в тях отделна сила, наречена **нефс**. Няма причина за създаване на тази сила и у животните. Нефсът иска да се направят нещата, които са необходими за тялото, но обича да прекалява в това. Желанията на нефса се наричат **страсти**. Използването на страстите в повече от страна на хората, т.е. без да се пита разума, вреди на сърцето, тялото и околните. Превръща се в грях.

Част от нездравомислещите пък изтърпяват “рийзет”, като гладуват с цел да изкоренят страстите, гнева и желанията за забавление, които религията не харесва. Мислят, че ислямът иска изкореняването на тези неща. Тези хора, след дълго гладуване, виждат, че въпросните желания не изчезват, и мислят, че ислямът е повелил нещо, което не може да се изпълни, като накрая казват: *“Тази заповед на исляма не може да се изпълни. Човек не може да се отърве от навичките си, които има по рождение. Правенето на опити в тази насока е равносилно на това да се стреми да се направи чернокожия човек белокож. Да се опитва да се направи невъзможното е загуба на време.”* Тези хора разсъждават и постъпват неправилно. Особено да се каже, че това е повеля на исляма, е пълно невежество и идиотщина. Защото ислямът не заповядва унищожаването на гнева, страстите и човешките качества. Да се твърди това е клевета срещу религията. Ако ислямът повеляваше това, у Мухаммед (*aleyхисселїм*), собственикът на религията, нямаше да се намират тези качества. Расуллолах (*салляллāху алейхи ве селлем*) казва: **“Аз съм човек. Подобно на другите и аз се ядовам.”** От време на време, Пратеникът (*aleyхисселїм*) бил виждан да се

ядосва, но го правел само в името на Аллāху теāля. Създателят в Корāн-и керйм, в 134-и āйет на сӯра Āл-и Имрāн, хвали **“побеждаващите гнева си”**, а не неядосващите се. Твърде грешно е твърдението: *“Човек трябва да унищожи страстта си”*, изричано от грешномислещите. Фактът, че Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*), бил женен за девет жени (*ради-яллāху теāля анхунне*), ясно опровергава неуместността на тези думи. Ако човек загуби страстта си той трябва да се излекува, за да я възвърне. Същото е и с гнева. Човек защитава жена си и децата си благодарение на това качество. Той води борба (джихād) срещу ислямските врагове, благодарение на това качество. Човек чрез страстта си може да има деца и да върши дела, за които ще се говори с чест и слава след смъртта му. Това са харесвани и похвалени от исляма неща.

Ислямът не повелява изкореняването на страстта и гнева, а тяхното контролиране и използване съобразно религията. Това е подобно на случая с конника, за когото не е необходимо да убива своя кон, или пък ловецът да убива своето куче, а е необходимо те да ги дресират по такъв начин, че да са им полезни. С други думи, страстта и гневът са като ловното куче на ловеца и като коня на конника. Без тези две неща, благата в отвъдния свят не могат да се уловят. Но за да се извлече полза от тях, трябва да се възпитат и използват съобразно религията. Но ако не се възпитат, ако станат необуздаеми и прекрочват границите на религията, то тогава ще доведат хората до разруха. Правенето на **рийзет**, т.е. неизпълняването на желанията на нефса, не се прави за изкореняване на тези две качества, а се прави с цел тяхното възпитаване и следване на религията. Това е възможно за всеки. [Използването на атомната сила и правенето на реактивни самолети не е цивилизация. Цивилизация е тяхното използване в полза на хората, което се постига със следване на исляма.]

Що се отнася до четвъртата група неправилно мислещи хора, те се самоаблуждават, като казват: *“Всичко е предопределено още в изначалността. Ясно е детето дали ще бъде са’йд (такъв, който заслужава Дженнета) или шакй (такъв, който заслужава Джехеннема). Това няма да се промени впоследствие и поради тази причина няма полза от правене на ибāдети.”* Така рекли и Есхāб-и кирāм, когато Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) им казал, че казāта и кадерът не се променят и че всичко е предопределено във вечността. Също така сахāбиите казали: *“Тогава да се доверим на това предопределение от изначалността. Да не правим ибāдети”*. Расӯлюллах (*салляллāху алейхи ве селлем*) отговорил: **“Правете ибāдет. За всеки е лесно да прави това, което е предопределено за него във вечността.”** Т.е. човекът, който в изначалността е познат като са’йд от Аллāху теāля, ще върши делата на са’йдите в земния живот. От това се разбира, че фактът, че онези, които в изначалността са наречени “са’йд”, вършат ибāдети, а наречените “шакй” пък въстават срещу Него, е подобен на това, че за тези, за които в изначалността е определено да живеят здра-

ви, поемат храни и лекарства, а онези, за които е определено да се разболеят и умрат, не поемат храни и лекарства. Онзи, за когото в изначалността е определено да умре от глад и болест, не получава възможността да поеме храна и лекарства. Пътищата за печалба се отварят пред човек, за когото в изначалността е определено да стане богат. Пътищата на запада се затварят пред човек, за когото в изначалността е предопределено да умре на изток. Както се съобщава, когато ангелът (мелйикето) Азрәйл (*алейхисселйъм*) посетил пратеника Сюлеймән (*алейхисселйъм*), той погледнал внимателно към един от седящите там. Човекът се изплашил от погледа на мелйикето. След като Азрәйл (*алейхисселйъм*) си отишъл, човекът помолил Сюлеймән (*алейхисселйъм*) да заповяда на вятъра да го отведе до западните страни, за да се спаси от мелйикето. Когато Азрәйл (*алейхисселйъм*) се върнал отново, Сюлеймән (*алейхисселйъм*) го попитал защо е погледнал така към човека. Ангелът отговорил: “Беше ми заповядано да отнема душата на този човек след един час в един от западните градове. Изненадах се, когато го видях до теб. По късно, когато отидох на запад, за да изпълня заповедта, видях го и там и му отнех душата.” [Тази история е разказана в детайли в книгата “Месневй” на Джелялюддйн Румй (*рахиме-хуллāху теāля*)³⁸] Както се вижда, предопределението в изначалността не е заповед, а е знание. Човекът се изплашил от Азрәйл (*алейхисселйъм*), за да се случи съдбата, отредена в изначалността. Сюлеймән (*алейхисселйъм*) се подчинил. Предопределението в изначалността се случило чрез верига от причини. По същия начин, човек, който е наречен “са’йд” в изначалността, ще получи възможността да повярва и да изчисти лошите черти от характера си чрез отбягване на желанията на нефса, наречено риязет. В 125-и айет на сӯра Ен’ам се казва: “**И когото Аллāху теāля поиска да напъти, поставя Той в гърдите му исляма.**” А човек, за когото от изначалността се знае, че ще бъде шакй, т.е. такъв, за когото е предопределено да отиде в Джехеннема, казва: “Няма нужда от ибāдетите. В изначалността е предопределено кой е са’йд, кой е шакй.” Този човек не изпълнява ибāдетите, защото мисли по този начин. Неговото неизпълнение на ибāдетите поради тази мисъл показва, че той от изначалността е шакй. По същия начин, човек, за когото е предопределено в изначалността да остане невеж, казва: “Всичко е предопределено в изначалността. Обучението и четенето няма да ми помогнат.” По този начин човекът не работи, не учи и остава невеж. Ако за един човек е предопределено да се занимава с растениевъдство и да получава обилна реколта, то на него му се дава да оре нивата и да сее семето. Така е в случая и с вярата и поклоненията на предопределените за Дженнета, както и с неверието и неподчинението на предопределените за Джехеннема. Невежите хора не могат да разберат това и казват: “Каква ли връзка имат вярата и ибāдетите с това да бъдеш са’йд в изначалността, и неверието и

---

³⁸ Джелялюддйн Румй починал през 672 [1273] г. в Коня.

неподчинението с това да бъдеш шакї в изначалността?” С техния ограничен ум се опитват да разберат тази връзка. Мъчат се да разрешат всичко с разума, но човешкият разум е ограничен. Безумие е да се опитва да се разберат с разума неща, които са отвъд разума. Разбира се, че са безумци мислещите така. Йсā (*алейхисселѣм*) е казал: “Не ми беше трудно да накарам да прогледнат слепите по рождение и да съживя мъртвите. Но не можах да обясня истината на глупака.” Аллāху теāлѣ, с безкрайното си знание и мъдрост, извисява някои Свои раби до нивото на мелѣикетата, дори и на по-висока степен от тях. А някои ги понижава до степенята на куче и прасе. Преводът на осемнадесето писмо приключва тук.

Книгата “**Мектубāt**” на Шерефуддїн Ахмед бин Яхийя Мунїрї се състои от сто писма. Написана е през 741 [1339] г. и е издадена през 1329 [1911] г. в Индия. Ръкопис на тази книга има и в библиотеката “Сюлеймāнийе”. В седемдесет и шесто писмо се казва:

Се’āдет означава заслужаване на Дженнета, а **шекāвет** – заслужаване на Джехеннема. Се’āдетът и шекāветът са като две съкровища на Аллāху теāлѣ. Ключът на първото съкровище е послушанието и поклонението. А ключът на второто е вършенето на грехове. Аллāху теāлѣ от изначалността е знаел кой човек [със собствено желание] ще стане са’їд (праведен) и кой шакї (грешник). Това Негово знание се нарича съдба (кадер). Човекът, за когото от изначалността се знае, че ще стане са’їд, се подчинява на Създателя. А човекът, за когото от изначалността се знае, че ще бъде шакї, върши все грехове. В земния живот човек, гледайки своите дела, може да разбере в коя група попада. Ислямските учени, мислещи за отвъдното, по този начин разбират кой е праведен и кой е грешник. Но учени, които са пристрастени към земното, не могат да различат това. Всяка чест и всяка благословия е в искреното служене на Създателя, а всяко зло и всяка неприятност се причиняват от вършенето на грехове. Страданията и нещастията, които сполетяват хората, идват по пътя на греха, а спокойствието идва по пътя на подчинението. [Това е обичаят на Аллāху теāлѣ. Никой не може да го промени. Не трябва да се приема за щастие онова, което изглежда лесно и сладко за нефса, и не трябва да смятаме за шекāвет и гибел онова, което изглежда трудно и горчиво за нефса.] Имало човек в Месджид-и Аксā, в Йерусалим, който прекарал живота си в дълги години правене на ибāдет и възхваляване на Аллāху теāлѣ. Но понеже не научил условията за вършене на ибāдетите и искреността, загубил толкова много, когато пропуснал едно седжде (свеждане на чело до земята), че накрая се погубил. Въпреки това, кучето на Есхāб-и Кехф, което вървяло няколко крачки след Съддїците, се изкачило на толкова високи степени, че не ги загубило, въпреки че било мръсно. Този факт изумява човек. Учените векове наред не са успели да разгадаят тази тайна. Човешкият ум не може да разбере мъдростта в това. Аллāху теāлѣ казал на Āдем (*алейхисселѣм*) да не яде от пшеницата, но понеже знаел, че той ще яде от нея, Създателят му позволил да яде. Той запо-

вядал на Шейтāна да стори седжде на Āдем (*алейхисселĀм*), но пожелал да не го стори. Той казва: “Търсете ме!”, но не е пожелал неискреният да Го намери. Пътниците по божествения път не могат да кажат нищо, освен че не са способни да разберат. Тогава за нас какво остава да кажем? Той няма нужда от вярата и ибāдетите на хората. Тяхното неверие и неправене на ибāдети не Му вредят. Той не се нуждае от създанията Си. Той е сторил знанието причина за премахване на тъмнината, а невежеството – причина за вършене на грехове. От знанието се раждат вярата и подчинението, а от невежеството – неверието и грехът. Подчинението не е за пропускане, дори да изглежда малко! И грехът трябва да се отбягва, дори да изглежда твърде незначителен! Ислямските учени казват, че три неща стават причина за други три неща: подчинението, послушанието е причина за спечелване на задоволството на Аллāху теāлĀ; вършенето на грехове е причина за гнева Му, а вярата е причина за спечелване на чест и достойнство. Поради тази причина ние трябва стриктно да избягваме вършенето дори на малък грях. Гневът на Аллāху теāлĀ може да се крие в този грях. Човек трябва да приема всеки вярващ като по-добър от него. Този вярващ може да е от най-любимите раби на Аллāху теāлĀ. Съдбата на всеки, която е предопределена в изначалността, не може да се промени. Ако Аллāху теāлĀ пожелае, Той може да опрости мюсюлманин, който винаги е вършел грехове и не е спазвал Неговите заповеди. Когато в тридесети āйет на сūra Бакара, мелĀикетата казали: **“Я, РаббĀ! (О, Господарю!) Защо създаваш хората, които ще сеят по нея развала и ще леят кърви”**, Аллāху теāлĀ не им отговорил: “Те няма да сеят развала”, а казал: “Знам, каквото вие не знаете”, “Сторвам незаслужилите заслужили. Ще приближа онези, които са далеко. Ще извися презрените”, “Вие ги съдите по техните дела, а Аз гледам вярата в сърцата им. Вие вземате предвид безгрешността ви, а те се доверяват на милостта Ми. Както харесвам вашата безгрешност, така обичам да прощавам и греховете на мюсюлманите. Вие не може да знаете това, което знам Аз. Ще накарам вярващите да постигнат изначалната Ми благословия и ще погаля всички тях с безкрайната си милост.” Преводът на седемдесет и шесто писмо свършва тук.

ШерефуддĀн Ахмед бин Яхий МунĀрĀ (*рахметуллāхи теāлĀ алейх*) е починал през 782 [1380] година. Живял е в град Бихар, Индия. Гробът му също е там. Мунир е едно от имената на селата в района на град Бихар. Неговата биография е дадена в подробности в книгата **“Ахбār-ул-ахĀр”** от Шах Абдулхак ДехлевĀ (*рахметуллāхи теāлĀ алейх*). Тази персийска книга е отпечатана в град Дийобенд, Индия, през 1332 [1914] г., а по-късно и в Лахор, Пакистан. Книгите му **“Иршād-ус-сāликĀн”**, **“Ма’дин-ул-ме’āнĀ”** и **“Мектūбāt”** са много ценни.

[Имām РаббāнĀ (*рахметуллāхи алейх*), в различните си писма, казва: “Нещата, които Аллāху теāлĀ е заповядал, се наричат **фарз**, а забранените – **харām**. Тези, които не са нито харām, нито фарз, т.е. свободните неща, се

наричат **мубāх**.” Изпълняването на фарзовете, отбягването на харāмите и вършенето на мубāхите в името на задоволството на Аллах, се нарича **правене на ибāдет**. Един ибāдет, за да бъде сахīх (правилен) и харесан от Него, трябва да се изпълни, като първо се научат неговите условия, после да се изпълни съгласно наученото знание, и след това да се прави с **ихляс**. Ихляс е вършенето на ибāдет, само защото Аллāху теāля е повелил и с цел постигане на Неговото задоволство и обич, без да се мисли за земни облаги от рода на пари, пост или известност. Знанието се постига с четене на фиксските книги, т.е. книгите по ислямско право, в присъствието на учител, а ихлясът, т.е. искреността, се постига чрез думите, състоянията и действията на някой евлия (приближен раб на Аллāху теāля) или чрез четенето на тасаввуфски книги. Ислямските знания са два вида: религиозни знания и научни знания. Фарз е тези знания да се научат, колкото е необходимо. Например за пиещия лекарство е фарз да знае начина на използване на лекарството и нужното количество, а за използващия електрическа лампа е фарз да е информиран малко за електрическия ток. Ако не се знае, може да се стигне до смърт.

Ако мюсюлманин, който вярва във фарзовете и харāмите, но не ги изпълнява поради мързел или влияние на лошите приятели, и умре, без да направи тевбе (разкаяние), ще гори в Ада, докато свършат греховете му. Кяфир (неверник) става този, който не ги научи, или онези, които ги знаят, но не им отдават значение и не ги изпълняват, без да изпитват угризения и без да се страхуват от Аллāху теāля. Такива хора ще горят вечно, безкрайно в Ада. Подобна е ситуацията и с вършенето на харāмите.

Ибāдет, който се върши без необходимото знание и без да се знаят неговите условия, дори да се изпълнява с искреност, пак не е сахīх (валиден). Човекът ще гори в Джехеннема все едно не го е правил. Ибāдетите на онези, които спазват неговите правила при изпълнение, стават сахīх. Те ще се спасят от мъченията в Ада. Но ако не ги изпълняват с ихляс, то тогава тези ибāдети, както и нито едно тяхно добро, няма да бъдат приети от Създателя и тези хора няма да могат да спечелят севāб. Аллāху теāля не харесва ибāдетите и добрините на такива. Няма да е полезен ибāдетът, който се върши без знание и искреност, т.е. търсейки само Неговото задоволство. Този ибāдет не може да спаси човек от попадане в неверие, грях или мъчение. Много мунāфици (лицемери) са виждани, които цял живот са правили ибāдети, но накрая са умрели като неверници. Поклонението, сторено със знание и искреност, ще спаси човек от неверие и грях в земния живот и ще го стори достоен, а в Āхирета (отвѣдния живот) ще го спаси от изтезание в Джехеннема. Аллāху теāля обещава това в девето знамение на сūra Мāиде, както и в сūra Вел’аср. Аллāху теāля е верен в обещанието Си. Разбира се, че ще изпълни дадената дума.”]

**Хак теāлā си отмъщава посредством Свой раб.
Незнаещият (илм-и ледуннī) мисли, че това го е сторил този раб.
Всичко е на Създателя - с човешка ръка се обработва,
не си мисли, че дори клечка ще помръдне, без заповедта на Изкусния.**

- 6 -

**АЛЛĀХУ ТЕĀЛĀ СЪЩЕСТВУВА И Е ЕДИН. ВСИЧКИ СЪЩЕСТВА,
ОСВЕН НЕГО, ПЪРВОНАЧАЛНО НЕ СА СЪЩЕСТВУВАЛИ И
СЛЕД ВРЕМЕ ПАК ЩЕ ИЗЧЕЗНАТ**

Ние опознаваме съществата около нас посредством сетивните си органи. Нещата, които засягат нашите сетивни органи, се наричат **същества**. Влиянието, което съществата оказват на петте ни сетивни органа, се нарича **характеристика** или **качество**. Съществата се разграничават едно от друго чрез качествата си. Светлината, звукът, водата и стъклото са същества. Същества, които имат тегло и обем, т.е. заемат място в пространството, се наричат **вещества** или **материя**. Веществата се отличават едно от друго чрез своите свойства или качества. Въздухът, водата и камъкът са отделни вещества, но светлината и звукът не са вещества, защото не заемат място и нямат тегло. Всяко същество притежава **енергия** (сила), т.е. може да върши работа. Всяко вещество може да бъде в три състояния: твърдо, течено и газообразно. Твърдите вещества имат форма, но течните и газообразните нямат. Те приемат формата на съда, в който се намират. Вещества, придобили форма, се наричат обекти. Веществата винаги се намират в тази форма. Например ключът, иглата, машата, лопатата и гвоздеят са отделни обекти, т.е. имат различни форми, но всички те са направени от метал. Обектите биват два вида: прости обекти и съединения.

Всички тела постоянно се променят. Например могат да променят своето местоположение, като се движат. Стават по-големи или по-малки. Може да се промени и цветът. Ако е живо, може да се разболее или умре. Тези промени се наричат **събития** или **явления**. Никаква промяна не може да настъпи в материята, освен ако няма външно въздействие. Събития, които не променят същността на веществата, се наричат **физични**. Късането на лист хартия е физично явление. Никаква сила трябва да въздейства на това вещество, така че да се случи физичното явление. Събития, които променят структурата и същността на веществата, се наричат **химични**. Изгарянето на лист хартия и неговото превръщане в пепел е пример за такова събитие. В един обект, за да протече химично явление, е необходимо да му въздейства друго вещество. Когато две или повече вещества си въздействат и химични събития се случват във всяко едно от тях, то това се нарича **химична реакция**.

Химичните реакции между веществата, т.е. тяхното взаимно въздействие, се осъществява посредством най-малките им градивни единици, наречени **атоми**. Всеки обект е съставен от атоми, т.е. той е съвкупност от атоми. Въпреки че структурите на атомите си приличат, те се различават един от друг по размер и тегло. Ето защо днес знаем за съществуването на сто и пет вида атома. Дори и най-големият атом е толкова малък, че не може да се види и чрез най-мощния микроскоп. Струпването на атоми, които си приличат, се нарича **елемент**. Тъй като има сто и пет вида атоми, така има и сто и пет вида елементи. Желязото, сярата, живакът и въглеродът са елементи. Струпването на едно място на различни атоми се нарича **съединение**. Има стотици хиляди различни съединения. Водата, спиртът, солта и вартата са съединения. Съединенията се образуват при съединяването на два или повече елемента.

Всички обекти, като планините, моретата, всички видове растения и животни, са съставени от тези сто и пет елемента. Всички живи и неживи обекти са изградени от тях. Всички обекти са образувани от комбинацията на атоми от един или повече елемента. Въздухът, почвата, водата, топлината, светлината, електрическият ток и микробите стават причина за разпадането на съединенията или съединяването на елементите. **Никаква промяна не настъпва без причина**. В тези промени елементите преминават от един обект в друг или се отделят от обектите и остават в свободно състояние. Ние виждаме изчезването на обекти, но се мамим, като отсъждаме, опирайки се на видяното. Казваме “изчезва” и “появява се”, но това всъщност не е нищо друго освен промяна на веществата. Изчезването на един обект, например мъртвецът в гроба, довежда до появата на нови обекти като водата, газовете и веществата в пръстта. Ако новопоявилите се вещества в една промяна не въздействат върху сетивните ни органи, ние не можем да разберем тяхната поява. Поради тази причина ние казваме “изчезна” за първото вещество, което претърпява промяна. Също така виждаме, че формите на всеки от сто и петте елемента се променят, в тях протичат физични и химични събития. Когато един елемент влезе в състава на съединение, то той става йон. Т.е. неговите атоми отдават или приемат електрони и по този начин различните химични и физични свойства на този елемент се променят. Атомите на всеки елемент са съставени от едно ядро и различни на брой по-малки частици, наречени **електрони**. Ядрото е в центъра на атома. Ядрата на всички атоми, с изключение на водородните, са съставени от частици, наречени **протони** и **неутрони**. Протоните носят положителен заряд, а неутроните нямат заряд. Електроните имат отрицателен заряд и се движат около ядрото. Електроните се движат в своите орбити, но могат и да ги променят.

Заедно с това, промени и разпадания могат да настъпят и в ядрата на атомите. Това се разбира от елементите, наречени **радиоактивни**. Разпадането на ядрата довежда до превръщане на един елемент в друг, до изчез-

ване на веществата и превръщането им в **енергия**. Това дори е изчислено от **Айнщайн**³⁹. Така че, подобно на съединенията, и елементите постоянно се променят и преминават от едно в друго състояние. (Материята, жива и нежива, постоянно се променя. Едни неща изчезват и се появяват нови.) Всяко живо същество днес, всяко растение и животно, първоначално не са съществували. Преди тях е имало други. А след време никое от сегашните живи същества няма да съществува. Ще се появят нови. Така е и с всички неживи същества. Всички живи и неживи същества, например елементът желязо, камъните и костите, които са сбор от няколко обекта, и всички вещества, и всички частици непрекъснато се променят. Предишните изчезват и се появяват нови. Когато свойствата на новите и предишните вещества си приличат, човек не може да усети тази промяна и мисли, че веществото винаги съществува. Един пример за това е гледането на филм в кинозалон, когато пред обектива постоянно идват нови снимки и си отиват, но понеже зрителите не осъзнават това, те си мислят, че една и съща снимка се движи. Когато едно парче хартия изгори и се превърне в пепел, ние казваме, че хартията изчезва и се появява пепелта, защото забелязваме тази промяна. Когато ледът се стопи, ние казваме: “Ледът изчезна и се появи вода.”

В началото на книгата **“Шерх-и акъид”** пише: “Поради това, че всички създания са признаци, показващи съществуването на Аллāху теāлй, те са наречени **āлем** [свят]. Също така съществата от един вид също се наричат āлеми, светове. Например: човешки свят, свят на мелāйкета (ангели), животински свят, свят на неживата материя. Може да се каже, че и всяко тяло е един āлем.”

На 441-а страница на книгата **“Шерх-и мевāкиф”**⁴⁰ пише: “Āлемът, т.е. всичко е хāдис, т.е. създание. С други думи, появили са се, след като първоначално не са съществували. [И винаги се появяват един от друг. Това бе обяснено по-горе.] И веществата, и качествата на обектите са хāдиси, т.е. създания. По този въпрос може да се изтъкнат четири неща:

1- Според мюсюлманите, юдеите, християните и огнепоклонниците, и веществата, и качествата на обектите са създания.

2- Според Аристотел и философите по неговия път, и веществата, и свойствата на обектите са изначални, т.е. не са създания и винаги са съществували. Съвременните знания по химия категорично разкриват, че това твърдение е грешно. Човек, който вярва или казва подобно нещо, напуска исляма и ставя кяфир. Ибни Сйнā⁴¹ и Фārāбй⁴² също твърдели, че и веществата, и свойствата на обектите са кадйм (изначални).”

---

³⁹ **Айнщайн** е еврейски физик, починал през 1375 (1955) г.

⁴⁰ Книгата **“Шерх-и мевāкиф”** е подготвена от Сеййид Шерйф Али Джурджāнй, починал през 816 [1413] г. в Шираз.

⁴¹ Ибни Сйнā Хусейн починал през 428 [1037] г.

⁴² Мухаммед Фārāбй починал през 339 [950] г. в Шам.

3- Според философите преди Аристотел материята е изначална, но нейните свойства са създания. Днес повечето учени са на това грешно схващане.

4- Никой не е казал, че материята е създание, а че нейните качества са изначални. Калинос не е могъл да реши какво да каже по въпроса.”

Мюсюлманите доказват по няколко начина, че и материята, и нейните свойства са създания. Първият начин – веществата и всички частици постоянно се променят, а това, което се променя, не може да е изначално. Трябва да е създание. Защото процесът на поява на веществата от предишните вещества, не може да достигне до безкрайните начала, т.е. до изначалността. Тези промени трябва да имат начало, т.е. трябва първите вещества да бъдат създадени от нищото. Ако ги нямаше първите вещества, създадени от нищото, т.е. ако процесът на създаване на всяко вещество от предходното продължаваше до безкрайните начала, то тогава нямаше да има начало в създаването на веществата едни от други и следователно нямаше да има никакви вещества днес. Сегашното наличие на веществата и тяхната поява едни от други показва, че са се появили от първите вещества, създадени от нищото.

Освен това, камък, който пада от небето, не може да се каже, че е дошъл от безкрая. Безкрай означава липса на начало. Идването от безкрая означава идване от небитието, т.е. от нищото, и нещо, за което се мисли, че е дошло от безкрая, всъщност не трябва да е дошло. Би било невежо и противоречащо на разума и науката да се каже за подобно нещо: “Доиде от безкрая”. По същия начин появата на хората от един друг не може да е дошло от безкрайни начала. Нужно е да са се размножили от един човек, който да е създаден от нищото. Ако нямаше първи човек, създаден от нищото, и ако размножаването на хората един от друг беше дошло от безкрайните начала, то тогава никой не би съществувал днес. Това е така и с всяко друго създание. Би било невежо и противоречащо на разума и науката да се каже за появата на веществата и обектите един от друг: “Така е било и така ще продължи. Няма вещества, създадени от нищото”. Промяната не показва изначалността, а показва създаването от нищото. Това означава, че създанията не са **вāджиб-ул-вуджūd**, а **мумкин-ул-вуджūd**.

Въпрос: Създателят на всичко е изначален, както са изначални и Неговите качества. Не е ли нужно и всичко друго да е изначално?

Отговор: Винаги сме били свидетели на факта, че Творецът, Който е изначален, променя веществата и частиците чрез различни средства и причини, т.е. Той ги унищожава и на тяхно място създава други. Изначалният Създател създава веществата едни от други, когато Той пожелае, т.е. винаги. Както той създава всички светове, всички вещества и всички частици чрез някои причини, така и когато пожелае, може да ги създаде от нищото, и то без средства и причини.

Човек, който вярва, че световите са хāдис, т.е. че тяхното съществуване има начало, също така вярва, че те отново ще изчезнат. Очевидно е, че съ-

ществата, които са създадени впоследствие, докато не са съществували, могат пак да изчезнат. Ние и сега виждаме как много същества изчезват.

Човек, за да бъде мюсюлманин е необходимо да вярва във факта, че веществата и обектите, т.е. всички същества, са създадени от нищото, и че те ще изчезнат отново. Ние виждаме, че обектите се появяват, докато не са съществували, и пак изчезват, т.е. техните форми и свойства изчезват. Когато обектите изчезват, техните вещества остават, но както обяснихме по-горе, техните вещества не са изначални, а са създадени от Аллāху теāлā преди много дълго време, и Той ще ги унищожи отново, когато настъпи краят на света. Научното познание в днешно време не възпрепятства вярата в този факт. Да не се вярва е равносилно на опетняване на науката и вражда към исляма. Ислямът не отрича науката, а отхвърля неученето на религиозните знания и неизпълняването на ибāдетите. Науката също не отрича исляма, а напротив, подсилва го и го потвърждава.

Тъй като светът е хāдис (създание), т.е. появил се е, докато не е съществувал, той трябва да има създател, който да го е сътворил от нищото, защото, както споменахме по-горе, никое събитие не се случва от само себе си. Днес хиляди лекарства, домакински уреди, промишлени и търговски стоки, електронни уреди и оръжия се произвеждат във фабриките. Повечето от тях се произвеждат чрез тънки изчисления и стотици опити. Някой казва ли дори за едно от тези неща: “Става от само себе си!”? Не, те казват, че са направени съзнателно и с желание, и твърдят, че е необходимо за всеки от тях да са направени от някого, за да съществуват.

Милиони неща и явления се наблюдават у живите и неживите същества. Същността на голяма част от тях е все още неизвестна. Във всеки век се откриват все нови и по-сложни. Как може още да се твърди, че всичко това става от само себе си? Какво би могло да бъде това освен лицемерие, силен инат или глупост? Очевидно е, че има само един Създател, Който създава всяко вещество, всяко движение. Този създател е **вāджиб-ул-вуджūd**, т.е. не е създаден от друг. Той трябва задължително да е съществувал винаги. Не се нуждае от нищо, за да съществува. Ако не беше непременно необходимо съществуването му, то тогава щеше да бъде **мумкин-ул-вуджūd**. Щеше да бъде хāдис, т.е. създание, подобно на световите творенията. Създанието може да се създаде от нищото или чрез промени в друго същество, което също трябва да бъде създадено от друг създател. По този начин ще са нужни безкрайни създатели. Ако мислим, че промените в създанията не могат да бъдат вечни, както обяснихме по-горе, ще се разбере, че и създателите не могат да бъдат безкрайни, и че създаването трябва да започне от първия и единствен създател. Защото ако създаването на създателите един от друг продължи до безкрая, то тогава не би имало нито един създател. Следователно първият създател на всички творения, който не е създаден от друг, е единственият създател. Няма друг създател преди и след него. Създателят не може да е създаден. Той винаги съществува. Ако престане да

съществува за момент, всичко ще изчезне. Ваджиб-ул-вуджудът не се нуждае от нищо по никакъв начин. Този, който е създал земята, небесата, атомите и живите същества в такъв ред и с такава сложност, трябва да бъде всемогъщ, всезнаещ, да прави веднага това, което пожелае, да бъде един и в Него да не настъпва никаква промяна. Ако не притежаваше безкрайна мощ и не беше всезнаещ, нямаше да може да създава толкова сложни създания. Ако имаше повече от един създател и техните желания по създаването на нещо си противоречаха, то тези, чиито желания не се изпълняват, не могат да бъдат създатели, и щеше да липсва ред в нещата, които се създават. За допълнителна информация, прочетете разясненията на касидата “Емāлī”, написана от Али Ёшī⁴³. Разясненията са на турски и арабски.

Никаква промяна не може да настъпи у Създателя. Преди създаването на Вселената Той е бил такъв, какъвто е и сега. Както е сътворил всичко от нищото, така и винаги, и сега създава всичко. Промяната е присъща на създанията. Ние обяснихме по-горе, че Той винаги е съществувал и никога няма да изчезне. Ето защо в Него не настъпва никаква промяна. Както създанията се нуждаели от Него, когато били създадени, така се нуждаят от Него и във всеки един момент. Той е единственият създател и правещият всяка промяна. Той създава всичко чрез средства и причини, за да може хората да живеят и да се цивилизоват, и всичко да бъде в ред. Както Той създава причините, така създава и техните влияния. Хората са само посредници при влиянието на причините върху веществата.

Да се яде, когато се огладнее; да се приема лекарство, когато се разболее; да се използва кибрит, за да се запали свещ; да се сипе киселина върху цинк, за да се получи водород; да се смеси вар с глина и да се загрее, за да се получи цимент; да се храни кравата, за да се получи мляко; да се изграждат електроцентрали, за да се получи електрически ток, както и строенето на фабрики, са все причини, които се използват, за да създава Аллāху теāлā нови неща. Човешката воля и сила са все средства, причини, създадени от Него. И хората стават причина при създаването от страна на Аллāху теāлā. Той иска да създава по този начин. Както се вижда, казането на: “Човек създаде нещо” е невежо твърдение, несъвместимо с разума и религията.

Хората трябва да обичат този единствен Създател, Който ги създава, поддържа ги в съществуване, създава и праща нещата, от които имат нужда те. Те трябва да рабуват Нему, т.е. Неговите създания трябва да му правят ибадет, да му се подчиняват и уважават. Този единствен бог, който е ваджуб-ул-вуджуд, сам съобщава, че Неговото име е **Аллах**. Рабите нямат право да променят името, казано от Него. Всеки несправедлив акт, който се прави, без да се има право за това, е твърде грешен, твърде грозен.

---

⁴³ Али Ёшī починал през 575 [1180] г.

Християните и свещениците смятат, че създателите са трима. Писанията ни, изложени по-горе, доказват, че тези думи са грешни и изопачени.

**Ако няма знание, религията изчезва.
От срама, наречен “невежество”,
трябва да се отърве изцяло този народ.
Краят на това е бедствие, не стига ли?
Ако беше помислил ти
какво костваше този трагичен урок,
мозъкът ти щеше да се стопи
и да капе като сълза от окото ти.
Само ако знаеше какво означават събитията напоследък!
Ах, да знаеше!
Народът ще се погуби, ако не се съвземе,
защото този път няма да издържи на ново сътресение.
Този път сънят е смъртта -
не може да се събуди никой от нея.**